

**T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**HALK HİKÂYELERİNİN 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA
BECERİLERİNE ETKİSİ**

**Gülsüm SAYLIK IŞIK
ORCID: 0000-0001-6685-8729**

**Danışman
Prof. Dr. Osman UYANIK
ORCID: 0000-0001-9793-1407**

Konya – 2023

ÖN SÖZ

Bu çalışma, Türk halk hikâyelerinin yazma uygulamalarında kullanılmasının yaratıcı yazma becerilerine etkisini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Çalışma; giriş ve amaç, kuramsal çerçeve, ilgili araştırmalar, yöntem, bulgular, sonuç ve öneriler olarak toplam altı bölümden oluşmaktadır. Giriş ve amaç bölümünde araştırmanın problem cümlesi ve alt problemleri, amacı, önemi, sınırlılıkları ve araştırmaya ilişkin tanımlar yer almaktadır. Kuramsal çerçeve bölümünde, edebiyat, halk edebiyatı, çocuk edebiyatı, yaratıcılık ve yaratıcı yazma ve halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma konularına kısaca değinilmiştir. İlgili araştırmalar bölümünde; bu çalışmaya benzer yüksek lisans ve doktora tezleri bulunmaktadır. Yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, geçerlik ve güvenirlik, verilerin toplanması ve çözümlenmesine ilişkin bilgiler yer almaktadır. Sonuç ve öneriler bölümünde ise bulgular ışığında ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlara uygun öneriler yer verilmiştir.

Yüksek lisans eğitimim boyunca yol gösteren ve sabırla ilgilenen değerli danışmanım Prof. Dr. Osman Uyanık'a teşekkürü borç bilirim.

Bilgi ve birikimini benimle paylaşarak tez çalışmama destek olan değerli öğretmenim Doç. Dr. Derya Yıldız'a teşekkür ederim.

Bu çalışmanın uygulandığı Konya Yaşar Doğu İmam Hatip Ortaokulu okul idarecilerine, öğretmenlerine, çalışmalara usanmadan katılan öğrencilerime teşekkür ederim.

Eğitimimle ilgili her konuda yanımda olan desteğini bir an olsun eksik etmeyen, tüm zorlukları benimle birlikte paylaşan, anlayışından ötürü minnet duyduğum sevgili eşim Hüseyin Işık'a sonsuz teşekkürler...

Gülsüm SAYLIK IŞIK

Mart 2023

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	viii
ÖZET.....	ix
ABSTRACT	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	2
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	3
1.6. Tanımlar	3
2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Yaratıcı Yazma ile İlgili Yazılmış Doktora Tezleri	5
2.2. Yaratıcı Yazma ile İlgili Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri.....	6
2.3. Masallar ve Halk Hikâyeleri ile İlgili Yazılmış Doktora Tezleri.....	9
2.4. Masallar ve Halk Hikâyeleri ile İlgili Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri	11
3. YÖNTEM.....	14
3.1. Araştırmanın Modeli	14
3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	15
3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri.....	15
3.4. Verilerin Toplanması.....	15
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	17
4. BULGULAR	19
4.1. Yaratıcı Yazma Ürünlerinden Elde Edilen Bulgular.....	19
4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular	24
5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	30
5.1. Tartışma.....	30
5.2. Sonuç.....	31
5.3. Öneriler.....	32
KAYNAKLAR.....	35

EKLER.....	37
-------------------	-----------

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Halk Hikâyelerinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi başlıklı tez çalışmamın toplam **85** sayfalık kısmına ilişkin, 10/03/2023 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%25** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

10/03/2023

Gülsüm SAYLIK IŞIK

Prof. Dr. Osman UYANIK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

10/03/2023

Gölsüm SAYLIK IŞIK

SİMGELER VE KISALTMALAR

Kısaltmalar

vb.: ve benzeri

yy.: yüzyıl

YİDÖF: Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Ön uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	19
Tablo 2. 1. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	20
Tablo 3. 2. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	20
Tablo 4. 3. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	21
Tablo 5. 4. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	21
Tablo 6. 5. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	22
Tablo 7. 6. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	22
Tablo 8. 7. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi	23
Tablo 9. Öğrencilerin tüm çalışmalarının aritmetik ortalaması.....	23
Tablo 10. Öğrenci görüşleri sonucu ulaşılan tema ve kodlar	24

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

HALK HİKÂYELERİNİN 8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN YARATICI YAZMA BECERİLERİNE ETKİSİ

Gülsüm SAYLIK IŞIK

Bu çalışmanın amacı, Türk halk hikâyelerini yazma uygulamalarında kullanmanın yaratıcı yazma becerilerine etkisini incelemektir. Çalışmanın problem cümlesi “Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde halk hikâyelerinin etkisi nedir?” sorusudur.

Çalışma nitel bir eylem araştırmasıdır. Çalışmada ortaya çıkan veriler “Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)” ve yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak değerlendirilmiştir. Çalışma grubu öğrenci gönüllülüğüne göre belirlenmiştir.

Çalışmada 7 hafta boyunca Türk halk hikâyelerinden hareketle yaratıcı yazma çalışmaları yapılmıştır. Halk hikâyeleri kullanmanın yaratıcı yazma becerisine etkisi ulaşılan bulgulara göre değerlendirilmiştir. Türk halk hikâyelerinin öğretimi için sınıf düzeyi 8. Sınıf olarak belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre; yaratıcı yazma çalışmalarında Türk halk hikâyelerinin kullanılması öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini olumlu yönde etkilemektedir. Öğrenciler, uygulama sürecine ilişkin olumlu görüş bildirmiştir. Uygulamalar sayesinde, öğrencilerin yaratıcı yazmaya yönelik düşünceleri olumlu yönde değişmiştir.

Anahtar Kelimeler: Türk halk hikâyesi, Yaratıcı yazma, Yazma becerileri.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Turkish Education Program
Master Thesis

THE EFFECT OF FOLK STORIES ON 8TH GRADE STUDENTS CREATIVE WRITING SKILLS

Glsm SAYLIK IIK

The aim of this study is to examine the effect of using Turkish folk tales in writing practices on creative writing skills. The problem statement of the study is "What is the effect of folk tales on the development of students' creative writing skills?".

The study is a qualitative action research. The data obtained in the study were evaluated using the "Writing Evaluation Criteria Form (WECF)" and a semi-structured interview form. The study group was determined on the basis of students' voluntary participation.

In the study, creative writing activities were carried out for 7 weeks based on Turkish folk tales. The effect of using folk tales on creative writing skills was evaluated according to the findings. The grade level for teaching Turkish folk tales was determined as 8th grade.

According to the results of the research; using Turkish folk tales in creative writing practices positively affects students' creative writing skills. Students expressed positive opinions about the implementation process. Thanks to the practices, students' ideas about creative writing changed positively.

Keywords: Turkish folk tale, Creative writing, Writing skills.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Halk hikâyeleri Türk edebiyatındaki geleneksel anlatı türlerinden biridir. Bu hikâyeler önceleri sadece sözlü kültürde yaşayan sonradan yazıya geçirilerek günümüze kadar gelen nazım nesir karışık bir türdür. Halk hikâyelerinin sözlü kültürde yaşıyor olması kültürel öğeler bakımından halk hikâyelerinin çok zengin olmasına olanak sağlamıştır.

Halk hikâyesi anlatma geleneği sayesinde kültürel değerlerimiz kuşaklar boyunca aktarılmıştır. Bu sayede dilin ve kültürümüzün güzellikleri daha geniş kitlelere ulaştırılabilmektedir.

Bu çalışmada, 8. Sınıf öğrencilerine halk hikâyeleri hakkında önce genel bilgiler verilmiştir. Ardından düzenli aralıklarla öğrencilerin düzeyine uygun olarak seçilmiş halk hikâyeleri ile sınıf ortamında okuma çalışmaları yapılmıştır. Okumaların hemen ardından öğrencilerden hikâyelerden yola çıkarak metinler yazmaları istenmiştir.

1.1. Problem Durumu

Yazma, insanlar için her zaman bir ihtiyaç olmuştur. Günümüzde kendini ifade etme, iletişim kurma gibi beceriler birey için daha da önemli hâle gelmiştir. Çoklu medya ortamları ve elektronik teknolojinin öğrenmeye etkisi artsa da yazma, öğrencilerin derslerini anladığını ve pekiştirdiğini gösteren bir yol olmayı sürdürmektedir (Hyland, 2007; Leki ve Carson, 2009, s. 83). Öğrencilerin neyi ne kadar bildiklerine ve bildikleri hakkında ne düşündüklerine yazıları incelenerek karar verilebilir (Murray, 2013, s. 2).

Ülkemizde uygulanan öğretim programlarında yazma eğitimi uzun yıllar ürün odaklı bir yaklaşımla sürdürülmüştür (Tekşan, 2013: 6). Metnin değerlendirilmesinde ise dil bilgisi kurallarına uygunluk, doğru sözcük kullanımı gibi biçimsel özelliklere dikkat edilmiştir (Dilidüzgün, 2011, s. 53). Bu süreçte öğrencilerin yaratıcı tarafları genelde ihmal edilmiştir ve bu durum yazma sorunlarının başında gelir. Yazmada karşılaşılan sorunlar; öğrencilerin yazma konusundaki motivasyon eksikliği, yazmaya yeterince zaman ayrılmaması, uygulama eksikliği ve öğretmenlerin geri bildirimlerinin yetersiz olmasıdır (Alfaki, 2015). Öğrencilere ilk ve ortaöğretimleri boyunca yaşamlarından uzak, ilgi ve ihtiyaçlarına uygun olmayan yazma çalışmalarının yaptırılmış olması, test türü değerlendirmelere fazlaca yer verilerek yazılı

anlatım çalışmalarının geri plana atılması yazma ile ilgili sorunların yaşanmasının diğer nedenleri arasında gösterilebilir (Adalı, 1993, s. 33; Arıcı, 2008).

Yazma becerisi diğer dil becerileri ile doğru orantılıdır. Bu sebeple okuma alışkanlığı kazanamamış bireylerin yazma becerilerinde sorun yaşamaları kaçınılmazdır. Ayrıca metin oluşturma becerisinin kazanılmasında sözcük dağarcığı, dil duyarlılığı ve düşünme becerisinin de önemi büyüktür (Yücelşen, 2021). Çünkü yazma becerisi hem diğer temel dil becerilerine hem de öğrencinin genel kültür bilgisi, söz varlığı, yazım, noktalama ve dil bilgisi kurallarına olan hâkimiyeti gibi unsurlara bağlı olarak gelişir (Bayat, 2014b, s. 155).

Bu çalışmanın problem cümlesini “Öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin geliştirilmesinde halk hikâyelerinin etkisi nedir?” sorusu oluşturmaktadır.

Araştırmanın alt problemleri şu şekildedir:

- a) Halk hikâyeleri okumak eğlenceli midir?
- b) Öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmaları yapmak konusundaki görüşleri nelerdir?
- c) Halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisine etkisi nasıldır?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Türk halk hikâyelerinin yazma uygulamalarında kullanımının yaratıcı yazma becerilerine etkisini araştırmaktır.

Bu çalışma ile Türk halk hikâyelerini kullanarak öğrencilerin yeni yaratıcı yazma çalışmaları yapması sağlanmıştır. Bu sayede Türk halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisini geliştirmeye yönelik uygulamalarda kullanılmasının öğrencilere sağlayacağı fayda ortaya konacak ve yeni çalışmalara yol gösterecektir.

1.3. Araştırmanın Önemi

İnsan topluma ait hissedebilmek için toplumda kendine bir yer edinmek ister. Bu yeri de ancak kurduğu ilişkiler ve kendini yeterli ölçüde ifade edebilmesi yoluyla kazanabilir.

Bugün, 21. yüzyılda, iletişimin hayatın en önemli unsurlarından biri olduğunu düşünecek olursak yazma becerisini kazanmış bireylerin topluma daha rahat uyum sağlayacağını ve kendine bir yer açacağını söyleyebiliriz. Ayrıca, kültürel birikime sahip olan bireylerin konuşurken ve yazarken dili daha doğru ve güzel kullanacağı bir gerçektir.

Dilimizin en doğal ve güzel örneklerini bulabileceğimiz Türk halk edebiyatı ürünlerinden Türk halk hikâyeleri, dil ve anlatımındaki sadelik ve akıcılıkla öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarında en güzel örneklerden birisi olacaktır.

Türk halk hikâyeleri, Türk halk edebiyatımızın eşsiz bir hazinesidir. Bu çalışma ile öğrencilere bu hazineyle buluşması sağlanacak, edebiyatımızın inceliklerinden yararlanma fırsatı sunulacaktır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan öğrencilerin dil gelişimi, okuma ve yazma düzeyi, bilişsel ve duyuşsal hazır bulunuşluk düzeylerinin bu çalışmadaki yaratıcı yazma uygulamaları için uygun olduğu varsayılmıştır. Katılımcıların yarı yapılandırılmış görüşme formundaki sorulara içtenlik ile cevap verdikleri varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma 2021-2022 eğitim-öğretim yılında, Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı Konya ilinde bulunan Yaşar Doğu İmam Hatip Ortaokulu 8. sınıflarından bir sınıfın öğrencileri ile sınırlıdır.

Araştırma, rasgele seçilen ve tüm mevcudu kız olan 8/A sınıfının 10 öğrencisi ile yapılan uygulamalar ve öğrenci görüşleri ile sınırlıdır.

Çalışmada Türk halk edebiyatı unsurlarından sadece halk hikâyelerine yer verilmiştir. Halk hikâyelerinin içinde karşımıza çıkan diğer türlere kısaca değinilmiştir.

1.6. Tanımlar

Edebiyat: Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın (TDK, 2022).

Halk Hikâyesi: Nazım ve nesir olarak karışık bir yapı gösteren ve hacim bakımından uzun olmasıyla da diğer halk anlatılarından kolaylıkla ayrılabilen türdür (Sakaoğlu, 2018: 4).

Yaratıcı Yazma: Yaratıcı yazma dış dünyadan elde edilen izlenimlerin farklı bir sunumla ortaya konmasına dayanır (Aşılıoğlu 1993: 146).

BÖLÜM 2

2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde yaratıcı yazma, masallar ve halk hikâyeleri ile ilgili yurt içinde yapılan çalışmalar incelenmiştir.

2.1. Yaratıcı Yazma ile İlgili Yazılmış Doktora Tezleri

(Demir, 2011), “İlköğretim Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerileri ile Yazma Öz yeterlik Algısı ve Başarı Amaç Yönelimi Türleri İlişkisinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmada 8. sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerileri, yazma öz yeterlik algıları ve bu algının öğrenme ve performans amaç yönelimleri ile ilişkisi, ilişkisel tarama modeli ile incelenmiştir. Çalışmanın sonucunda yaratıcı yazma uygulamalarında konu seçiminde serbestlik tanındığı durumlarda öğrencilerin daha yaratıcı yazılar oluşturdukları, konunun önceden verildiği durumlarda yaratıcılıklarının sınırlandığı görülmüştür. Cinsiyet, ebeveynlerin öğrenim durumu, ebeveynlerin mesleği, günlük tutma gibi bazı değişkenlerin öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri üzerinde anlamlı fark oluşturduğu görülmüştür.

Öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri ile yazma öz yeterlik algıları arasında olumlu yönde anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Bu bağlamda yazma öz yeterlik algısı yüksek öğrencilerin yaratıcı yazma becerileri de iyidir. Öğrencilerin performans ve öğrenme amaç yöneliminin bulunup bulunmaması yaratıcı yazma becerileri üzerinde doğrudan etkiye sahip değildir.

Cinsiyet, ebeveynlerin öğrenim durumu ve mesleği, evinde internet bağlantısı bulunma durumu, okul öncesi eğitimi almış olma durumu gibi bazı değişkenlerin öğrencilerin yazma öz yeterlikleri arasında anlamlı farklılıklar olduğu bulunmuştur.

Öğrencilerin performans amaç yönelimleri ve öğrenme amaç yönelimleri ile yazma öz yeterlik algıları arasında olumlu ve anlamlı ilişki vardır. Bu ilişkiye göre performans veya öğrenme amaç yönelimine sahip olma durumları öğrencilerin yazma öz yeterlik algılarını artırır.

(Razgatlıoğlu, 2020) “Etkinlik Temelli Şiir Çalışmalarının Akıcı Okuma, Yaratıcı Yazma ve Tutumlara Etkisi” adlı çalışmada etkinlik temelli şiir çalışmalarının ilkökul üçüncü sınıf öğrencilerinin akıcı okuma, yaratıcı yazma ve şiirlere yönelik tutumlarında bir değişiklik olup olmadığını açıklayıcı sıralı karma yöntem ile incelemiştir. Çalışma sonucunda

etkinlik temelli şiir yazma çalışmalarına katılan öğrencilerde yaratıcı yazma ile ilgili deney grubu lehine olumlu ve anlamlı farklar görülmüştür. Bu durum etkinlik temelli şiir yazma çalışmalarının öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiğini gösterir. Bununla birlikte kontrol grubu öğrencilerinin şiirlere yönelik tutum puanlarında anlamlı değişiklikler gözlemlenmezken deney grubu öğrencilerinin şiirlere yönelik tutum puanlarında anlamlı bir artış görülmüştür. Deney grubu öğrencilerinin sesli okumalarındaki hataların azaldığı, okuma hızlarının arttığı ve prozodik okuma becerilerinin ilerlediği görülmüştür. Ayrıca deney grubunda bulunan öğretmen ve öğrenciler yapılan uygulamalar ile ilgili olumlu görüş bildirmiştir. Bu sonuçlar dikkate alındığında öğrencilerin akıcı okuma, yaratıcı yazma ve şiirlere yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştirilmesi için önerilerde bulunulmuştur.

(Türkyılmaz, 2021) “Etkinlik Temelli Yaratıcı Yazma Çalışmalarının Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Öykü Yazma Becerileri, Yazma Tutumları Öz Düzenleme Stratejileri ve Motivasyonel İnançlarına Etkisi” adlı çalışmada etkinlik temelli yaratıcı yazma çalışmalarının yedinci sınıf öğrencilerinin öykü yazma becerileri, yazma tutumları, öz düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarına etkisini ön test-son test kontrol grubu yarı deneysel desen ile incelemiştir. Çalışma sonucunda, yaratıcı yazma etkinliklerinin, öğrencilerin öykü yazma becerilerini ve yazmaya karşı tutumlarını geliştirdiği görülmüştür. Motivasyonel inanç testinin içsel değer alt boyutunda deney grubu öğrenci puanları kontrol grubu öğrenci puanlarına göre anlamlı düzeyde yüksektir. Bu duruma göre yaratıcı yazma etkinlikleri öğrencilerin yazmaya karşı ilgi ve yazma etkinliklerine verdikleri değeri olumlu yönde etkilemekte ve öğrencilerin yazmaya yönelik içsel motivasyon geliştirmelerini sağlamaktadır. Çalışmanın sonuçları ışığında yaratıcı yazma etkinliklerinin, öğrencilerin öykü yazma becerilerini ve yazmaya karşı tutumlarını geliştirdiği saptanmıştır. Yapılan uygulamaların öğrencilerin öz düzenleme stratejileri ve motivasyonel inançlarını olumlu yönde değiştirdiği gözlemlenmiştir.

2.2. Yaratıcı Yazma ile İlgili Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

(Atik, 2022) “Türkçe Dersinde Eğitsel Oyun Kullanımının Yaratıcı Yazma Beceri ve Yazma Tutumlarına Etkisi” adlı çalışmada eğitsel oyunların, öğrencilerin yaratıcı yazma beceri ve tutumlarına etkisini karma model ile incelemiştir. Çalışmada ortaya çıkan bulgulara göre eğitsel oyunlarla yapılan yazma çalışmaları öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerini ve tutumlarını geliştirmektedir. Çalışmaya katılan öğrenciler eğitsel oyunlarla gerçekleştirilen yazma uygulamalarını eğlendirici, motive edici bulduklarını, yaratıcılık seviyelerini artırdığını

ve farklı bakış açılarıyla beraber hayal güçlerini geliştirdiğini belirtmiştir. Bu sebeple öğrencilerin görüşleri, eğitsel oyunların tüm derslerde yer alması yönünde olmuştur. Bulgular sonucunda, ders kitaplarında yaratıcı yazmanın geliştirilmesine yönelik eğitsel oyunların bulunması; öğretmenlere eğitsel oyun planlama ve oyunları ders ve içeriklere entegre edebilme konularında eğitim alma fırsatının tanınması; öğretmenlerin, öğrencilerin günlük yaşadığı öğrenme konularında eğitsel oyunları bir seçenek olarak kullanabilmeleri önerilir. Eğitsel oyunların yazmanın yanı sıra diğer dil becerilerinin gelişimine etkisi açısından incelenmesi önerilmiştir.

(Mandı, 2021) “İlkokul 4.sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerisini Geliştirmede Artırılmış Gerçeklik Destekli Dijital Öykü Kullanımı” adlı çalışmada ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirmede artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü kullanımını eylem araştırması yöntemi ile incelemiştir. Çalışmanın sonucunda, öğrencilerin klasik yöntemlerle yazdıkları öykülerde düşük ve orta düzey performans gösterdikleri, öykü yazmaya isteksiz oldukları gözlemlenmiştir. Artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü oluşturmada ise öğrencilerin klasik yöntemlerle yazdıkları öykülere kıyasla daha üst düzey performans gösterdikleri, öykü yazmaya daha istekli oldukları görülmüştür. Çalışma sonunda görüşleri alınan öğretmenlerin verdiği cevaplara göre artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü kullanımı sayesinde öğrencilerin yaratıcı öykü oluşturmada daha yetenekli oldukları ortaya konmuştur. Bunlara ek olarak artırılmış gerçeklik destekli dijital öykü kullanımı öğrencilerde hayal gücü geliştirme, farklı bakış açısı kazanma, anlamlı yazma, yazıda hâkimiyet gibi kazanımlar sağladığı sonucuna varılmıştır.

(Aydın, 2020) “Yaratıcı Düşünmenin Yaratıcı Yazmaya Etkisi” adlı çalışmada Türk eğitim sistemi içinde yaratıcı düşünme ve yaratıcı yazma kavramının yerini belirlemeyi ve yaratıcı düşünmenin yaratıcı yazmaya etkisini ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu doğrultuda nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesini kullanılmıştır. Çalışma sonucunda, incelenen ders kitaplarındaki yaratıcı düşünme becerisi yaratıcı yazma yöntemini destekler nitelikte olduğu; yaratıcı düşünme becerisi, yaratıcı yazma yönteminin kullanıldığı etkinliklerin tamamında yer aldığı fakat ders kitaplarında yeterli yaratıcı yazma etkinliklerine yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. İncelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan yaratıcı yazma etkinliklerinin sayısının arttırılması, yaratıcı yazma etkinliklerinin yaratıcı düşünme becerisi ile ilişkili olması önerilmiştir.

(Kalaç, 2019) “Klasik Türk Edebiyatı Çeviri Örneklerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Katkısı” adlı çalışmada klasik Türk şiiri çeviri örneklerinin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine katkısının olup olmadığını betimsel yöntemle incelemiştir. Yapılan yazma

alışmaları sonucunda klasik şiir çeviri örneklerinin, öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine olumlu yönde etkisi olduğu sonucuna varılmıştır.

(Yılmaz, 2019) “Türk Halk Edebiyatı Unsurlarının Türkçe Öğretiminde Kullanımı ve Yaratıcı Yazmaya Etkisi” adlı çalışmasında Türk halk edebiyatı unsurlarının Türkçe öğretiminde kullanılmasının yaratıcı yazmaya etkisini ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmada sekizinci sınıf Türkçe dersinde Türk halk hikâyeleri kullanılarak yaratıcı drama yöntemi ile ders işlenmiş ve bu yöntemin öğrencilerin yaratıcı yazma becerisine etkisi olup olmadığı ulaşılan bulgular ışığında değerlendirilmiştir. Çalışma sonucunda Türkçe öğretiminde Türk halk edebiyatı unsurları kullanılarak ders işlemenin öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerine katkı sağladığı görülmüştür. Bu sonuçtan hareketle Türkçe öğretmenlerine, Türkçe derslerinde Türk halk edebiyatı ürünlerine daha çok yer vermeleri ve öğrencilerin yaratıcılıklarını geliştirecek biçimde günümüze uyarlamaları önerilmiştir.

(Uluyüz, 2019) “Alternatif Dinleme/İzleme Materyallerinin Ortaokul Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisi” adlı çalışmasında alternatif dinleme/izleme materyallerinin ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisini ön test son teste dayalı deney ve kontrol gruplu şekilde tespit etmeye çalışmıştır. Çalışmanın sonucunda alternatif dinleme/izleme materyallerinin uygulandığı sınıflardaki öğrencilerin, Türkçe öğretim programına göre düzenlenen etkinliklerin kullanıldığı sınıftaki öğrencilere kıyasla dinleme kaygılarında ve yazılı anlatım puanlarında anlamlı bir farkın olduğu, dinleme tutumlarında ise anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, alternatif dinleme/izleme materyallerinin ortaokul öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerini geliştirdiği ve dinleme kaygılarını azalttığı sonucuna ulaşılabilir.

(Et, 2019) “Karikatürle Yazma Çalışmalarının Ortaokul Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerisine Etkisi” adlı çalışmasında ortaokul yedinci sınıf öğrencilerinin yaratıcı yazma becerilerinin gelişiminde karikatür destekli yazma çalışmalarının etkisini incelemiştir. Çalışmada ön test-son test kontrol gruplu deneysel araştırma modeli kullanılmıştır. Ulaşılan verilere göre karikatür destekli yazma çalışmalarının öğrencilerin oluşturdıkları metinlerde; fikirlerin özgünlüğü, düşüncelerin akıcılığı ve esnekliği, sözcük zenginliği, cümle yapısı, organizasyon, dil bilgisi kurallarına uygunluk ve yazı tarzı düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür.

(Urhan, 2016) “Ortaokul 8. sınıf Türkçe derslerinde masalların yaratıcı yazma becerisine etkisi” adlı çalışmasında masalların yaratıcı yazma becerisine bir etkisinin olup olmadığını incelemiştir. Deneysel desenli yapılan ve son test kontrol gruplu model kullanılan bu çalışmada masalların yaratıcı yönünden yararlanarak öğrencilerin yaratıcı yazma ve yazılı

iletişim becerilerini geliştirmek amaçlanmıştır. Çalışma sonucuna göre deney ve kontrol grupları arasında tüm boyutlarda deney grubu lehine anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçtan hareketle masalların yaratıcı yazma ve yazılı iletişim becerilerine olumlu etkileri olduğu sonucuna ulaşılmış ve öneriler sunulmuştur.

2.3. Masallar ve Halk Hikâyeleri ile İlgili Yazılmış Doktora Tezleri

(Gümüş, 2015) “Türk masallarının Max Lthi yaklaşımıyla çözümlenmesi” adlı çalışmasında Türk masallarını metin merkezli bir yaklaşımla Max Lthi'nin Avrupa masallarını çözümlediği beş temel ilkeye göre incelemiştir. Türk masalları, birçok özellik açısında tek boyutludur. Olay rgs fazlaca hayal ürünü unsurlar taşıdığı ve hiçbir şeyi derinlemesine işlemediği için yüzeyseldir ve soyut bir üslubu vardır. Kahramanlar ve nesneler masal evreninde soyutlanır ve böylece her şeyle kolayca etkileşim kurabilirler. Masal evrenine giren her şeyin içi boşaltılır, gerçeklikten uzaklaştırılır, saflaştırılır ve yüceltilir. Türk masalları evrensel özellikler taşır ve dünyayı aydınlatır.

(Saltık, 2016) “Derlenmiş Masallar ile Kurgulanmış Masalların ocuğa Göreliliği” adlı çalışmasında derlenmiş masallar ile kurgulanmış masal ögelerinin (konu, karakter, ileti, dil ve anlatım, temel eğitim ilkeleri) ocuğa göreliliğini doküman incelemeye dayalı olarak ortaya koymuştur. Çalışmanın sonucunda ulaşılan veriler doğrultusunda şu sonuçlara ulaşılmıştır: Çalışmada inceleme konusu yapılan derlenmiş masalların konu, kahraman, ileti ve temel eğitim ilkeleri açısından çocukların anlam evrenine uygun olmayan özellikler taşıdığı, dil ve anlatım açısından ise çocuğa göre özellikler taşıdığı tespit edilmiştir. Kurgulanmış masallarda ise ocuk gerçekliğine uygun bir anlayışın egemen olduğu, değişkenlerin çocuğa görelilik ilkesine bağlı kalınarak yapılandırılmaya çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

(Tikbaş Apak, 2017) “Anadolu sahası türk masallarındaki olağanüstülük motifi ve uygulamalı halk bilimi” adlı çalışmasında masallar ve olağanüstülük motifi özelinde kültürel mirasın gncellenebileceğini ve yeni kültürel ekonomik sahaları açıklamıştır. Bu çalışmada güncellenecek unsurların belirlenebilmesimesi için ilk olarak sözlü anlatımlar başlığı altında yer alan masallar, olağanüstülük motifi temelinde incelenmiştir. Belirlenen motifler, Stith Thompson'un "Halk Edebiyatı Motif İndeksi" adlı eserinin Olağanstlkler maddesine sınıflandırılmıştır. Böylece Anadolu Sahası Türk Masallarındaki olağanüstülük motifinin dökümü çıkarılmış, söz konusu unsurların masallarda nasıl çeşitlendiği görünür hale gelmiştir. Sözü edilen motifler; sinema, edebiyat, müze gibi çoğaltılabilecek kültürel ekonomik alanlarda

yeniden işlenerek ulusala ve küresele taşınabilir, özgün tasarımlar için bir veri hazinesi olabilir özelliğindedir. İkinci aşamada ise belirlenen motiflerin günümüzde nasıl değerlendirilebileceği sorusuna cevap aranmış, çeşitli öneriler sunulmuştur. Bu bağlamda "Kırk Odalı Masal Müzesi"nin kurulabileceği dile getirilmiş ve markalaşabilecek masal figürleri sıralanmıştır.

(Balcı, 2019) “Türk Dünyası Masalları Tip Kataloğu” adlı çalışmasında Türkiye’den ve Türk Dünyasından seçilen masalların tiplerini ve varyantlarını saptayarak, masalların motif yapısını ortaya koymaya çalışmıştır. Çalışmanın amacı, tiplerin ve masal varyantlarının önemini vurgulayarak varyantları derlendikleri yere ve zamana göre sıralamaktır. Çalışmanın temelini "Masal Tiplerinin Tespiti" oluşturur. Masallardan hareket ederek belirlenen bu tipler, masalın bütününe nasıl ve ne biçimde oluşturduğunu açıklayabilmek ve bunları sağlam bir zemine oturtabilmek için "Türk Dünyası Masallarında Tespit Edilen Tipler" adlı bölümde daha ayrıntılı biçimde incelenmiştir.

(Ertizman, 2020) “Billur Köşk Masalları” adlı çalışmasında Billur Köşk masallarının bağlama ait unsurları barındırmamasına karşın halk anlatılarının epik kurallarıyla uyumunu göstermeyi ve böylece bu koleksiyonun sözlü kültür ortamı halk yaratması verimleri olduğunu ortaya koymayı amaçlamıştır. Axel Olrik’in yöntemi 14 masala uygulanmıştır. Yapılan çözümlemenin sonucunda epik kuralların incelenen 14 masalın 13’ünün yapısında bulunduğu ve bu masalların 19. yüzyılın sözlü kültür ortamından derlendiği görüşü oluşmuştur. Bununla birlikte anlatım planı, üslubu, günlük konuşma dili şeklindeki ifade biçimleri ve bazı kalıp sözlerin kullanımı gibi özellikler de Billur Köşk masallarının dil aracılığıyla kurgulanmış, dinleme yoluyla gerçekleşen sözel nitelikteki anlatım biçimlerinden kaynaklandığını göstermiştir.

(Yaman, 2021) “Anadolu Sahası Türk Masallarının Holbek Yöntemine Göre İncelenmesi” adlı çalışmasında Anadolu sahasında derlenerek kayda geçirilmiş olan Türk masallarını, Bengt Holbek’in yorumlama yöntemine göre incelemiştir. Yöntemin kullanışlılığını ve uygulanabilirliğini deneyebilmek amacı ile olağanüstü masallar yanında gerçekçi masallar, zincirlemeli masallar ve hayvan masalları da incelemiş ve sonucunda masallardaki örtük kültürel kodlar yorumlanmış ve masal metinlerinin altında yatan örtülü anlamlar ortaya çıkarılmıştır. Böylece Türk masallarının ne kadar zengin bir kültür hazinesi olduğu saptanmıştır.

(Gazioğlu, 2021) “Çoklu Duyusal Öğrenme Modeline Göre Masal Anlatıcılığının Dinleme Becerisinin Geliştirilmesine Etkisi” adlı çalışmasında çoklu duyusal öğrenme modeliyle masal anlatımının dinleme becerisine etkisini ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Çalışmada karma desen kullanılmıştır. Araştırmada çoklu duyusal öğrenme yöntemi ile masal

anlatımının, beşinci sınıf öğrencilerinin masal dinlemeye karşı tutumlarını olumlu yönde etkilediği sonucuna varılmıştır. Ulaşılan bilgiler doğrultusunda velilerin çoklu duyusal masal anlatım etkinliklerinden memnun kaldıkları, öğrencilerin masalla ilgili olay örüntülerini doğru anladıkları, temaların öğrenciler tarafından büyük ölçüde doğru hatırlandığı, öğrenci ve velilerin masal dinlemeye karşı olumlu tutum geliştirdikleri sonucuna varılmıştır.

(Özkan, 2022) “Anadolu Türk Masallarında Çocuk Algısı” adlı çalışmasında çocukların hayal dünyasını renklendiren masalların içinde yer alan ancak çocuk algısında sakıncalı olabilecek unsurları inceleyerek ortaya çıkarmaya çalışmıştır. Türkiye'nin farklı bölgelerinden derlenmiş olan Anadolu Türk sahasına ait 1011 masal, çocuk algısı açısından olumsuz olabilecek örnekler üzerinden değerlendirmiştir.

2.4. Masallar ve Halk Hikâyeleri ile İlgili Yazılmış Yüksek Lisans Tezleri

(Uç,2022) “Anadolu Masal Anlatıcılığı Eğitimi Almış Okul Öncesi Öğretmenlerinin Eğitim Durumlarında Masalın Kullanılmasına İlişkin Görüşleri” adlı çalışmasında Anadolu masal anlatıcılığı eğitimi almış okul öncesi öğretmenlerinin Anadolu masallarını eğitim durumlarında kullanmalarıyla ilgili görüşlerini incelemiş ve böylelikle masal anlatıcılığı uygulamalarının eğitim durumlarına etkisini ve sınırlılıklarını ortaya koymuştur. Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın sonucunda; masalın planlanması, masal kullanmanın öğrenci gelişimine katkısı, masalla birlikte kullanılan yöntem ve teknikler, masal kullanmanın sınıf yönetimine katkısı, masal kullanmanın sınırlılıkları ana temaları ortaya çıkmıştır. Masalların bütünleştirilmesiyle programın hedeflediği dil gelişimini, sosyal duygusal gelişimi, motor gelişimi desteklediği, öğretmenlerin masal uygulamaları yaparken en çok soru cevap ve canlandırma yöntem ve tekniklerini kullandıkları; masal kullanmanın sınıf ortamına ve ilişkilerin düzenlenmesine destek olduğu; özellikle masal kullanımıyla öğrencilerle göz teması kurmanın kolaylaştığı, öğrencilerin merakını artırdığı ve zaman yönetimi açısından sınıf yönetimine olumlu etkisi olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Masal uygulamaları derlenen masal sayısı, masalın içeriği, kazanım ve göstergelere uygun masal bulamama, yaş grubu seviyesine uygun masal bulamama olarak sınırlandırıldığı görülmüştür.

(Işıkelekoğlu, 2022) “Anadolu Türkleri”nin Halk Masallarında Erkek ve Erkekleşme” adlı çalışmasında, masalları, erkek ve erkeklik açısından incelemiştir. Çalışmanın sonucunda masallarda egemen erkeklik anlayışının inşa edildiği özellikle ev dışı alanda erkek bedenlerinin buna göre nitelendiği, erkek bedeninin böylece sağlıklı ve güçlü bir imajla çizildiği ve dışarıda

kalan erkeklerin, erkekliğin toplumsal kabullerce onaylanmadığı saptanmıştır. Ayrıca ev dışı alanda kadınların, kendilerine bir alan bulabilmek için "erkek gibi" giyinmeye ve dönüşüm geçirmeye, erkekleşmeye başladığı görülmüştür. Masalın başlangıcında, egemen erkeklik algısının dışında kalan öteki erkekler ise masal akışı içerisinde egemen erkeklik anlayışına uygun bir dönüşüm geçirmişlerdir.

(Yapıcı, 2019) “Klasik Türk şiirinde halk hikayelerinin imge olarak kullanımı” adlı çalışmada klasik Türk şiiri metinlerinde imge kurgulaması oluşturulurken yararlanılan halk hikâyelerini saptamıştır. Örneklem yöntemini kullanarak klasik şiir metinleri ile halk hikâyeleri arasındaki ilişkiyi belirlemek ve karşılaştırmak amacıyla 18 divan şairinin gazel nazım biçimiyle yazılan şiirlerini incelemiştir. Çalışmanın sonucunda klasik şiirde işlenen toplam 47 halk hikâyesine atıfta bulunulduğu ortaya çıkmıştır. Beyitlerde işlenen bu halk hikâyeleri sınıflandırılmıştır. Hikâyelerin inceleme bölümünde halk hikâyelerinden en fazla efsanevi çift kahramanlı aşk hikâyelerinin geçtiği belirlenmiştir. Destanî halk hikâyeleri ise bu türler içinde en az geçen başlığı oluşturduğu görülmüştür. Yapılan çalışma sonucunda klasik Türk şiirinde kullanılan halk hikâyelerinin imge/mazmun kurgulama aşamasında şiire sağladığı anlam zenginlikleri belirlenerek açıklanmıştır.

(Al, 2022) “Geleneksel Masal Anlatılarının Çağdaş Eğitim Modellerine Göre İncelenmesi” adlı çalışmada geleneksel masal anlatılarının çağdaş eğitim modellerinin beklentilerini karşılama durumlarını ve bu anlatıların çocuk edebiyatı ilkelerine uygunluğunu doküman analizi yöntemiyle incelemiştir. Eğitsel bir işlevi bulunan geleneksel masal anlatılarının çağdaş eğitim modellerinin beklentilerini karşılama durumlarını 21. yy. becerileri ve çocuk edebiyatı ilkeleri kapsamında değerlendirmiştir. Çalışmada Eflatun Cem Güney'in "Masallar" kitabından seçilen masallar kullanılmıştır. Seçilen masallar konu, değerler, ileti, karakterler, dil anlatım ve 21. yy. becerileri olmak üzere altı başlıkta incelenmiştir. Çalışma sonucunda incelenen masalların konu yapılandırılmasını zayıflatan rastlantısallık, abartılmış merak ve duygusallık unsurlarını bulundurduğu, işlenen konuların çocuk dünyasına uygun olmadığı, korku ve şiddet öğelerine rastlanıldığı, değerlerin dengeli dağılmadığı ve 21. yy. becerileri ile benzerlik gösteren öz yönelim, girişimcilik gibi değerlerin çok az bulunduğu, iletilerin doğrudan verildiği ve öğretici bir nitelik taşıdığı, karakterlerin gelişiminin aniden ve yüzeysel ele alındığı, kadın ve erkek karakterlerin geleneksel bir bakış açısı ile oluşturulduğu, 21. yy. becerileri açısından bakıldığında geleneksel masal anlatılarının yetersiz kaldığı ayrıca masallar aracılığı ile dil becerilerinin geliştirilebileceği ancak günümüzde sık kullanılmayan ve bağlamdan hareketle anlamı tahmin edilemeyen sözcüklerin geleneksel masal anlatılarında yer aldığı sonuçları ortaya çıkmıştır.

(Çelik, 2022) “Etkileşimli Masal Anlatımı Uygulamasının Çocukların Dil Gelişimine Etkisi” adlı çalışmada etkileşimli masal anlatımı uygulamasının çocukların dil becerilerine etkisini incelemiştir. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre uygulama öncesi dil gelişimi seviyesi birbirine yakın düzeyde olan çocuklardan etkileşimli masal anlatımı uygulamasına katılanların dil gelişimlerinin katılmayanlara göre anlamlı düzeyde daha fazla ilerleme gösterdiği sonucu ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak bu uygulamadan çocuklarda dil becerilerini geliştirmek için yararlanılabileceği görüşü bildirilir.

(Aydoğan, 2021) “Anlatıma Dayalı Türlerde Mücadele (Masal-Destan-Halk Hikâyesi)” adlı çalışmasının giriş kısmında araştırmanın amacını, kapsamını ve yöntemini ele alırken mücadelenin tanımı ve seçili metinlerdeki kişiler ile ilgili bilgi vermiştir. Birinci bölümde mücadele eden kişiler, ikinci bölümde mücadele edilen kişiler, üçüncü bölümde mücadelenin sebepleri, dördüncü bölümde mücadelenin basamakları anlatılmıştır. Çalışma, mücadelenin kimler tarafından, ne için, neden, nasıl ve ne zaman yapıldığını incelemesi ve bulguların türler arasında karşılaştırılması bakımından önemlidir.

(Sevinç, 2022) Kuzeybatı Bursa Masalları” adlı çalışmada Bursa’nın yerel halkından derlenmiş 61 masal metnini masalların yapı, tip ve motif özellikleri tahlil ederek incelemiştir. İlk bölümde kavramsal çerçeve örnekler ile açıklamıştır. İkinci bölümde araştırma alanı olan Bursa’nın sosyokültürel özelliklerini ortaya koymuş, Bursa ile ilgili lisansüstü araştırmalara yer vermiştir. Üçüncü bölümde Bursa’dan derlenen masallarının içeriğinin detaylı incelemesine yer vermiştir. Sonuçta Bursa’nın anlatıcı-dinleyici bağlamı, sosyokültürel özelliklere göre işlevsel açılardan karşılaştırıp değerlendirmiştir.

(Şimşek Eğer, 2020) “Anadolu Sahası Türk Masallarında Taş” adlı çalışmada bu motifinin nerelerde nasıl kullanıldığı ve bu motife yüklenen anlamlar ile ilgili çalışmalara yer vermiştir. Asıl konu olan taş konusu üç bölümde değerlendirilerek ortaya konmuştur. Çalışmanın ilk bölümünde masal ile ilgili detaylı bilgi vermiştir. Ardından tarih boyunca Türklerin bu motifle ilgili inançları, işlevleri, yüklenen anlamları gibi durumlar ve örnekler anlatılmıştır. Ek olarak şehirlere özgü bilinen taşlar da bu bölümde anlatılmıştır. En son Anadolu’da bu motife yüklenen anlam ve işlevler detaylı şekilde ele alınmıştır.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, araştırmada kullanılan veri toplama araçları ile geçerlik ve güvenirliği, verilerin toplanması, verilerin çözümlenmesi açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden eylem araştırması kullanılmıştır.

Bir araştırmacının nitel araştırma yapmasının çeşitli nedenleri vardır. Bu neden, araştırmacının üzerinde çalışmak istediği sosyal olguları, bağlı bulundukları çevre içerisinde araştırmak ve anlamak istemesidir (Yıldırım ve Şimşek, 2013, s. 45).

Literatürde eylem araştırması için birçok tanım vardır. Bu tanımlar, eylem araştırmasının uygulamayı daha iyi hâle getirmesi noktasında birleşmektedir. Eylem araştırması, bir sosyal bağlamın içinde yer alan eylemlerin niteliğini geliştirme çalışmasıdır (Altrichter, Posch, ve Somekh, 1998; Akt. Büyüköztürk ve Arkadaşları, 2014). Eylem araştırması sosyal durumun içindeki eylemin niteliğini geliştirmeyi amaçlayan sosyal durum çalışmasıdır (Elliot, 1991, s.69). Bu araştırmada yaratıcı yazma çalışmaları uygulama ortamında gerçekleştirileceği için araştırma yöntemi olarak eylem araştırması seçilmiştir.

Eylem araştırması süreç içinde olumlu bir değişikliği ortaya çıkarmayı amaçlayan bir araştırmadır. Bu süreç problemi belirleme, veri toplama ve analizi, eylem planı oluşturma, eylemi gerçekleştirme ve alternatif ya da yeni bir eyleme karar verme aşamalarından oluşmaktadır.

Yıldırım ve Şimşek'e (2013) göre eylem araştırmalarında daha çok nitel araştırma yaklaşımı kullanılırken nitel ve nicel veri toplama yöntemlerinden yararlanılır. Nicel verilerin toplanması sürecinde Susar Kırmızı'nın geliştirdiği "Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)" kullanılmıştır. Nitel verilerin toplanması sürecinde ise öğrencilerin sürece yönelik görüşlerini almak amacıyla yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

3.2. Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken öğrencilerden bir öykü yazmaları istenmiştir. Uygulamadan sonra devam etmek isteyen 10 öğrenci çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu, heterojen olmasını sağlamak için rasgele yöntem ile belirlenmiştir.

Araştırma 2021-2022 Eğitim Öğretim yılı ikinci döneminde Konya ili Karatay ilçesinde bulunan Yaşar Doğu Ortaokulu'nda 8/A sınıfındaki öğrencilerden on öğrenciye uygulanmıştır. Öğrenciler belirlenirken gönüllülük esasına dayanılmıştır. Uygulamaya başlamadan önce öğrenci velilerinden gerekli izinler etik kurallara uygun olarak alınmıştır.

3.3. Veri Toplama Araç ve/veya Teknikleri

Araştırmada veriler, Kırmızı'nın (2011), geliştirdiği “Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)” aracılığı ile toplanmıştır. Nitel verilerin toplanması sürecinde “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Ayrıca öğrencilerin çalışmaları bir dosyada saklı tutulmuştur.

Creswell, (2003) nitel araştırmalarda geçerliğin elde edilmesi için veri kaynaklarının doğrudan aktarımının önemine değinmiştir. Bu sebeple, araştırmada geçerliğin sağlanması için alıntılar kullanılmıştır.

Ayrıca araştırmanın iç geçerliğini sağlamak amacıyla ilk hafta katılımcılara Gönüllü Katılımcı Onay Formu verilmiştir. Bu form ile çalışmaya katılmanın tamamen gönüllülük esasına dayandığı, çalışmaya katılmama veya katıldıktan sonra herhangi bir anda çalışmayı bırakma hakkına sahip oldukları, elde edilecek bilgilerin tamamen araştırma amacı ile kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı bilgisi verilmiştir. Böylece katılımcıların kendini rahat hissetmesi hedeflenmiş ve bu durumda katılımcıların daha gerçekçi cevaplar verme olasılıkları yükseltilmiştir.

3.4. Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecine başlamadan önce okulda uygulama yapılabilmesi için İl Millî Eğitim Müdürlüğünden gerekli izin alınmıştır.

Halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerilerine etkisinin incelendiği bu çalışma haftada bir gün iki ders saati olmak üzere yedi haftalık bir program dahilinde yürütülmüştür. İlk hafta seçilen sınıfla tanışılmış ve araştırma süreci ile ilgili bilgi verilmiştir. Aynı gün çalışma gurubunu seçebilmek amacıyla öğrencilere bazı konu örnekleri verilmiş ve öğrencilerden bu konu örneklerinden birini seçerek bir hikâye yazmaları istenmiştir. Öğrencilere verilen örnek konular şu şekilde sıralanmıştır:

- Tatilde kaybolan bir çocuğun yaşadıklarını anlatan bir hikâye yazınız.
- Unutmadığınız bir anınızı hikâye edici biçimde yazınız.
- Sevdiğiniz bir hayvanı konu alan bir hikâye yazınız.
- Günümüzden geçmişe veya geleceğe yapılan bir yolculuğun anlatıldığı bir hikâye yazınız.
- Yakın arkadaşınız ile yaşadığınız veya yaşamayı isteyeceğiniz bir macerayı hikâye edici biçimde yazınız.

Yapılan bu ilk çalışmanın ardından velilerin ve öğrencilerin de gönüllülüğüne dayalı olarak katılımcılar belirlenmiştir.

Yedi hafta boyunca seçilen halk hikâyeleri araştırmacı rehberliğinde öğrenilmiştir. Her hafta öğrenilen halk hikâyelerinden yararlanarak katılımcı öğrencilerle halk hikâyesinin öncesi ve/veya sonrasını tahmin etme, farklı türde bir metin yazma vb. yaratıcı yazma çalışmaları yapılmıştır. Çalışmada dil bilgisi kuralları ve sayfa düzeni gibi biçimsel özellikler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Böylelikle salt yaratıcı yazmayı değerlendirme amaçlanmıştır.

Çalışmalar yapılırken hikâyelerde geçen bilinmeyen kelimelerle ilgili tahmin çalışmaları yapılmış ve bu kelimelerin anlamı açıklanmıştır. Dönem özellikleri ve hikâyenin bağlamıyla ilgili bilinmesi gerekenler, derslerin başında öğrencilerle paylaşılmıştır. Ayrıca bazı hikâye kahramanlarının şiirleri sınıfta okunmuş ve şiirlerden bestelenmiş olanları dinletilmiştir.

Çalışmanın sonunda “Yarı Yapılandırılmış Ölçek” ile öğrenci görüşlerine başvurulmuş ve görüşmeler ses kaydına alınmıştır. Bu yazma çalışmalarında içerik analizi yöntemi uygulanmıştır. Geçerliliği artırmak için öğrencilere karışılmamış ve kendilerini ifade etmeleri sağlanmıştır.

Veriler 2021-2022 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde Yaşar Doğu Ortaokulu’nda araştırmacı Gülsüm Saylık Işık rehberliğinde yapılmış olan uygulamalar sırasında veri toplama

araçları ile toplanmıştır. Ardından çalışmalara katılmaya gönüllü öğrenciler ile sekiz haftalık süreçte her hafta bir halk hikâyesi öğrenilmiş ve bu doğrultuda çalışma yaptırılmıştır. Öğrenilen halk hikâyeleri sırasıyla şunlardır;

Tahir ile Zühre Hikâyesi öğrenilmiş ve sevda konulu bir hikâye yazılmıştır.

Koroğlu Hikâyesi öğrenilmiş ve yiğitlik konulu bir şiir yazılmıştır.

Yaralı Mahmut Hikâyesi öğrenilmiş ve aynı karakterlerle yeni bir hikâye yazılmıştır.

Karacaoğlu ile İsmikan Sultan Hikâyesi öğrenilmiş ve sevgi temalı bir şiir yazılmıştır.

Ercişli Emrah ile Selvihan Hikâyesi öğrenilmiş ve hikâyenin sonunun değiştirildiği yeni bir hikâye yazılmıştır.

Âşık Garip Hikâyesi öğrenilmiş ve baş kahramana konuyla ilgili duygu ve düşüncelerini içeren bir mektup yazılmıştır.

Hurşit ile Mahımiri Hikâyesi öğrenilmiş ve hikâyeden seçilen kahramanlardan biri ve daha önce öğrenilmiş halk hikâyelerindeki kahramanlardan seçilen bir kahramanın yer aldığı yeni bir hikâye yazılmıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Sosyal bilimlerde son yıllarda daha çok tercih edilen yöntem nitel araştırma yöntemidir. Karataş (2015, s. 62) insanın ve toplumun değişken bir yapıda olması nedeniyle, bu alanla ilgili olgu ve olayları incelerken genelleme yapmaktan çok, anlamaya çalışmanın daha önemli olduğunu söylemektedir. Özellikle sosyal olguların kendine özgü boyutlarıyla bütüncül bir şekilde ele alınarak araştırılması gerektiği vurgusu, nitel yöntemin ön plana çıkmasına neden olmuştur.

Nitel araştırmalarda amaç verilerin incelenmesi ve bu veriler üzerinde çalışmaktır. Bu yöntem sayesinde veriler detaylı değerlendirilebilir.

Morrow (2005) ve Kan (2015), nitel araştırmalarda güvenilirliğin sağlanması için farklı alan uzmanlarının araştırmanın bulgularını teyit etmesi gerektiğini belirtmiştir. Bu sebeple araştırma bulguları iki farklı alan uzmanı tarafından incelenmiştir.

Araştırmada kullanılan veriler içerik analizi ile incelenmiştir. İçerik analizi elde edilen verilerin daha yakından incelenmesini ve bu verileri açıklayan kavram ve temalara ulaşılmasını gerektirir (Yıldırım ve şimşek, 2008: 89). İçerik analizi sayesinde araştırmacı çalışmayla ilgili detaylı çözümleme yapma fırsatını yakalar. Bu sebeple zor ve uzun bir süreç gerektirmesine karşın sosyal bilimlerde sıklıkla kullanılır. İçerik analizi yöntemi genelde istatiksel olarak açıklanamayan yazılı ve materyallerin çözümlemesinde kullanılır.

Öğrencilerin araştırma süreci boyunca yazdıkları yaratıcı yazma ürünleri Susar Kırmızı'nın geliştirdiği değerlendirme ölçeği ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin çalışmalarını bire bir gözlemleyebilmek araştırmacı açısından kolaylık sağlamıştır.

Araştırma sürecinin son haftasında öğrencilerle yarı yapılandırılmış bir görüşme yapılmıştır. Görüşmeden elde edilen ses kayıtları araştırmacı tarafından yazıya dökülmüştür. Araştırmacı elde edilen verileri çözümleyen bütünden parçaya doğru bir yol izlemiştir. Buna göre ortaya çıkan cevaplar önce genel olarak değerlendirilmiş ve araştırmacı tarafından kategorilere ayrılmıştır. Daha sonra oluşturulan kategorilere giren sözcük ve cümleler belirlenmiş ve sayısal verilere ulaşılmıştır.

Araştırmada değerlendirme araçları YİDÖF ve yarı yapılandırılmış görüşmeler sonucu ulaşılan veriler çözümlenirken öğrencilere rastgele 1'den 10'a kadar bir kod verilmiş ve öğrenci adları gizlenmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde uygulamalara katılan öğrencilerin yaratıcı yazma çalışmalarından elde edilen veriler çözümlenmiştir. Ardından uygulamalardan sonra öğrencilerle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmelerden elde edilen veriler kategorilere ve alt temalara ayrılmıştır.

4.1. Yaratıcı Yazma Ürünlerinden Elde Edilen Bulgular

Araştırmanın ilk haftası öğrencilerin yaratıcı yazma becerilerinin hangi düzeyde olduğunun tespit edilmesi amacıyla ön bir yaratıcı yazma çalışması yapılmıştır. Bu çalışmalar YİDÖF ile değerlendirilmiştir. Ulaşılan sonuçlar aşağıdaki gibidir. (Ölçek detayları ekler bölümünde bulunmaktadır.)

Tablo 1. Ön uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 25 puan	2. Öğrenci: 10 puan
3. Öğrenci: 45 puan	4. Öğrenci: 25 puan
5. Öğrenci: 25 puan	6. Öğrenci: 45 puan
7. Öğrenci: 65 puan	8. Öğrenci: 15 puan
9. Öğrenci 9: 25 puan	10. Öğrenci: 40 puan

Öğrencilerin ön çalışmalarında en çok sağlanan ölçütler 4 numaralı ve 6 numaralı ölçüt olmuştur. Bu ölçütler 9 çalışmada sağlanmıştır. 5 numaralı ölçüt iki çalışmada karşımıza çıkmaktadır. Bunun dışında 3 numaralı ölçütü sadece bir çalışmada; 2 numaralı ölçüt, iki çalışmada sağlanarak az karşılanan ölçütlerden olmuştur. 1 numaralı ölçütü ise hiçbir çalışma sağlamamıştır.

Ön çalışmalara bakıldığında 10 puan ile en düşük puanı alan çalışmanın 2. öğrencinin çalışması olduğu görülmüştür. Çalışmada yerine getirilen tek ölçüt ise “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması” ölçütüdür. En yüksek puanlı çalışma 65 puan ile 7. öğrenciye aittir. Bu çalışma 1 numaralı ve 3 numaralı ölçütler dışındaki ölçütleri karşılamaktadır.

Araştırma sürecinde ön çalışmalar dışında toplam 7 yaratıcı yazma uygulaması yapılmıştır.

İlk hafta öğrenilen Tahir ile Zühre hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 2. 1. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

Öğrenci 1: 85 puan	Öğrenci 2: 70 puan
Öğrenci 3: 85 puan	Öğrenci 4: 45 puan
Öğrenci 5: 45 puan	Öğrenci 6: 100 puan
Öğrenci 7: 65 puan	Öğrenci 8: 45 puan
Öğrenci 9: (katılmadı)	Öğrenci 10: 65 puan

Çalışmaya katılan öğrencilerin puan dağılımına bakıldığında ön çalışmaya göre anlamlı ve belirgin bir atış vardır. Sadece 7. öğrencinin puanı ön çalışma puanı ile aynı kalmıştır. Bu çalışmada 6. öğrenci tüm ölçütleri sağlayan bir yazma çalışması ortaya koymuştur. Çalışmaların tümüne bakıldığında en az sağlanan ölçütün bir çalışma (6. öğrenci) ile 3 numaralı “Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” ölçütü olduğu görülmüştür.

İkinci hafta öğrenilen Köroğlu hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 3. 2. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 80 puan	2. Öğrenci: 50 puan
3. Öğrenci: 80 puan	4. Öğrenci: 45 puan
5. Öğrenci: 30 puan	6. Öğrenci: 90 puan
7. Öğrenci: 80 puan	8. Öğrenci: 0 puan
9. Öğrenci: (katılmadı)	10. Öğrenci: 65 puan

İkinci hafta yapılan uygulama sonuçlarına bakıldığında çalışmaya katılan öğrenci puanlarının homojen dağılmadığı ve birbirinden uzaklaştığı görülmüştür. Burada bireysel farklılıkların ve çalışmanın şiir yazma üzerine olmasının etkisi olabilir. Çalışmaya katıldığı halde 0 puan alan katılımcı (8. öğrenci) verilen süre içerisinde yeni bir yazma çalışması ortaya koymamış; örnek olan verilen şiirden bazı dizeleri yazmakla yetinmiştir. Bu uygulamada öğrencilerin yazılarında ulaşmakta zorlandıkları ölçütlerin 3 numaralı ve 1 numaralı ölçüt olduğu görülmüştür. “Yazıya uygun bir başlık verilmesi”, “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ve “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması” ölçütlerinin ise birçok öğrencinin çalışmasında rahatlıkla sağlandığı görülür.

Üçüncü hafta öğrenilen Yaralı Mahmut hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 4. 3. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 45 puan	2. Öğrenci: 80 puan
3. Öğrenci: 85 puan	4. Öğrenci: (katılmadı)
5. Öğrenci: 30 puan	6. Öğrenci: 55 puan
7. Öğrenci: 65 puan	8. Öğrenci: 50 puan
9. Öğrenci: 65 puan	10. Öğrenci: 85 puan

Üçüncü hafta yapılan çalışmalarda 1 numaralı ölçüt üç öğrencinin çalışması dışındaki tüm çalışmalarda sağlanmıştır. 6. öğrencinin çalışması incelendiğinde yazısının yenilikler ve özgün benzetmeler içerdiği fakat anlatımda başarılı olamadığı görülmüştür. Bu uygulamada öğrencilerin özgün benzetmeler bulmakta zorlandığı fakat bilinen bir ögeyi yeni biçimde ifade etmekte zorlanmadıkları görülmüştür.

Dördüncü hafta öğrenilen Karacaoğlan ile İsmikan Sultan hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 5. 4. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 60 puan	2. Öğrenci: 80 puan
3. Öğrenci: 45 puan	4. Öğrenci: (katılmadı)
5. Öğrenci: 80 puan	6. Öğrenci: 65 puan
7. Öğrenci: (katılmadı)	8. Öğrenci: (katılmadı)
9. Öğrenci: 80 puan	10. Öğrenci: 65 puan

Dördüncü hafta yapılan bu çalışmaya katılan öğrencilerden sadece 3. öğrenci diğer öğrencilere göre düşük bir puan almıştır. 3. öğrencinin çalışması incelendiğinde şiirinin anlaşılır akıcı ve etkili olduğu görülmüş fakat özgün benzetmeler yapamamış, bilinen bir ögeyi yeni bir biçimde kullanamamış ve yazısında bir yeniliğe yer vermemiştir. Diğer öğrencilerin çalışmaları incelendiğinde ise çalışmaların çoğunda içeriğin bir yenilik getirmediği ve özgün benzetmeler bakımından yetersiz olduğu görülmüştür.

Beşinci hafta öğrenilen Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 6. 5. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 45 puan	2. Öğrenci: 65 puan
3. Öğrenci: 45 puan	4. Öğrenci: 45 puan
5. Öğrenci: 35 puan	6. Öğrenci: 70 puan
7. Öğrenci: 65 puan	8. Öğrenci: 20 puan
9. Öğrenci: 65 puan	10. Öğrenci: (katılmadı)

Beşinci hafta yapılan bu çalışmada öğrenci puanları düşüktür. Öğrenciler Ercişli Emrah'ın hikâyede iki evlilik yapmasından ötürü duydukları rahatsızlığı hem yazılarında hem görüşmelerde dile getirmiştir. Yazılarında Ercişli Emrah'ın ikinci evliliği yapmaması odak noktalarını oluşturmuştur ve yazının diğer boyutlarını önemsemedikleri görülmüştür.

Altıncı hafta öğrenilen Âşık Garip hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 7. 6. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 95 puan	2. Öğrenci: 75 puan
3. Öğrenci: 55 puan	4. Öğrenci: (katılmadı)
5. Öğrenci: 25 puan	6. Öğrenci: 95 puan
7. Öğrenci: (katılmadı)	8. Öğrenci: (katılmadı)
9. Öğrenci: 95 puan	10. Öğrenci: 75 puan

Altıncı hafta yapılan bu çalışmaya katılan öğrencilerin puanlarına bakıldığında bir öğrenci hariç alınan puanların yüksek olduğu görülür. Çalışmalarda en sık rastlanan eksiklik “Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi” ölçütüne uygunluktur. Bu uygulamada yapılan çalışmalara bakıldığında “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşılır bir şekilde açıklanması” ve “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütleri yönünden öğrencilerin başarılı olduğu görülür. Yalnız bir öğrenci (3. öğrenci) “Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütünü sağlamakta zorlanmıştır.

Yedinci hafta öğrenilen Hurşit ile Mahımihri hikâyesinden yola çıkarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucu ulaşılan bulgular şu şekildedir:

Tablo 8. 7. Hafta yapılan uygulamaların YİDÖF'e göre değerlendirilmesi

1. Öğrenci: 85 puan	2. Öğrenci: 65 puan
3. Öğrenci: 65 puan	4. Öğrenci: 45 puan
5. Öğrenci: 35 puan	6. Öğrenci: 70 puan
7. Öğrenci: 85 puan	8. Öğrenci: 55 puan
9. Öğrenci: 100 puan	10. Öğrenci: (katılmadı)

7. hafta yapılan çalışmanın YİDÖF sonuçlarına göre öğrenciler genelde yüksek puan almıştır. Bu çalışmada da diğer pek çok çalışmalarında öğrenciler en çok gibi Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” ölçütünü sağlamakta zorlanmıştır. Bazı öğrencilerin (5. öğrenci ve 8. öğrenci) çalışmaları akıcılık ve fikirlerin açıklanması yönünden zayıftır. Çalışmalar incelendiğinde eklerin kullanımı ve geçiş ve bağlantı öğelerinin kullanılamayışı göze çarpmaktadır.

Öğrencilerin çalışma kağıtlarının YİDÖF'e göre değerlendirilmesi sonucunda ulaşılan puanların aritmetik ortalaması alınmıştır ve aşağıdaki tabloda listelenmiştir.

Tablo 9. Öğrencilerin tüm çalışmalarının aritmetik ortalaması

1. Öğrenci: 70,7 puan	2. Öğrenci: 69,2 puan
3. Öğrenci: 65 puan	4. Öğrenci: 45 puan
5. Öğrenci: 40 puan	6. Öğrenci: 77,8 puan
7. Öğrenci: 72 puan	8. Öğrenci: 34 puan
9. Öğrenci: 67,5 puan	10. Öğrenci: 71 puan

Bu sonuçlara göre çalışmaya katılan tüm öğrenciler ön uygulamadan aldıkları puanların üstünde puanlar almışlardır. Bazı öğrencilerin puan artışı oldukça yüksekken bazı öğrencilerdeki artış daha düşüktür. 10. öğrencinin ön uygulama puanı 10 iken tüm çalışmaları sonucunda elde ettiği puan 71'dir. 5. öğrencinin ön uygulama puanı 25 iken tüm çalışmaları sonucunda elde ettiği puan ise 40'tır. Öğrencilerin puanlarının aynı oranda artmamasının çeşitli sebepleri olabilir. İlgi ve istek duyma, çaba gösterme, ön bilgilerinin yeterli olup olmaması bu sebeplerden bazıları olabilir.

4.2. Yarı Yapılandırılmış Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular

Uygulamalara katılan öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmalarıyla ilgili görüşleri yarı yapılandırılmış olarak tasarlanan görüşme formu ile belirlenmiştir. Öğrencilerin cevapları incelenmiş, tema ve kodlara ulaşılmıştır. Belirlenen kodlar ve şunlardır:

Tablo 10. Öğrenci görüşleri sonucu ulaşılan tema ve kodlar

Tema	Kodlar	Öğrenci Sayısı
Hikâye okumaya yönelik bakış açısı	İlgi çekici	
	Aşk	
	Olağanüstü unsurlar	
Öğrenme sürecinin niteliği	7 ve 40 sayısı	
	Ercişli Emrah	
	Eğlenme	
Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri	Kitap okuma	
	Yazma çalışmaları	
Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları	Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi	
	Yazma isteği duyma	

Araştırmadan elde edilen veriler incelenerek 4 tema belirlenmiştir. “Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” ilk temadır. Bu temayla ilgili kodlar “ilgi çekici”, “aşk” ve “olağanüstü unsurlar” olarak sıralanabilir. İkinci tema “Öğrenme sürecinin niteliği” şeklindedir. Bu temadaki kodlar “7 ve 40 sayısı”, “Ercişli Emrah” ve “Eğlenme” şeklindedir. “Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” olarak belirlenmiş olan üçüncü temanın kodları “Kitap Okuma” ve “Yazma Uygulamaları” olarak sıralanır. Dördüncü ve son tema olarak belirlenen “Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” teması “Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi” ve “Yazma isteği duyma” kodlarını içerir.

Araştırmanın bu bölümünde ortaya çıkan temalara yönelik oluşturulan kodlarla ilgili öğrenci cevapları ve yorumlara yer verilmiştir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “ilgi çekici” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“Evet, özellikle bu çalışmada daha çok ilgimi çekti. Çünkü öykülerde heyecan her zaman dorukta oluyor. Olaylar büyük bir özenle yazılıyor. Heyecan dolu oluyor. Bazı olaylarda daha

çok heyecan artıyor, bazen de normal bir şekilde ilerliyor. Heyecan mutlu ediyor insanı.” (1. ÖĞRENCİ)

“... Çünkü sihir, büyü gibi fantastik olaylar oluyor. Bunlar benim çok ilgimi çekiyor.” (3. ÖĞRENCİ)

Görüşme yapılan öğrencilerin hepsi halk hikâyelerinin ilgisini çektiğini belirtmiştir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “aşk” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... genelde aşkı anlatanlar ya da böyle mücadeleyi anlatan öyküler hoşuma gidiyor. Kahramanlık hikâyeleri sıkıcı geliyor, ilgimi çekmiyor.” (9. ÖĞRENCİ)

“Tahir ile Zühre gibi hikâyeler ilgimi çeker. Aşk ve kahramanlık konuları ilgimi çeker.” (5. ÖĞRENCİ)

“Aşkla ilgili olabilir. Tahir ile Zühre gibi kavuşmayı anlatan bir hikâye yazmak isterim.” 5. (ÖĞRENCİ)

Öğrenciler en çok sevda konulu halk hikâyelerini sevdiklerini ve ilgi çekici bulduklarını belirtmişlerdir. Cinsiyet özellikleri ve öğrencilerin yaş grubunun getirdiği özellikler bu durum üzerinde etkili olabilir.

“Hikâye okumaya yönelik bakış açısı” temasının “olağanüstü unsurlar” koduyla ilgili alıntılar aşağıda verilmiştir.

“... Çünkü öyküdeki fantastik öğeler beni kendine çekiyor. Ben çok beğeniyorum. Çoğu halk hikâyesinde de fantastik öğeler oluyor. Örneğin cadının sihir yapması, ab-ı hayat suyu.” (6. ÖĞRENCİ)

“... Bazı hikâyelerde inanıp inanmamakta zorlanacağım olağanüstü unsurlar vardı. Bir hikâyede üç köpüğü içme durumu vardı ve benim dikkatimi çekmişti.” (10. ÖĞRENCİ)

Verilen cevaplar öğrencilerin olağanüstü unsurlar içeren metinleri öğrenmekten hoşlandıklarını gösterir. Abı hayat, bade içme, üç köpük vb. gibi halk edebiyatı kaynaklarımızdaki bu zenginliklerle daha önce karşılaşmamış olmaları öğrencilerin ilgisini çekme konusunda büyük rol oynamıştır diyebiliriz.

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “7 ve 40 Sayısı” koduna ilişkin öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Hikâyelerde geçen 7 ay, 7 gün. 40 gün 40 gece ifadelerin tekrar etmesi dikkatimi çekti.” (5. ÖĞRENCİ)

“7 sayısı bence. 7 ay 7 gün metinlerde sürekli geçiyor. 40 gün 40 gece, her şeyden 3 tane bulunması, Kara Vezir karakteri tekrar ediyor. ...” (6. ÖĞRENCİ)

“40 gün 40 gece kelimesi aşırı derecede sık çıkıyordu karşımıza. 7 sayısı çok fazlaydı. ...” (9. ÖĞRENCİ)

Bazı sayılar edebiyatımızda gelenek olarak tekrar eder. Bu tekrar öğrencilerin dikkatini çekmiş ve halk edebiyatı geleneğimiz hakkında bilgilenmelerini sağlamıştır.

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “Ercişli Emrah” koduyla ilgili öğrenci görüşleri şu şekildedir:

“Ercişli Emrah’ın ikinci bir evlilik yapması dikkatimi çekti. İkinci evliliği başta ilk evlilik zannediyorum. O zamanlar iki evlilik tuhaf olmayabilir bana bu zamanda tuhaf geldi.” (8. ÖĞRENCİ)

“Değiştirme fırsatım olsaydı Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinde Emrah’ın 2 kere evlenmesini değiştirdim. Selvi ile Emrah’ı evlendirirdim. Diğer kızı da başka iyi birisiyle evlendirirdim ama Emrah’ı 2 kere evlendirmezdim. Çünkü çok saçma geldi. Kızın (Selvihan’ın) peşinden o kadar koşmuş, 2 kere niye evleniyor?” (2. ÖĞRENCİ)

“Ercişli Emrah ile Selvihan hikâyesinde Emrah’ın 2 kadınla evlenmesi benim fazla dikkatimi çekti. Çok saçma geldi bana. Önce birini sevip sonra başka biriyle de evlenmesi, iki kişiyi de sevmesi saçmaydı.” (7. ÖĞRENCİ)

Öğrencilerin tamamı iki evliliği karşı bir tutumda olduklarını görüşmede verdikleri cevaplar ile belirtmiştir. Yaşanılan dönem ve içinde bulunulan toplumun edebiyatı etkilediği göz önüne alınırsa böyle bir durum günümüzde olağan karşılamamaları doğal bir durumdur.

“Öğrenme sürecinin niteliği” temasında bulunan “Eğlenme” koduna yönelik görüşler aşağıda sıralanmıştır.

“Öyküler, halk hikâyeleri, normal aşk hikâyeleri çok dikkatimi çekmeye başladı. Mesela öykülerin içindeki unsurlar ile eğlenmeye başladım, keyif aldım.” (2. ÖĞRENCİ)

“... Bu çalışmadan çok keyif aldım.” (2. ÖĞRENCİ)

“Bu çalışmada metin yazmayı; şiir, hikâye yazmayı öğrendim. Bunlardan bayağı bir keyif aldım. Normalde hikâye yazmayı, şiir yazmayı sevmiyorum ama sizinle yazmaya başlayınca bir de eğlenince hoşuma gitti.” (5. ÖĞRENCİ)

“... Bence halk hikâyeleri öğrenilirken dinleme yapılmalı, arkasında saz çalmalı. Zaten çoğunlukla saz çalmak da tekrar ediyor. Böyle öğrenmeyi çok sevdim.” (6. ÖĞRENCİ)

Görüşme yapılan öğrenciler uygulamalardan keyif aldıklarını ve bu şekilde öğrenmenin daha eğlenceli olduğunu belirtmişlerdir.

“Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” temasında bulunan “kitap okuma” koduyla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

“... Kitap okuyarak, hikâyeler dinleyerek, başkalarıyla fikir alışverişi yaparak hayal gücümüzü geliştirebiliriz. Daha fazla kitap okuyunca muhtemelen kurgulama yapmak daha kolay olur. Farklı kitaplardan öğrendiklerimizi kendi yazılarımızda farklı duygularla kullanabiliriz.” (9. ÖĞRENCİ)

“Kitap okumamız gerekir. Çünkü kitap okumak hem kelime dağarcığımızı geliştirir hem de farklı birçok durum ve hikâye öğrenmeyi sağlar. Bu da zihni geliştirir. ...” (3. ÖĞRENCİ)

“Hayal gücümüzü geliştirmek için bolca kitap okuyup, bu çalışmalarda yaptığımız gibi halk hikâyelerini dinleyebiliriz. ...” (2. ÖĞRENCİ)

“Bu hikâyelerin hayal gücünü geliştirdiğine inanıyorum. Daha fazla halk hikâyesi ve öykü okurum ve hayal gücümü daha fazla güçlendiririm. ...” (7. ÖĞRENCİ)

Öğrencilerin okuma becerisi ile ilgili bu görüşler okuma zevkine vardıkları ve okumanın önemini fark ettikleri şeklinde yorumlanabilir. Çalışmada halk hikâyelerini öğrenirken okuma yapmaları bu görüşleri üzerinde etkili olduğunu söyleyebiliriz.

“Hayal gücünü geliştirmenin yaratıcılığa etkileri” temasında bulunan “yazma uygulamaları” koduyla ilgili öğrenci görüşleri aşağıda verilmiştir.

“... Hayal gücü yaratıcılığımızı geliştirir bu da doğrudan yazma becerimizi geliştirir. Bir hikâyeyi daha güzel kelimeler ile anlatabilmeyi ve daha kolay kurgulamayı sağlar.” (3. ÖĞRENCİ)

“... hayal gücümüzü geliştirirsek hayalimizdeki şeyi yapabiliriz. Hayalimizdekini yazarız. Bunu da bizim yaratıcılığımızı etkiler. Anlatacağımız daha çok şey olur.” (4. ÖĞRENCİ)

“Daha farklı konularda fikir üretebiliriz, farklı konularda yazabiliriz, yaratıcı yazma yapmış oluruz.” (8. ÖĞRENCİ)

“Kendi başımıza olduğumuz zamanlarda aklımıza gelen bir hikâyeyi ya da yazabiliriz. ...” (9. ÖĞRENCİ)

“... Babaanne ve anneannelerimizden hikâye dinleyebiliriz, yazı yazabiliriz.” (3. ÖĞRENCİ)

“Halk hikâyelerini öğrenmek, yazarlık çalışmaları ve etkinlikler ile hayal gücümüzü geliştirebiliriz. Okul dışında hayal gücümüzü geliştirmek için yazı çalışmaları yapabiliriz, farklı türlerde de kitap okuyabiliriz.” (1. ÖĞRENCİ)

Yazma uygulamalarına yönelik verdikleri cevapların tamamının olumlu olması öğrencilerin bu çalışmada eğlendiklerini gösterir.

“Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” temasında bulunan “Yazma uygulamalarına yönelik olumsuz görüşlerin değişmesi” koduna yönelik görüşler şu şekildedir:

“... Önceden yazamıyordum, yani korkuyordum. Ama şimdi daha iyi yazabilirim. Okuduklarımdan faydalananarak yazmayı öğrendim.” (10. ÖĞRENCİ)

“... Yazı yazma yeteneğim olduğunu öğrendim. Ümitsizliğe kapılıp yazamam edemem demem gerektiğini öğrendim. Aslında yapamam dediğim şeyleri üstüne gidip aşarsam yapabileceğimi de öğrendim.” (2. ÖĞRENCİ)

“... Ben bu çalışmalara başlamadan önce hiç yazma yeteneğim olmadığını düşünüyordum. Ama bu çalışmaya başladıktan sonra hayal gücümün çok geliştiğini fark ettim. ...” (2. ÖĞRENCİ)

“Beni geliştirdi. Yazdıkça geliştiğimi ve ilk yazım ile son yazım arasında çok büyük fark olduğunu düşünüyorum. Eskisinden güzel yazdığımı düşünüyorum ve yazmayı seviyorum.” (3. ÖĞRENCİ)

“Meclis, bade içme gibi birçok yeni kelime ve unsuru öğrendim. Okuduğum metinler kurgu yapmayı kolaylaştırdı.” (9. ÖĞRENCİ)

Öğrenci görüşleri dikkate alındığında çalışmada önce öğrencilerin yazma konusunda kendini yetersiz hissettiği, yapamayacağını düşündüğü görülmektedir. Yapılan uygulamalar ile öğrenciler kendilerine yönelik algıları olumlu yönde değişmiştir. Psikolojik olarak bu uygulamaların çocuklar üzerinde olumlu etki bıraktığı söylenebilir. Görüşmelerde bir öğrenci (8. öğrenci) kendi çalışmalarını değerlendirmekten kaçınmış ve “*Bilmiyorum, hatırlamıyorum.*” cevabını vermiştir. Başka bir öğrenci ise halk hikâyelerinde beğendiği ve yaratıcı unsur olarak değerlendirdiği öğeleri kendi metinlerinde kullanmasına rağmen kendi metnini beğenmediğini belirtmiştir. Bu görüş şu şekildedir:

“Kendi yazdıklarımnda fazla dikkat çekici bir şey görmüyorum. İşlediğimiz hikâyelerden benzer öğeler, kendimden bir şeyler ekledim ama dikkatimi çekmiyor. Bir yazımda kara veziri hançerle öldürüyordum. Okuduğumuz metinlerde dikkatimi çekiyor ama kendi yazımda ilgimi çekmiyor.” (5. ÖĞRENCİ)

Buna göre bahsi geçen iki öğrencinin kendi çalışmalarını yeterince iyi bulmadıklarını söyleyebiliriz.

“Yaratıcı yazma çalışmalarının yararları” temasında bulunan “Yazma isteği duyma” koduna yönelik görüşler şu şekildedir:

“... Bu süreç beni bilgilendirdi, yazı yazabilmeyi ve hayal kurmayı öğretti. Kendimi daha rahat ifade edebilmemi sağladı. Yazmaya karşı istekliyim ve bu çalışmayı çok sevdim.” (1. ÖĞRENCİ)

“... Yazmak, yeni kelimeler öğrenmek, kelime dağarcığımızın gelişmesini de etkiliyor. Bu yönden de etkilemiş oluyor. Artık bolca yazmaya çalışacağım. Burada geliştii.” (2. ÖĞRENCİ)

“Ben eskiden çok fazla hikâye okumuyordum. Bunları dinledikçe hikâyeleri daha çok sevmeye başladım. Daha çok yazmak istiyorum.” (4. ÖĞRENCİ)

Yapılan uygulamalarda öğrenciler yazma becerisinin geliştirilebilir bir beceri olduğunu fark etmişlerdir. Bu farkındalık öğrencilerde daha güzel yazılar yazmaya yönelik bir istek oluşturmuş olabilir.

BÖLÜM 5

5. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Halk hikâyelerini kullanarak yaratıcı yazma uygulamalarının yapıldığı bu araştırmada eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca uygulamaların etkililiği yarı yapılandırılmış görüşme formları yoluyla öğrenci görüşleri değerlendirilmiş ve araştırmanın nicel verileri nitel veriler ile desteklenmiştir. Ulaşılan bulgular doğrultusunda araştırma sonuçları ortaya konmuş ve öneriler getirilmiştir.

5.1. Tartışma

Bu çalışmanın kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

a) Halk hikâyeleri eğlenceli midir?

Halk hikâyeleri kullanarak yapılan yaratıcı yazma uygulamalarından sonra yarı yapılandırılmış görüşme formu ile alınan öğrenci görüşlerine göre halk hikâyeleri öğrenciler tarafından sevilmiş ve eğlendirici bulunmuştur. Başta halk hikâyelerini ilgi çekici bulmayan sonrasında eğlendiği için ilgi çekici bulduğunu söyleyen bir öğrenci bu duruma güzel bir örnektir. Böylece öğrenciler okuma ve yazma konusunda daha istekli bir duruma gelmiştir.

b) Öğrencilerin halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmaları yapmak konusundaki görüşleri nelerdir?

Uygulamalardan sonra alınan öğrencilerin görüşlerine göre halk hikâyeleri ile yaratıcı yazma çalışmalarını sevmişlerdir. Öğrencilerden bazıları görüşme sırasında diğer derslerde de bu uygulamaya benzer uygulamaların yapılmasını istediklerini belirtmişlerdir. Kendini daha rahat ifade edebildiğini söyleyen bir öğrenci ise artık yazma konusunda istekli olduğunu belirtmiştir. Yapılan bu çalışmalar ile hayal gücünün geliştiğini düşünen öğrenciler daha fazla halk hikâyesi okuyacağını söylemiştir.

c) Halk hikâyelerinin yaratıcı yazma becerisine etkisi nasıldır?

YİDÖF aracılığıyla elde edilen verilere göre öğrencilerin büyük bölümü yaratıcı yazma becerisini geliştirmiştir. Bu gelişme, öğrenciler tarafından da fark edilmiş ve yazmaya karşı olumlu tutum, yazma sevgisi ve ilgisi geliştirmeleri ile sonuçlanmıştır. Görüşme yapılan

öğrencilerin neredeyse hepsi kelime hazinelerinin geliştiğini ve bunun yazmalarına olumlu yansıdığını belirtmiştir. Ayrıca bazı öğrenciler hikâyeyi kurgulamakta zorlanmadığını ve daha kolay yazabildiğini de söylemiştir. Öğrenciler okuduklarından faydalanarak yazma çalışması yapabildiğini fark etmiştir. Hayâl kurma becerilerinin geliştiğini düşünen öğrencilerin yazma konusu bulmakta zorlanmadıkları da görüşmeler sonucunda ortaya çıkmıştır.

5.2. Sonuç

Bu araştırma kapsamında yapılan yaratıcı yazma uygulamaları YİDÖF ile değerlendirilmiştir. Bu yaratıcı uygulamalarından sonra yarı yapılandırılmış görüşme formuna göre öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur.

“Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi” ölçütü genel anlamda öğrenci çalışmalarında karşılanmıştır. Bu yenilikler en çok günümüzden örnekler verme, günümüze uyarlama, okunan başka metindeki bir unsurun uygulamadaki çalışmaya uyarlanması olarak kendini göstermiştir.

YİDÖF sonuçlarına göre öğrenciler “Yazıda bilinen bir ögenin yeni bir biçimde ifade edilmesi” ölçütüne uygun yazabilmiştir. Bu da öğrendiklerinden yararlanarak yazılarında yeniden kullanabildiklerini göstermektedir. Öğrencilerin halk hikâyeleri ile daha fazla ve sık buluşmasının sağlanması bu becerilerini daha çok geliştirecektir. Öğrenciler yarı yapılandırılmış görüşmelerde bu becerilerinin gelişmesi ile daha iyi yazabileceklerine inandıklarını da söylemişlerdir.

Öğrencilerin çalışmalarında ortaya koymakta en çok zorlandıkları ölçüt “Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması” şeklinde karşımıza çıkar. Olay ağırlıklı yazılarda bu özelliğin geri plana itildiği olayın anlatımına öncelik verildiği düşünülebilir. Fakat şiir çalışmalarında da yeterli düzeyde benzetmelerden yararlanamamaları öğrencilerin bu konuda eksik olduğunu gösterir.

Öğrenciler “Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşır bir şekilde açıklanması” ölçütü öğrencilerin birçok çalışmasında ve sıkça karşılanmıştır. Bu da yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencinin kendini daha rahat ifade etmesine fırsat tanıdığını gösterir.

“Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması” ölçütü öğrencilerin birçok çalışmada ulaşabildiği bir ölçüttür. Fikirlerini etkili ve akıcı olarak ortaya

koyamadıkları çalışmalara baktığımızda anlamlı bir tablo ortaya çıkmamaktadır. Bu da konuya ilgi duymama, çalışmanın yapıldığı gün yazma motivasyonun düşük olması vb. bireysel sebeplere yorulabilir. Ayrıca bu ölçütün sağlanamadığı metinler incelendiğinde birçoğunda geçiş ve bağlama öğelerini kullanmadaki eksiklikler öne çıkmaktadır.

Öğrenciler “Yazıya uygun bir başlık verilmesi” ölçütüne uygun yazmakta zorlanmamıştır. Bu ölçütün daha az karşılandığı çalışmalar Âşık Garip’e mektup yazdıkları etkinliktir. Araştırmacı bu çalışmada gerekli bilgileri vermiştir. Ancak çalışmanın bir mektup yazma etkinliği olması ve mektubun hitapla öğrencilerin başlık yazmayı gözden kaçırdığını düşündürmektedir.

Yaratıcı yazma becerilerinin gelişimi her öğrencide aynı düzeyde görülmemiştir. Bazı öğrencilerde yaratıcı yazma becerileri daha az düzeyde gelişmiştir. Bu olağan bir sonuçtur. Gelişimsel ve bireysel farklılıklar gereği her öğrenci aynı biçimde ve aynı hızda öğrenmez. Ayrıca okul başarısı ve bilişsel yeterliklerinin de tüm öğrenciler için aynı olmadığı göz ardı edilemez. YİDÖF sonuçlarına bütünsel olarak bakıldığında halk hikâyeleri kullanarak yapılan yaratıcı yazma çalışmalarının öğrencilerin büyük bölümünün yaratıcı yazma becerileri üzerinde olumlu yönde etki ettiği sonucuna ulaşılmıştır.

Yarı yapılandırılmış olarak gerçekleştirilen görüşmelerde verilen cevaplara bakıldığında öğrenciler yazabildiğini fark etmiştir. Öğrencilerin hemen hepsi bu çalışmadan önce yazmayı ve okumayı sevmediğini ve kendisinde yazma yeteneğinin olmadığını düşündüğünü söylemiştir. Bu çalışmalardan sonra ise okumayı sevdiklerini ve istedikleri zaman yazabileceklerini dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrenciler halk hikâyelerini daha önceden bilmediklerini ve bu çalışmadan sonra da okumak için istekli olduklarını belirtmişlerdir.

Şüphesiz ki bu çalışmanın öğrenciler açısından önemli sonuçları vardır. Bunların başında yaratıcı yazma becerilerinin olumlu yönde gelişmesi ve bu gelişmeye bağlı olarak öğrencilerin kendilerine güvenmeleri ve yazmaktan korkmamaları gelmektedir. Bu sayede öğrencilerdeki yazmaya karşı mesafe azaltılmış ve yazamama endişesi kırılmıştır.

5.3. Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçları doğrultusunda önerilere yer verilmiştir.

Ders kitaplarında Türk halk hikâyelerine daha çok yer verilmelidir. Bu halk hikâyelerine yer verirken etkinlikler çocuğa görelilik ilkesine uygun olarak düzenlenmelidir.

Türk halk hikâyelerine derslerde ve ders kitaplarında yer verirken metinlerin dil ve anlatım özellikleri öğrencilerin rahatlıkla anlayacağı şekilde ve sınıf düzeyine göre yeniden düzenlenmelidir.

Türk halk hikâyeleri ortaokullarda seçmeli ders olarak verilen yazarlık ve yazma becerileri dersinin öğretim programına MEB tarafından eklenmelidir.

Türkçe öğretmenleri halk hikâyelerini kullanarak yaratıcı yazma çalışmaları yaparken sınıf içi ve sınıf dışında farklı uygulamalar yapabilmelidir. Böylece öğrencilerin kendini sözlü ve/veya yazılı olarak değişik yollarla daha rahat ifade edebilmesi ve hayal kurma becerisinin gelişmesi sağlanabilir.

Öğretmenler yazma uygulamalarının sadece başarılı olmak için bir zorunluluk olmadığını, eğlenceli bir ihtiyaç olduğunu çeşitli sınıf içi ve sınıf dışı etkinlikler ile öğrencilere hissettirmelidir. Böylece öğrencilerin yazma algıları olumlu yönde değiştirilebilir.

Yapılan uygulamalarda halk hikâyelerinin çocuklar tarafından çok fazla bilinmediği görülmüştür. Çocuklar halk hikâyelerini daha erken öğrenmelidir. Bu amaçla 8. sınıf düzeyinde yapılan bu çalışmanın benzerleri yaş grubuna göre düzenlenerek diğer sınıf düzeylerinde de yapılabilir. Ayrıca aileler çocuklara halk hikâyelerini anlatmalı ve çocuğu halk hikâyelerine yer veren kitaplarla buluşturmalıdır.

Çocuk edebiyatı yazarları Türk halk hikâyelerinden daha fazla yararlanmalı ve kitaplarında yer vermelidir. Böylece çocuklarımızın kültürünü tanıması ve içselleştirmesi sağlanabilir.

Bu çalışma 10 kız öğrenci ile yürütülmüştür. Çalışmada noktalama ve yazım kuralları değerlendirme dışında bırakılmıştır. Bu alanda yapılacak başka çalışmalar biçimsel özellikleri de önceleyerek daha kalabalık gruplarla ve erkek öğrencileri de kapsayacak şekilde yapılabilir.

KAYNAKLAR

- Adalı, O. (1993). Anadili eğitimi. Baysal, J., İpşiroğlu, N., İpşiroğlu, J. Ve Ozil, Ş. (Ed.) Yazma Uğraşı İçinde (ss. 31-41). İstanbul: Cem.
- Alfaki, I. M. (2015) University Students' English Writing Problems: Diagnosis and Remedy. *International Journal of English Language Teaching*, 3(3).
- Alptekin (a), Ali Berat (2002), Taşeli Masalları, Ankara: Akçağ Yayınları.
- Altrichter, H., Posch, P., & Somekh, B. (2000). *Teachers investigate their work: An introduction to methods of action research*. Routledge: New York.
- Aşlıoğlu, Bayram (1993), Okullarda Türkçe Öğretimi, (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi), Ankara.
- Bayat, N. (2014b). Sürece dayalı yazma yaklaşımının yazma başarısı ve kaygısı üstündeki etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 39(173), 155-168.
- Creswell, J. W. (2003). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. California: Sage Publications.
- Dilidüzgün, Ş. (2011). İlköğretim Türkçe derslerinde süreç odaklı yazma çalışmalarının yeri ve önemi. Günay, D., Fidan, Ö., Çetin, B. Ve Yıldız, F. (Ed.). *Türkçe öğretimi üzerine çalışmalar içinde* (ss. 51-63). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Matbaası.
- Elliott, J. (1991). *Action research for educational change*. Philadelphia: Open University Press.
- Hyland, K. (2007). *Writing in the academy: Reputation, education and knowledge*.
- Kan, A. (2015). Ölçme araçlarında bulunması gereken nitelikler. H. Atılgan (Ed.) içinde, *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (ss. 24-80). Ankara: Anı yayıncılık.
- Karataş, Z. (2015). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.
- Morrow, S. L. (2005). Quality and trustworthiness in qualitative research in counseling psychology. *Journal of counseling psychology*, 52(2), 250-260.
- Murray, D. M. (2013). *The craft of revision*. Boston: Wadsworth.
- Susar Kırmızı, F. (2011). Yaratıcı yazma ürünlerinin bazı ölçütler açısından değerlendirilmesine ilişkin nitel bir çalışma. *Dil Dergisi*, S. 151.
- TDK. (2022, Kasım 25). *Türk Dil Kurumu Sözlükleri*. Türk Dil Kurumu Sözlükleri: <https://sozluk.gov.tr/> adresinden erişildi.
- Tekşan, K. (2013). *Yazma Eğitimi*, İstanbul: Kriter.

- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (9.Basım). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yücelşen, N. (2021). Türkçe öğretmeni adaylarının akademik yazma becerilerinin geliştirilmesine yönelik bir eylem araştırması. Cerrahpaşa Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.

EKLER

Ek 1: KÖROĞLU HİKÂYESİ

Ruşen Ali (Ürüşan Baba), Bolu Beyi'nin yanında at bakıcısıdır. Beyin isteği üzerine Ruşen Ali Anadolu coğrafyasında at aramaya çıkar. Günler süren yolculuktan sonra Erzincan ilinin Tercan ilçesine gelir ve orada iki çelimsiz kulunu satın alır. Çünkü bu kulunlar sudan çıkan aygır ve kırağın birleşmesi sonucunda doğmuşlardır. Bu sebepten cılız olmalarına rağmen çok değerlidir.

Ruşen Ali, bir süre sonra iki kulunla birlikte Bolu Beyi'nin huzuruna gelir. Çelimsiz, burunları sümüklü, kemikleri sayılan kulunları gören Bolu Beyi küplere biner ve Ruşen Ali'yi makamından uzaklaştırır ve gözlerine de mil çektirir.

Artık Ruşen Ali kördür. Oğlu Ali de bu sırada on yaşlarındadır. Ruşen Ali oğlundan kulunların bakımına yardımcı olmasını ister ve onları tavlama çektirir. Daha sonra da bir ahır yapmasını ve üzerinin ışık girmeyecek şekilde örtülmesini ister. Ayrıca kulunlara yemleri verildiğinde onların yanında durulmasını da tembih eder.

Bolu Beyi, eski seyis başının gözlerine mil çektirmesine karşılık günlük yiyeceğinin mutfaktan verilmesini ister. Bu sebepten her gün Ali, Bolu Beyi'nin mutfağında pişen yemeklerden alır ve kendi evlerine götürür. Ali'nin kimsesizliğinden yararlanan sokak eşkıyaları da onun önünü keserler ve mutfaktan çıkan yemeklere zorla el korlar. Bu sebepten Ali evlerine çok az yemek götürür, ya da hiç götürmez.

Yine böyle bir yolculuk sırasında tek bir köpeğe mahalledeki pek çok köpek saldırır. Ancak tek köpek üzerine saldıran bütün köpeklerle karşı kor ve kendini korur. Köpeğin bu hareketinden ilham alan Ali de önlerini kesen sokak eşkıyasına saldırır ve onların tamamını döver. Böylece kör seyisin oğlu Ali, Köroğlu olur.

Artık Ali on altı yaşına gelmiştir. Babasının isteği üzerine tarla balçık hâline getirilir, daha sonra da ahırdaki iki kulun dışarıya çıkarılır. Ruşen Ali'nin isteği üzerine Ali bu atlardan Doru'ya biner ve çamura sürer. Dönüşte Doru'nun ayağında çamur izleri görülür. Çünkü üzerine iğne deliği kadar bir delikten ışık girmiştir. İkinci olarak Kırat'a binen Ali, onu da balçığa sürer ve dönüşte ayağında çamura rastlanmaz. Çünkü onun üzerine ışık girmemiştir ve uçabilme özelliğini kaybetmemiştir.

Baba Ruşen Ali, Kırat'ı iyice gözden geçirdikten sonra; "Oğlum, Kırat senin altında iken seni hiç kimse tutamaz, artık durma, eğer benim helal evladım isen Bolu Beyi'nden intikamımı al." der.

Bütün bunlar olurken Ruşen Ali oğlundan bir kova almasını ve Murat Nehri'nin çıktığı yere gitmesini, ırmağın çıktığı kaynağı beklemesini, şafak vakti gelecek üç köpüğü kendisine getirmesini tembih eder. Bunun üzerine Köroğlu, Murat Irmağı'nın kaynağına gider ve söylenilen zamanda üç köpüğü kovaya doldurur, sonra da içer. Bir süre sonra babasının yanına geldiğinde Ürüşan Baba, köpükleri oğlunun içtiğini anlayınca; kaderine razı olmanın verdiği bir olgunlukla "Oğlum, bu üç köpüğü bana getirseydin, benim gözlerim açılacak, sonra da Bolu Beyi'nden intikamımı alacaktım, der. Ancak olan olmuştur yapılacak bir şey de yoktur. Bu üç köpük sana kahramanlık, ölümsüzlük ve şairlik gücünü kazandırmıştır. Bundan böyle benim intikamımı Bolu Beyi'nden almak senin görevindir." der. Kısa bir süre sonra da Ruşen Ali ölür ve Köroğlu onu aynı yere defneder.

Ardında da Erzincan'ın Kemah ilçesinde kendi adına bir kale yaptırır ve gelenden geçenden haraç almaya başlar. Çok geçmeden de Sultan Murat durumdan haberdar edilir.

Sultan Murat, Köroğlu'na bir fermanla bezirgânlardan "Kırkta bir bac" alma hakkı verir. Yıllarca bac veren bezirgânlar kendi aralarında anlaşarak artık Köroğlu'na bac vermek istemezler. Bunun için de Köroğlu'nun kendilerinden kırkta bir değil de yedide bir bac aldığı yalanını uydurur, ona iftira ederler. Her bezirgân ayrı ayrı dilekçe yazarak iftira ettikleri Köroğlu'nu padişaha şikâyet eder. Bunun üzerine İstanbul padişahı, Köroğlu'nu elleri kolları bağlı padişahın huzuruna getirene dünyalığını vereceğini, söyleyerek tellal çağırır.

Bu arada Koroğlu Gürcistan üzerine yürürken Afganistanlı bir derviş kılığına girer. Bir sarraf dükkânı önünde oynayan ve Afganistan şahının torunu olan yedi yaşındaki Esebalî'yi kaçıtır. Esebalî yedi yaşında olmasına karşın, altınların üzerindeki yazı ve turayı parmaklarıyla sürebilecek kadar kuvvetlidir. Koroğlu, oğlanın bu durumunu kimseye duyurmaz. Daha çok küçükken kaçırılan Esebalî Nigâr Hanım'ı anne, Koroğlu'nu da baba bilerek büyür.

Bolu Beyi'nin hizmetçisi olan Keloğlan Koroğlu'nun yakalanmasıyla ilgili fermanı duyunca, lalanın kızı Dönek Sultan'ı kaçırdığı için hapis yatan Bolu Beyi'ne durumu anlatır. Zindandan ve yüz bir yıllık hapis cezasından kurtulmanın tek yolunun da Koroğlu'nu yakalayıp getirmek olduğuna Bolu Beyi'ni ikna eder. Ayrıca, bu işi başarırsa Dönek Sultan'la da kolaylıkla evlenebileceğini söyler. Bolu Beyi zindandan padişaha bir dilekçe yazar. Padişah onu huzuruna çağırır ve Koroğlu'nu getirirse cezasının bağışlanacağını ve Dönek Sultan'ın da kendisine verileceğini söyler. Padişah, Bolu Beyi'nin emrine seksen bin süvari ve seksen bin piyade vererek, Koroğlu'nu bulmaya gönderir.

Sultan Murat devrinde Erzurum'da kışlar soğuk geçer. Bir seferinde kış yedi sene sürer. Erzurumlular sahil şehirlerine göçerler. Şehre hayvanlar yuva yapar. Öyle ki Ulu Cami'ye de geyikler yuva yapmıştır. Sultan Murat memleketin durumunu öğrenmek için lalasıyla birlikte Erzurum'a doğru yola çıkar. "Karaz" köyüne gelirler. Bütün köy ağır kış şartlarından dolayı boşalmış, sadece bir keşiş kalmıştır. Karaz'da kalan keşiş, diğer köyde kalan ise dervıştır. Keşiş, zengin olduğu için pek sıkıntı çekmemektedir. Derviş ise yiyecek ekmeğe muhtaçtır, ancak o din kuvvetiyle ayaktadır. Keşiş'ten sonra dervişin yanına giden padişah büyük bir iltifat görür. Derviş, yedi yıl süren kışa rağmen evinde misafir ettiği padişah ve lalaya on iki dakika içinde salatalık ikram eder, atlarına da taze yonca verir. Padişah, ağır kış şartlarında bunları nereden bulduğunu sorunca, Bağdat'tan getirdiği cevabını alır. Durumu anlatan Padişah dervişe yaz mevsiminin gelip gelmeyeceğini sorar. Derviş de "Umudum Allah'tan var ki bahara açılır." der. Dervişin duası kabul olur ve baharla birlikte her taraf yeşillenir, bunun üzerine köyün adı "Umudum Köyü" ne döndürülür.

Ağır kış şartları Çamlıbel'de de hayati zorlaştırır. Koroğlu'nun keleşleri boş yatmaktan ve hep aynı şeyleri yemekten sıkılır. Ayvaz'ın da yardımıyla Koroğlu'nu bacak almaya gönderirler. Kışta kıyamette gitmek istemeyen Koroğlu yığıtleri arasındaki huzursuzluktan dolayı gitmek zorunda kalır. Bir derviş elbisesi giyerek İstanbul'a doğru yola çıkar.

Koroğlu bir süre gittikten sonra bir grup askerle karşılaşır. Onlara niçin burada olduklarını sorduğunda askerlerden birisi Koroğlu'yu yakalamak için sefere çıktıklarını anlatır. Derviş kıyafetindeki Koroğlu, Bolu Beyi'nin bulunduğu çadıra gelir ve kendisinin de Koroğlu'na düşman olduğunu anlatır. Koroğlu bununla da kalmaz ve bin altın karşılığında Bolu Beyi ve askerlerini Çamlıbel'e götürebileceğini söyler. Derviş kıyafetiyle Bolu Beyi'nin çadırında saz çalıp türkü söyleyen Koroğlu'nu askerlerden birisi tanıır ve çok geçmeden Bolu Beyi'ni durumdan haberdar eder.

Bu arada Koroğlu boş durmaz ve diğer komutanlara kendisini padişahın, Bolu Beyi'ni takip etmekle görevlendirdiğini söyler, onlar da inanırlar. Daha sonra da bir yolunu bularak askerlerden kurtulup Çamlıbel'e gelir ve olup bitenleri koçaklarına anlatır.

Koçaklar arasında fikir alışverişi yapıldıktan sonra Bolu Beyi'ni yakalama görevi Demircioğlu'na verilir. Demircioğlu da kimsenin ruhu bile duymadan Bolu Beyi'ni yakalayarak Çamlıbel'e getirir. Bolu Beyi acınacak durumdadır, nitekim koçaklardan Köse Kenan, Koroğlu'ndan Bolu Beyi'ni affetmesini ister. Koroğlu da Köse Kenan'ı kırmaz ve Bolu Beyi'ni affeder. Çamlıbel'de tutsaklıktan kurtulan Bolu Beyi Koroğlu olmadan İstanbul'a giderse öldürüleceğini, Dönek Sultan'ın da başkalarına yâr olacağını söyleyince, Koroğlu elini kolunu bağlatarak İstanbul'a gidebileceğini söyler. Bu habere Bolu Beyi çok sevinirken, başta Köse Kenan olmak üzere bütün koçaklar karşı çıkarlar. Ancak Koroğlu kimseyi dinlemez ve kendi ellerini kollarını bağlatarak Bolu Beyi ve askerlerle birlikte İstanbul'a doğru yola çıkar. Bolu Beyi, yolculuk sırasında Koroğlu'na işkence yapar, ağır hakaretlerde de bulunur. İstanbul yolculuğu sırasında taşkın bir dere den geçmeye hiç kimse cesaret edemez, bunun üzerine Koroğlu taşkın suların içerisine bırakılır. Bolu Beyi'nin buradaki gayesi Koroğlu'nun öldürülmesidir. Ancak azgın sulardan kurtulan Koroğlu bir sigara yakar; dumanı gören iki asker de Koroğlu'nun ölmediği haberini Bolu Beyi'ne bildirirler.

Haberi alan Bolu Beyi, paşalardan yardım ister. Fakat paşalar ona yardım etmezler.

Kısa bir süre sonra da Bolu Beyi, Köroğlu'nu yakalar. Boğazına deliktaş takar, el ve ayaklarını da yedi katiple bağlayarak İstanbul Padişahı'nın huzuruna götürür. Köroğlu'nun bu durumunu gören Padişah; "Bolu Beyi'ni öldürüp gelseydin seni affederdim, bu hâlde karşıma gelmeye utanmadın mı?" der. Padişahın; "Ey Köroğlu şimdi bağlı mısın, açık mısın?" sözüne Köroğlu cevap veremez. Köroğlu'nun bu durumuna içerleyen padişah, Bolu Beyi'ne Köroğlu'nu öldürmesini ve kafasını denize atmasını emreder.

Bolu Beyi'nin Köroğlu'nu yakalayıp elleri ve kolları bağlı bir şekilde İstanbul'a getirdiğini öğrenen Dönek Hanım, ağır misafirlerin konağının önünden geçirilmesini ister. Köroğlu'nu gören Dönek Hanım onun mertlikle değil hile ile yakalandığını anlar, Bolu Beyi'ne gönderdiği bir mektupta Köroğlu'nu kendisinin öldüreceğini söyler ve onu haremine alır. Bolu Beyi ise buraya alınmaz. Epey bir süre geçtikten sonra Dönek Hanım Köroğlu'nu öldürdüğünü söyler ve Bolu Beyi'nden padişahı bilgilendirmesini ister. Oysa Köroğlu sağdır ve sarayın bodrumuna saklanmış. Bolu Beyi ise olanlara inanır ve padişaha giderek Köroğlu'nu öldürdüğünü söyler. Artık Bolu Beyi özgürdür, Dönek Sultan'la düğünleri de altı ay sonra yapacaktır. Bolu Beyi mutludur, yaptırdığı bir kahvehaneye de "Benim kahramanlığımı görmek isteyenler gelsin." diye yazdırır.

Han Nigâr'ın isteği üzerine Esebalı, Köroğlu'nu aramaya gitmek ister. Başta Köse Kenan olmak üzere pek çok koçak önce karşı çıksalar da daha sonra kabul ederler. Esebalı, İstanbul yerine Halep'e gider ve yolculuk sırasında uykuda iken kırk haramilere yakalanır. Esebalı Köroğlu'nun oğlu olduğunu söylerse de harami başı buna inanmaz, çünkü o Köroğlu'nun eski dostudur ve Esebalı adında bir çocuğunun olmadığını bilmektedir. Bunun üzerine Esebalı başından geçenleri anlatır ve kırk haramileri ikna eder.

Haramibaşı daha önce pek çok iyiliğini gördüğü Köroğlu'na yardım etmeye karar verir. Esebalı'ye pullu kıratı, kılıcı ve biraz da para vererek İstanbul'a gönderir. İstanbul'a ulaşan Esebalı tesadüfen "Köroğlu'nu öldüren" Bolu Beyi'nin kahvesine girer. Esebalı'yi sazı ile görenler ondan türkü söylemesini isterler. O da türkülerinde Bolu Beyi'ni taşlar. Bunun üzerine kahveden uzaklaştırılmak istenirse de kahvedekilerin yoğun baskısı sonucu vaz geçerler. Türkülerini okumaya devam eden Esebalı'nın sesini Dönek'in cariyelerinden birisi işitir ve öğrendiklerini Dönek'e anlatır. Bunun üzerine Esebalı, Dönek Sultan tarafından konağına davet edilir. Esebalı, Köroğlu'nun eşyalarını konakta görünce ağlar, bunun üzerine Dönek Sultan Köroğlu'nun öldürülmediğini, sağ olduğunu söyler, sonra da onu Köroğlu'nun saklandığı yere götürür.

Bu arada Dönek Sultan ile Esebalı birbirlerini sevmişlerdir. Bütün bunlardan sonra Köroğlu'nun yapacağı tek şey kalmıştır; Dönek Hanım ve Esebalı'yi de alarak kaçmak...

Dönek Sultan ile Esebalı'yi yolcu eden Köroğlu, Bolu Beyi'ni öldürmek için geri döner. Bu arada padişah da Dönek'in, Köroğlu tarafından kaçırıldığını haber alır ve Bolu Beyi'ni huzuruna çağırır. Bolu Beyi, Köroğlu'yu öldürebilmesi için hazinede bulunan tüfeği ister, o da verir. Bolu Beyi bir süre sonra Köroğlu ile karşılaşır, fakat mermilerin hiçbirisini isabet ettiremez. Bunun üzerine Köroğlu, Bolu Beyi'ni yakalar ve öldürür.

Dönek Sultan'ın babası kızının kaçırılması üzerine Akçadağ Yaylaları'nda bulunan kardeşi Kiziroğlu'ndan yardım ister. Kiziroğlu, Köroğlu'nu takip eder ve bir süre sonra da yakalar. Kiziroğlu, Köroğlu'nun samimiyetini anlayınca her ikisi dost olur. Çardakçı Çamlıbel'de Esebalı ile Dönek Sultan'ın düğünleri yapılır. (Kaplan-Akalın-Balı 1973: 499-582)

Ek 2: YARALI MAHMUT HİKÂYESİ

Ek 2: YARALI MAHMUT HİKÂYESİ

Ali Bezirgân adlı zengin bir tüccarın Ahmet ve Mahmut adlarında iki oğlu vardır. Mahmut akıl sahibi, ailesine bağlı bir gençken Ahmet bunun tam tersidir. Baba Ali Bezirgân'ın ölümünden sonra bırakılan miras çok kısa bir sürede Ahmet tarafından bitirilir. Bu durumda Mahmut da annesi ve kendisinin geçimini sağlayabilmek için çobanlığa başlar.

Bu arada Osmanlı Padişahı muhteşem bir saray yaptırır. Sarayı gören herkes mükemmel olduğunu ancak şamşırak taşlarının getirilmesiyle daha da güzelleşeceğini söylerler. Padişah, sözü edilen taşların Gence Padişahı'nda olduğunu öğrenince tellallar çağırır: Her kim ki Gence Padişahı'nda bulunan taşları getirirse padişah onun dünyahığını verecektir. Bu işe Mahmut taliptir.

Padişahla görüşen Mahmut emrine verilen ordu ve babasının arkadaşının rehberliğinde Gence'ye doğru yola çıkar. Ordu Gence'ye ulaştığında, Mahmut emrindeki elçi vasıtasıyla, Gence Padişahı'ndan sözü edilen şamşırak taşlarını vermesini, yoksa taş üstünde taş koymayacağını bildirir.

Gence Padişahı, bu işe razı olmaz. Bunun üzerine iki ordu karşı karşıya gelir. Savaş sırasında Mahmut ordunun yarısını kılıçtan geçirir. Ancak iki taraf daha fazla kanın dökülmesini önlemek amacıyla Mahmut'un karşısına arap görünümüne bürünen bir pehlivan çıkarır. İki pehlivandan arap görünümüne bürünen olanı vuruşmayı kaybedince öldürüleceği sırada yüzündeki peçeyi çıkarır. Karşısındakinin dünya güzeli bir kız olduğunu anlayan Mahmut, ona ilk görüşte âşık olur ve bayılır. Mahmut kendisine geldiğinde, arap adının Mehbub olduğunu, ahbine göre kendisini yenen gençle evleneceğini, istediği şamşırak taşlarının da kendi koynunda olduğunu söyler. Bu haber karşısında sevinen Mahmut, Mehbub'la birlikte taşları da alarak İstanbul'a doğru yola çıkarlar. Ancak sıkıntılı bir durum vardır, o da Mehbub'un Kara Vezir adında birisiyle nişanlı olmasıdır. Kara Vezir'in tehditleri karşısında bir çıkış yolu arayan Gence Padişahı, cadının yardımıyla kızını geri getirmeye karar verir. Küpüne binerek İstanbul'a gelen cadı yaptığı sihirle Mehbub'u Mahmut'tan ayırır. Bir süre sonra da Mehbub Mahmut'u terk ederek Gence'ye döner. Eşini takip eden Mahmut, Mehbub'la Kahraman Dağları'nda karşılaşır. Büyünün etkisiyle Mehbub Mahmut'u yaralar. Mehbub, Gence'ye geldiğinde kendisine büyü yapıldığını anlar ve cadıyı öldürür, ancak Kara Vezir'le evlendirilmekten kurtulamaz.

Karaman Dağları'nda ölüme terk edilen Mahmut'u bir bezirgân bulur ve halk hekimi olan kızı Gülşen'e tedavi ettirir. Gülşen bir taraftan yaralıyı tedavi ederken diğer taraftan da onun sevdiği arkadaşı Mehbub'un eşi olduğunu öğrenir. Bütün bunlar olurken diğer yandan da Mehbub'la Kara Vezir'in Kandeher'da düğün hazırlıkları başlar. Gülşen'in yardımıyla düğün evine gelen Mahmut gerdek odasında saklanır. Mehbub ve Kara Vezir gerdek odasına geldiğinde saklandığı yerden çıkan Mahmut, Kara Vezir'i öldürür, daha sonra da iki sevgili İstanbul'a doğru yola çıkarlar.

İkili Erzincan'a gelince Mehbub çeyizsiz İstanbul'a gidemeyeceğini, bu sebepten para kazanmaları gerektiğini söyleyince bunlar haramiliğe başlarlar. Haramilerin yakalanması görevini ise güvenlik kuvvetleri komutanı olan Ahmet üzerine alır. Haramileri yakalayan Ahmet bunların kardeşi ve gelinleri olduğunu öğrenince elleri bağlı şekilde padişahın huzuruna çıkarır.

Padişah, Mahmut'u affeder, çünkü o daha önce kahramanlık göstererek şamşırak taşlarını Gence Padişahı'ndan almıştır. Ardından da Mahmut ile Mehbub'a kırk gün kırk gece düğün yaparak onları muratlarına erdirir (Aslan 1992: 97-136).

Ek 3: ERCİŞLİ EMRAH İLE SELVİ HAN HİKÂYESİ

Şahı Şahoğlu Şah Abbas'ın kırk âşığı vardır. Bunlar hep aynı yerde kalmaktan bıktıkları için Şah'tan ferman alarak zengin bir ülke olan Gence'ye giderler. Gence'de Kara Vezir'e misafir olan âşıklar, ondan atışma yapmak için rakip dilerler. Bunun üzerine Kara Vezir, bütün âşıkları sarayına davet ederse de kimse yarışmaya katılmayı kabul etmez. Bu durumdan rahatsız olan Kara Vezir güçlü bir âşık olan Âşık Ahmet'i yarışma için saraya davet etmeyi düşünür. Bu sırada Âşık Ahmet de bir rüya görmüştür. Rüyasını hanımına anlattığında, karısı kendilerine padişah tarafından bir kapı açılacağını, ancak sunulan kısmete ulaşamayacaklarını ve sürgün edileceklerini anlatır. Âşık Ahmet ile hanımı rüyanın yorumu üzerinde tartışırken kapıları çalınır ve Kara Vezir'in, daveti bunlara bildirilir. Hanımıyla vedalaşan Âşık Ahmet Gence'ye doğru yola çıkar. Gence'de çağırılma sebebini öğrenir ve çok geçmeden Şahoğlu Şah Abbas'ın kırk âşığı ile buluşur. Onların gücünü görünce kendisinin bu yarışmayı kazanamayacağını anlar ve altı yaşındaki çocukları Emrah'ı da yanlarına alarak Erciş'e zorunlu bir göç yapar. 350 nüfuslu Erciş'e gelen Âşık Ahmet ve ailesi önce köyün kenarına yerleşirler. Zengin birisi olan Miroğlu Ahmet Bey her hafta âşıkları evinde toplar ve fasıllar düzenler. Bu haberi işiten Âşık Ahmet de günün birinde saz meclisine katılır ve kırk altın kazanır. Artık Âşık Ahmet rahatlamıştır, Erciş Beyi Miroğlu Ahmet Bey tarafından kendisine bir ev verilir. Bütün bunların karşısında Âşık Ahmet de Bey'in işlerine yardım edecek, cuma günleri halkı sazi ve sözü ile eğlendirecektir. Bu arada Emrah on dört yaşına girmiştir. Cuma akşamları babasının nereye gittiğini annesinden öğrenen Emrah günün birinde kahveye gelir. Bu arada babası Miroğlu Ahmet Bey'e fasıl yapmaktadır. Âşık Ahmet oğlunun kahveye gelmesine kızarsa da Bey'in emri üzerine Emrah'a da bir saz verilir ve baba oğlunun birlikte çalıp çığırması istenir. Saz çalmasını bilmeyen Emrah daha ilk dokunuşta sazın bütün tellerini kırar. Duruma üzülen baba da halkın arasında Emrah'ı döver. Bu dövülmeyi içine sindiremeyen Emrah köyün dışındaki çeşmeye gider, elinin yüzünün kanını yıkar, abdest alır iki rekât namaz kılar ve kendisine de âşıklık vermesi için Allah'a dua eder. Emrah'ın duası kabul olur ve Hazret-i Pir gelerek ona niçin ağladığını sorar. Emrah da Pir'e başından geçenleri anlatır. Bunun ardından Pir, Emrah'a biri Allah'ın aşkına; biri üçler, beşler, yediler, kırklar aşkına; sonuncusu da Miroğlu Ahmet Bey'in kızı Selvi Han'ın aşkına olmak üzere yeşil fincanda üç bade sunar. Ardından da koltuğunu kaldırarak Miroğlu Ahmet Bey'in kızı Selvi'yi gösterir. Emrah, Selvi'ye kavuşmak isterse de başaramaz ve ağzından köpükler saçılarak bayılır. Hazret-i Pir aynı anda Selvi Han'a da üçüncü badeyi verdikten sonra Emrah'ın cemalini yine koltuğunun altından gösterince o da bayılır. Emrah'ın eve gelmemesi üzerine aramaya çıkan yakınları onu çeşme başında baygın durumda bulurlar. Onu uyandırmak için çeşitli yollara başvurulursa da başaramazlar. Bunun üzerine baba Âşık Ahmet'e haber verilir. Âşık Ahmet de oğlunun derdinin hekimlik olmadığını, onun derdinin âşıklık olduğunu söyler ve sonra da sazının tellerine dokunur. Bunun üzerine ayılan Emrah başından geçenleri manzum olarak okumaya başlar. Ardından da babasına atışma teklifinde bulunur. O, babasına çeşitli sorular sorar, baba ise bu soruların hiçbirisine cevap veremez. Bunun üzerine baba, oğlunun üstünlüğünü kabul etmek zorunda kalır. Bütün bu olaylardan sonra Miroğlu Ahmet Bey Âşık Ahmet'in de oluruyla alarak Emrah'ı kendisine evlat edinir.

Selvi Han'ın rahatsızlandığı haberi çok geçmeden her tarafa yayılır. Köyün imamı çağırılır, o da kızın durumunun görünce Miroğlu Ahmet Bey'i teselli eder ve "Ağa korkma, kızında bir şey yok. Yıldızı sevdaya akmış. Vakti gelince o birdenbire ayılır." der.

Gerçekten Selvi kendisine geldiğinde, derdini kimselere söyleyemez. Onun bir dert ortağı vardır o da sır arkadaşı Nazlı'dır. Emrah ve Selvi aşk ateşiyle yanıp tutuşurlarken, Nazlı bu iki genci gizlice buluşturur.

Bu arada İsfahan Şahı'nın âşıkları fasıl yaptıktan sonra vezirlerden biri yârenlik olsun diye Şah Abbas'a, şimdiye kadar Van Kalesi'ni kimsenin alamadığını söyler. Bu söze kızan Şahoğlu Şah Abbas'ın kalenin alınması emrini vererek ordunun hazırlık görmesini ister. Ardından da Van'a gelerek kaleyi kuşatır. Ancak Şahoğlu Şah Abbas kaleyi alamaz ve askerinin moralini yüksek tutabilmek için bulunduğu yere bağ diktirir ve adını da "Şahlar Bağı" koyar.

Bu arada kalede açlık baş göstermiştir. Bütün bunlar olurken Van Kalesi'nin Vali tarafından Şahoğlu Şah Abbas'a teslimi düşünülmeye başlanır. Haberi alan yaşlı bir nine hazırladığı lavaş ekmeği ve bir bakraç yoğurdu da alarak Şahoğlu Şah Abbas'a gitmek istediğini Vali'ye bildirir. Vali'nin olurunun da alan nine kendisinin çadırdan içeriye girdiğinde kalenin burçlarından kireç savurmalarını ister.

Şahoğlu Şah Abbas'ın huzuruna çıkan yaşlı kadının hediyeleri ve Van Kalesi'nden dökülen beyaz tozlar Şah'ı şaşırtır ve çok geçmeden kuşatma kaldırılır. Yola çıkan ordu Erciş'e geldiğinde iki asker Miroğlu Ahmet Bey'in bahçesine girerler, ardından evlenme arzusuyla Selvi ve Nazlı'yı kaçırlar. Kızların kaçırılması Emrah'ı çileden çıkarmış ve onu gurbetin yollarına düşürmüştür. Yapılan talanlar, kaçırmalar Şahoğlu Şah Abbas'ı rahatsız etmiş, talan ve baskınlara karışanlar da cezalandırılmıştır. Cezalandırılanlardan ikisi de Selvi Han ve Nazlı'yı kaçıran askerlerdir. Saat Çukuru (İğdır)'nın yöneticisi Yakup Han'ın kusursuz hizmeti ve misafirperverliği Şahoğlu Şah Abbas'ın çok hoşuna gider ve onu birinci vezir yapma düşüncesiyle İsfahan'a götürmeye karar verir.

Abbas, İsfahan'a gelince Sevi Han'la evlenme arzusunun Yakup Han'a açar. Yakup Han da durumdan Selvi Han'ı, Nazlı vasıtasıyla haberdar eder. Selvi bu evliliğin olabileceğini ama kendisi için bir bağ dikilmesini ve adının "Selvi Han Bağları" konmasını, bağın üzümünü verdiği zamanda da düğünlerinin yapılmasını söyler.

Şah Abbas kabul ederse de bu bağların yedi yıldan önce meyve vermeyeceğini de bilir. Bunun üzerine Yakup Han'ın tavsiyesi ile Selvi Han ile Nazlı'nın tasvirlerinin yapılmasına, Şahın da bu tasvirleri bakarak günlerini geçirmesine karar verilir. Emrah, anasından, babasından helallik alıp Selvi Han'ı aramak için yola çıkar ve Sahat Çukuru'nda Yakup Han'ın annesiyle karşılaşır. Yakup Han'ın annesi Emrah'a yardım etmesi için oğluna bir mektup yazar. Emrah İsfahan yolunda iken Şahoğlu Şah Abbas ile Selvi Han'ın kırk gün sürecek düğünleri başlamıştır. Her gün yeme içme fasıllarının yanı sıra söz fasılları da yapılmaktadır. Böyle bir günde İsfahan'a gelen Emrah, Şah Abbas'ın bir âşığı tarafından meclisten uzaklaştırılır. Durumdan haberdar olan Yakup Han Emrah'ı kendi âşığı yaparak onun da meclise katılmasını sağlar.

Ertesi gün âşıklar arasında bir yarışma başlar. Emrah, Âşık Abbas'ın sözlerinin anlamını çözer ancak kendi sorduğu soruların cevabını alamaz, ardından da bütün ödülleri kazanır ve bunları diğer âşıklara dağıtır.

Yakup Han, yirmi bir yaşındaki Emrah'ı, Şah Abbas'ın huzuruna götürür. Emrah yolda mektubu Yakup Han'a verir. O da Emrah'a yardım edeceğine dair söz verir. Şah Abbas, Emrah'ı huzuruna getiren Yakup Han'dan, âşığın badeli olup olmadığını sorar. Emrah da badeli âşık olduğunu söyler. Bunun üzerine Şahoğlu Şah Abbas methiye söylemesini isteyince o da gözüne ilişen Selvi'nin resmine şiir söyler. Duruma kızan Şah, bir taraftan cellatları çağırırken Emrah'a: "Oğlum, bak Şah ne soruyor. Selvi senin neyin, sen Selvi'nin nesisin?" der. Emrah da yalan söyleyerek: "Selvi benim amcamın kızıdır." der.

Emrah'ın söylediklerinin doğru olup olmadığını araştırmak için Selvi'nin yanına gelen Şah, bilgileri ona da doğrular. Bütün bunlara karşılık Şah, kızı Emrah'a vermemek için engeller çıkarır:

- a. Badeli âşık olduğuna göre Şah'ın kalbinden geçenlerin bilinmesi; Emrah, aslında kız olduğunu Şah Abbas'tan başka kimsenin bilmediği, erkek kıyafetiyle dolaşan Mirza Kulu'nun, Cevahir adlı hizmetçi olduğunu bilir.
- b. Şah'ın kafesindeki kuşun adının bilinmesi istenir; Emrah bunun altı yüz elli yaşında "talhan" kuşu olduğunu bilir.

Artık Emrah Selvi Han'la evlenmeye hak kazanmıştır. Ancak vezirlerden bazılarının uyarması üzerine üçüncü bir sınavdan geçirilir. Eğer bu âşık gerçekten Hak âşığı ise verilecek zehri de içmelidir. Emrah, zehri Selvi Han'ın vermesi karşılığında içecektir. Bunun üzerine hazırlanan zehir Selvi'nin elinden Emrah'a sunulur. Tam bu sırada kimseye görünmeden pencereden giren derviş parmağını zehrin içerisine sokar. Zehri de içen Emrah'a bir şey olmayınca onun Hak âşığı olduğu düşüncesine katılmayan kalmaz. Bütün bunlardan dolayı Şahoğlu Şah Abbas tarafından hazırlanan üç deve yükü çeyizi Selvi Han'a, ömür boyu yetecek altını da Emrah'a vererek bunları Yakup Han'la birlikte Erciş'e yolcu eder.

Bir süre Yakup Han'ın memleketi Saat Çukuru'nda kalan misafirler daha sonra Erciş'e doğru yola çıkarlar. Bu arada Miroğlu Ahmet Bey ve hanımı ölmüştür. Selvi'nin kardeşleri ise "bir âşık parçasına kız mı verilir" diyerek bu evliliğe karşı çıkmaktadırlar.

Bu işler olurken Emrah ile Selvi Han için çok güzel bir köşkün yapımına da başlanmıştır. Ancak Selvi'nin kardeşleri düşüncelerinden vazgeçemedikleri için kardeşlerini de alarak Gence'ye kaçarlar.

Kızın kaçırıldığı haberi duyulunca köşkün yapımı durdurulur, Emrah ile babası da bunların izini sürmek için yola çıkarlar. İlk uğrak yerleri Erzurum'dur. Erzurum halkı Emrah'ı dinlemek için kahveyi doldurur, baba ve oğul Selvi Han'ı sorarlarsa da sağlıklı bir haber alamazlar.

Nazlı ve Selvi'yi kaçıran iki kardeş, kardeşlerini Kara Vezir'in oğluna vermek isterler. Ama Selvi Han'ın şartı vardır: Çeyizinde yer alacak olan halıyı kendisi dokuyacaktır. Bu halı yedi yılda bitecektir. Eğer itiraz edilirse Selvi Han intihar edecektir.

Bu arada Nazlı her ikisinin yarısı keklik, yarısı insan şeklinde suretlerinin yaptırılmasını teklif eder. Kara Vezir kalemdar gönderip kızların tasvirlerini yaptırır ve bahçenin iki ayrı kapısına astırır ve gece gündüz bekletir.

Emrah ile babası Erzurum'dan sonra Halep'e varırlar. Tahsin Bey adında birinin bahçesine giren Emrah ve babası köşkte gördükleri kızı Selvi Han'a benzetirler ve baba ile oğul onun sadakatsizliğinden bahsederler. Aslında adı da Selvi olan kadın, Selvi Han'ın benzerinden başka bir şey değildir. Bu duruma üzülen Emrah saz çalıp şiir söyleyince ev sahibi ve eşi uyanır. Çok geçmeden de meselenin aslı anlaşılır. Bunun üzerine Tahsin Bey bütün Halep esnafına Selvi Han adında bir kızı görüp görmediklerini sorar, daha sonra da böyle bir kızın Halep sınırları içerisinde girmedikleri ortaya çıkar.

Emrah ve babası Erciş, Erzurum, Halep yolculuğunda, Selvi Han ise Gence'de iken Selâtin Peri adlı genç bir kıza Pir Dede üç bade sunar. Bu badelerden üçüncüsü Emrah'ın aşkına içilmiştir. Pir Dede bade vermekle kalmaz ertesi gün Selâtin Peri'nin tekrar rüyasına girer ve viran yerde bir bahçe kurmasını, adını da "Veran Bağları" koymasını söyler. Selâtin Peri, bağların meyvesini yedi yıl bekleyecek; o zaman da Emrah gelecek. Selâtin Peri aynı rüyayı bir daha görünce ertesi gün bahçenin dikimine başlar.

Âşık Ahmet ile Emrah'ın yolu Selâtin Peri'nin bahçesine düşer. Dinlenmek üzere durdukları sırada Âşık Ahmet bahçeye girerek meyve koparmak ister. Ancak Selâtin Peri'nin nöbetçi kızları onu yakalayıp huzura götürürler. Selâtin Peri'nin öfkeli bir eda ile konuşması üzerine Âşık Ahmet yolcu olduklarını, oğlu Emrah'ın da dışarıda kendisini beklediğini söyler. Emrah'ın getirilmesi üzerine Selâtin Peri bu delikanlının Pir Dede'nin gösterdiği genç olduğunu anlar. Heyacanlanan Selâtin Peri Emrah'a sarılmak isterse de başaramaz, çünkü Emrah Selvi'yi sevmektedir.

Ancak, Selâtin Peri Emrah'a elini tutmasını söyleyince; Emrah denileni yapar ve aklı başından gider, ayakta duracak hâli kalmaz ve Selâtin Peri'nin kucağına yığılıverir. Selâtin Peri Emrah'ı ayılttıktan sonra başından geçenleri ona hikâye eder, ancak Emrah ve babası Selvi Han'ı aradıklarını söyleyerek izin isterler.

Emrah ve babası günün birinde Gence'ye gelirler ve duvarında yarısı güvercin yarısı Selvi Han ve Nazlı suretin asılı olduğu bahçeye girerler. Emrah bir ağaç gölgesinde dinlenmek isterken, babası ağaçtaki bir meyveyi koparmak isteyince yakalanır. İhtiyarın feryadını işiten Selvi Han, Nazlı'yı göndererek yakalanana Emrah'ın sadakası için kurtarmasını söyler.

Nazlı, Âşık Ahmet'i tanırsa da belli etmez, onu içeri götürmelerini söyler; güya biraz da Selvi Han ile kendisi dövecektir! İçeride Âşık Ahmet başından geçenleri anlatır. Nazlı'nın gönderdiği kızlar dışarıda bekleyen Emrah'ı alıp getirirler. Emrah'ı saç sakal içinde gören Selvi Han üzülür.

Bu arada Şahoğlu Şah Abbas, Emrah ile Selvi'den haber alamadığı için üzülmemektedir. Diğer taraftan Kara Vezir'in oğlu nişanlısını görmek için köşke geldiğinde Emrah ile Selvi'nin birlikte olduğunu görür ve babasını durumdan haberdar eder, baba da cellatlara Emrah'ı öldürmeleri talimatını verir.

Kara Vezir'in yakınları öldürmeden önce Emrah'a son arzusunun sorulmasını söylerler. Teklif kabul görünce Emrah başından geçenleri bir bir anlatır, ancak Şah Abbas'ın verdiği ferman, Erciş'te Selvi Han'ın sandığında kaldığı için anlattıklarını delillendiremez. Bunun üzerine Emrah ya Erciş'ten fermanın getirilmesini yahut da Şah Abbas'tan sorulmasını teklif eder. Onu zindana atıp daha yakın olduğu için İsfahan'dan sormaya karar verirler.

Kara Vezir bir yandan İsfahan'a elçi gönderirken, diğer yandan da anlatılanların doğru olduğuna kanaat getirir. Bu durumda yapılacak bir tek şey kalmıştır, elçiye sahte bir yazı yazdırılarak getirtilecektir.

Bütün bunlar olurken Nazlı da Kara Vezir'in bir hainlik yapacağını düşünerek Emrah'ın babasını fermanı getirmek üzere Erciş'e göndermek ister, ancak Âşık Ahmet daha kısa bir yol olan Isfahan'a Şahoğlu Şah Abbas'ın huzuruna çıkmayı tercih eder.

Elçi, on sekiz gün sonra, elindeki sahte yazıyla Gence'ye döner. Kâğıtta Şah Abbas'ın, Emrah'ı ve Selvi Han'ı tanımadığı, böyle bir fermanı vermediği, isterlerse onu kendilerinin cezalandırabilecekleri yazılıdır. Kara Vezir'in hemen cezalandırılması teklifine çevresindekiler karşı çıkar ve Emrah'ın her gün bir saat Gence çarşısında suçlu olarak gezdirileceği; dokuzuncu günü de cellat edileceği haberi yayılır. Böylece Emrah sekiz gün birer saat çarşıda dolaştırılır.

Isfahan'a ulaşan Âşık Ahmet, Şah Abbas'ın huzuruna çıkmayı başarır ve olanları Şah'a anlatır. Bu durumda “düğünü yaptım” diyen Yakup Han'ın yalanı ortaya çıkar. Böylece Emrah mektubu Şah'a kendisinin yazdığını söylerse Yakup Han kurtulacaktır, aksi takdirde Sahat Çukuru dümdüz edilip arpa ekilecektir.

Mektubun peşine düşen Yakup Han Emrah'ın asılması için götürüldüğü Kanlı Dere'ye ulaşır. Bu arada Emrah son sözünü söylemek için cellatlardan izin ister. Deli Cellat karşı çıkarsa da Kara Cellat, Emrah'ın konuşmasına izin verir. Emrah'ın konuşmalarına üzülen Deli Cellat onu affetmek ister. Oysa Kara Cellat acilen Emrah'ın kellesinin kesilmesinden yanadır. Deli ve Kara Cellatlar arasındaki kavgada Kara Cellat öldürülür. Emrah, Yakup Han tarafından kurtarılır ve Kara Vezir'in sarayına gidilir.

Yakup Han, Kara Vezir'den hesap sorunca önüne sahte ifadelerle dolu kâğıt konulur. Ardından elçinin ifadesi alınır, o da bu işi Kara Vezir'in yaptığını söyler. Bunun üzerine elçi ve Kara Vezir öldürülür. Kara Vezir'in maiyeti ise suçsuz olduklarını, kâğıdın Şah Abbas'a ait olduğuna inandıklarını söylerler.

Yakup Han, Selvi Han, Nazlı ve Emrah, Isfahan'a dönerler. Şah Abbas gelenleri huzuruna kabul eder etmez elindeki kâğıdı Emrah'a göstererek yazının kendisine ait olup olmadığını sorar. Emrah da yazının kendisine ait olduğunu söyleyince Şahoğlu Şah Abbas düğün hazırlığının başlaması emrini verir. Ancak Emrah ve babası Selâtin Peri'den söz edince Yakup Han, Veran Bağları'ndan Selâtin Peri'yi, Erciş'ten de Emrah'ın annesini getirmekle görevlendirilir.

Şahoğlu Şah Abbas'ın isteği üzerine önce Selvi Han'ın, bir hafta sonra da Selâtin Peri'nin düğünleri yapılır. Böylece Emrah hem Selvi Han'a hem de Selâtin Peri'ye kavuşmuş olur.

Ek 4: KARACA OĞLAN İLE İSMİKAN SULTAN

Memleketin birinde iki kızı bir oğlu olan bir adam vardır. Bu adamın oğlunun adı da “Smayıl”dır. Smayıl, Allah yolunda gezen, “nefesi Hak olan” birisidir. Günün birinde bu delikanlı çeşme başında yaşlı bir kadının “bardağını” kırar. Duruma üzülen kadın: “Çok güç bela çekesin de keç muradına eresin.” diye beddua eder. Bütün bunlar olurken bir gece rüyasında Smayıl’a “İsmikan Sultan” gösterilir. Kızı gören oğlan kendisinden geçer ve şiir söylemeye başlar. Smayıl’ın şiir söylemesi onun adının da Karaca Oğlan olmasına sebep olmuştur. Karaca Oğlan olanları babasına anlatır ve ondan izin isteyerek gurbete çıkar. Yolda, peri kızları ile karşılaşan Karaca Oğlan, onlara türkü söyler. Duruma kızan peri kızları onu yakalarlar. Ancak Karaca Oğlan’ın başından geçenleri anlatması üzerine, peri kızları onu serbest bırakırlar. Peri kızlarından aldığı mesajla yoluna devam eden Karaca Oğlan, Murat Paşa’nın kahvesinin olduğu şehre gelir.

Bu arada İsmikan Sultan’ı, babasının gemisinde bulunan “Prikaşçık” da sevmektedir.

Murat Paşa’nın kahvesine çırak olan Karaca Oğlan, bilmeden İsmikan Sultan’ın evine, suya gider. Bu arada yolda kavga eden iki kişinin kavgasını önleyen Karaca Oğlan’ın “ilim sahibi” birisi olduğu ortaya çıkar. Sadece Karaca Oğlan’ın bu yönü değil, onun saz çaldığı, şiir söylediği de çok geçmeden öğrenilir. Durumu öğrenen Murat Paşa bir akşam kahvede çırağına meclis yapması söyler. O da “of İsmikan Sultan” redifli bir türkü söyler. Dinleyiciler arasında bulunan İsmikan Sultan’ın babası kızının adının anılması üzerine çok bozulur, fakat Murat Paşa’nın araya girmesi ile öfkesi yatışır, ardından da kızını Karaca Oğlan’a vermeye razı olur.

Karaca Oğlan Belgratlı, İsmikan Sultan’ın babası ise Tunalıdır. Belgratlı ve Tunalı gençlerin murat alıp vermesi için kırk gün kırk gece düğün yapılır. Bu arada Murat Paşa’dan yedi gün izin alarak o diyardan ayrılan Karaca Oğlan zamanında gelmediği için, öldürülmesi talep edilir. Ancak, Karaca Oğlan’ın yalvarmasına dayanamayan Murat Paşa, onun cezasını kademeli olarak indirir, sonunda da affeder. Ölümünden kurtulan Karaca Oğlan ardından İsmikan Sultan’ın yanına gider. Ancak, Karaca Oğlan onu bir arapla görür, ardından da sevgilisini terk eder.

Bu sırada gurbetteki Prikaşçık büyük hediyelerle İsmikan Sultan’ın yanına gelir. Arap, ardından Karaca Oğlan’ın onu terk etmesi, daha sonra da Prikaşçık’ın gelmesi İsmikan Sultan’ı çok üzer. Bütün bu üzüntülere fazla dayanamayan İsmikan Sultan hastalanır ve yatağa düşer. Olayları öğrenen Murat Paşa, Prikaşçık’e ferman vererek, Karaca Oğlan’ı öldürmesini ister. Üzüntü ve hastalıktan vücudu şişen, kulakları sağır olan, bünyesinin tamamı yaralarla kaplı olan İsmikan Sultan’ın ızdırıp ve kokularına daha fazla dayanılmaz ve İsmikan Sultan şehrin dışına terk edilir. Elindeki fermanla Karaca Oğlan’ı aramaya çıkan Prikaşçık günün birinde onu bulur. Karaca Oğlan, Prikaşçık’i tanıdığı için İsmikan Sultan yerine Gülizar adıyla şiir söylerse de onun elinden kurtulamaz. Prikaşçık ve Karaca Oğlan birlikte Murat Paşa’nın huzuruna gelirken, yolda şehrin dışına terk edilen İsmikan Sultan’la karşılaşır. İsmikan Sultan’ın kötü yola düşmediğini anlayan Karaca Oğlan bu duruma üzülür ve ardından da affeder. Daha sonra, İsmikan Sultan’ı bir kaplıcaya götüren Karaca Oğlan onun bütün dertlerinden kurtulduğunu görür.

Dertlerinden kurtulan İsmikan Sultan’a, Prikaşçık: “Seni iyi ettim” dediğinde, o kendisini Allah’ın iyi ettiğini ve Karaca Oğlan’dan ayrılmayacağını anlatır. Bunun üzerine Karaca Oğlan daha önce kırdığı sazını tutkalla yapıştırır ve bir türkü söyler. Onun türküsüne İsmikan Sultan da bir türkü ile karşılık verir. Durumu gören Prikaşçık, Karaca Oğlan ile İsmikan Sultan’a hizmetçi olur. Bey ve Murat Paşa’nın huzuruna gelen üç kişi başlarından geçeni meclise hikâye ederler. Olanları dinleyen meclis Karaca Oğlan ile İsmikan Sultan’a kırk gün kırk gece düğün yaparak onları murada erdirirler. (Radloff, Proben, VII. Cilt, 297-323).

Ek 5: ÂŞIK GARİP HİKÂYESİ

Tebrizli olan Hoca Maksud'un bir oğlu (Resul) ve bir de kızı (Güllü Han) vardır. Çocukları büyüme çağındayken babaları ölür. Hoca Maksud'un mal varlığı ergenlik çağındaki Resul'un çevresindeki asalak insanların artmasına sebep olur. Çok geçmeden de Resul'un arkadaş çevresi değişir. Resul, yeni arkadaşlarıyla birlikte içki meclislerine katılmaya başlar. Bir süre sonra miras biter. Resul kendisine bir meslek aramaya başlar. Annesi Resul'u değişik meslek gruplarına çırak olarak verirse de oğlu bunların tamamında başarısız olur. En sonunda âşıklığa başlamak karar veren Resul altı ay kadar bu işe devam ederse de bunda da bir arpa boyu yol alamaz.

Berat Gecesi'nde yapılan helva sohbetinin misafirleri arasında Resul'un dışında Keloğlan da bulunmaktadır. O, Resul'un durumunu bildiği için aşağılamak maksadıyla Resul'den saz çalıp türkü söylemesini ister. Bu durumda Resul'ün duadan başka yapabileceği hiçbir şey kalmamıştır. Öyle de yapar. Yatsı namazını kıldıktan sonra Allah'a kendisine âşıklık vermesi için dua eder.

Duası kabul olmuş olacak ki, o gece üçler, yediler, kırklar Resul'ün rüyasına girerler ve ona bade içirirler. Bunun sonucunda Resul sadece âşıklığı öğrenmez, aynı zamanda Tiflisli Hoca Sinan'ın kızı Şah Senem'e de âşık olur. Resul, mevsimin kış olmasından dolayı yolların تنها ve zaman zaman da kapalı olacağını bilmesine rağmen annesini ve kız kardeşini de yanına alarak Tiflis'e gitmeye karar verir.

Tiflis'e ulaşan aileye Canım Hoca adındaki birisi kucak açar. Gurbete çıktıkları ve Tiflis'in yabancıları oldukları için de Resul'ün adı çevrede Garip olarak söylenmeye başlar. Başlangıçta Tiflis'te Deli Mehmet'in kahvesinde şiir söylemeye başlayan Âşık Garip'in ünü çok kısa bir sürede her tarafa yayılır. Bu arada Garip'in âşık fasıllarını dinleyenler arasında Senem'in babası Hoca Sinan da vardır. Garip'in tavırları ve sesini çok beğenen Hoca Sinan, Garip'ten kendi yanında çalışmasını isteyince o, teklifi tereddütsüz kabul eder. Böylece Garip ile Senem birbirlerini daha yakından görme fırsatına kavuşmuş olurlar.

Çok geçmeden Senem'in arzusu üzerine Garip kızı babasından ister. Hoca Sinan kızı vermeye razıdır, ancak karşılığında kalın (başlık parası) olarak kırk kese altın ister. Bu durumda Garip'in yapabileceği bir şey yoktur, onun elinden gurbete çıkıp saz çalıp şiir söylemek ve kırk kese altını toplamaktan başka bir seçeneği kalmamıştır. Aslında bu para çeşitli kesimler tarafından Garip'e verilmek istenirse de o bunu kabul etmez ve alın terimin akmadığı para günün birinde başıma kakınç olur der. Gurbete çıkmaya karar veren Garip'i bu düşüncesinden annesi, kız kardeşi ve sevgilisi vazgeçirmeye çalışırlarsa da başarılı olamazlar. Sonunda Garip annesi ve kız kardeşine duvara astığı sazına kimsenin dokunmamasını tembih ettikten sonra; "Ey valide, eğer bu saz oradan düşerse veyahut bir teli kırılırsa, ben ya geldim ya öldüm." der ve bunlarla vedalaşarak yedi yıllığına gurbete çıkar.

Bu arada Garip, Senem'den kendisini yedi yıl beklemesini, eğer bu süre içerisinde gelmezse başka biriyle evlenmesini ister. Garip'in gideceği yerler ve oraların güzelleri Senem'in kafasında bazı soru işaretleri doğurursa da kızın yapabileceği fazla bir şey yoktur.

Annesi, kız kardeşi ve Senem'le vedalaşan Garip önce Erzurum'a gelir ve Aslan Dede Oğlu Baba Yusuf'un kahvesinde çalıp çağırmaya başlar. Burada yapılan âşıklar yarışmasında Halep Paşası'nın âşıklarını yenince, Garip'in itibarı şehrin yöneticileri ve halk arasında daha da artar.

Senem gurbetteki sevgilisine yazdığı mektubu ulaştırması ricasıyla Şah Veled adında bir bezirgâna verir. Oysa Şah Veled de Senem'i sevmektedir. Mektubu merak eden Şah Veled zarfı açar ve okur. Bu arada Şah Veled yakın dostu olan Keloğlan ile birlikte hazırladıkları planı da uygulamaya koyar. Buna göre Garip'in daha önce Keloğlan'a hediye ettiği gömleği kana bulaştırılacak ve aileye öldüğü haberi getirilecektir. Keloğlan ve Şah Veled ikilisinin hazırladığı bu senaryo uygulanır ve kanlı gömlek anneye teslim edilir. Bu acı karşısında çılgına dönen anne gece gündüz ağlar ve bunun sonucunda iki gözü de görmez olur.

Bu arada Şah Veled de kızı dünür gönderir. Yapılacak bir şeyin olmadığının anlaşılması üzerine Senem de Şah Veled'e verilir. Ancak Senem, bu ölüm haberine inanmaz ve Keloğlan'dan doğruyu söylemesini ister, Keloğlan öldüğü haberinde diretince Senem ona beddua eder ve çok geçmeden Keloğlan ölür.

Boş durmayan Garip'in annesi, kız kardeşi ve Senem, ücretini ödedikleri bir bezirgândan konuyu araştırmasını isterler. Senem, Bezirgan'a Garip'in bade içtiği tas ile birlikte mührünü de verir, sonra da tasla bedava şerbet dağıtmasını ister:

Bezirgân, Erzurum, Hint, Yemen ve Şam gibi yerleri gezer ve burada Senem'in verdiği tasla şerbet dağıtır. Ancak hiç kimse tasa ve mühre sahip çıkmaz. Günün birinde Halep'e gelen bezirgân burada da tasla şerbet dağıtır. Şerbetin tasını tanıyan Garip tasın kendisine ait olduğunu söyleyince bezirgân da başından geçenleri bir bir anlatır. Ayrıca Senem'le Şah Veled'in düğünlerinin başladığı haberini de verir.

Bu haber üzerine Halep Paşası'ndan izin alan Garip Tiflis'e doğru yola çıkar. Yolculuk esnasında çeşitli zorluklarla karşılaşan Garip, Hazreti Hızır'ın yardımıyla tüm engelleri aşar ve Sivas, Erzincan, Erzurum, Kars üzerinden Tiflis'e ulaşır. Ardından da Hazreti Hızır, Garip'e, atının ayağının altından toprak almasını ve annesinin gözüne sürmesini tavsiye eder. Böylelikle annesinin gözleri yeniden görecektir. Garip, Tiflis'e ulaştığında karalar giymiş olan kız kardeşiyle karşılaşır. Garip, kız kardeşini tanırsa da, Güllü Han, ağabeyini tanıyamaz. Ancak Garip'in ısrarını da kıramaz ve onu Tanrı misafiri olarak evlerine götürür. Garip'in eve girmesiyle duvarda asılı olan sazın telleri kopar. Bunun üzerine anne ve kız kardeş Garip'in evlerinde olduğunu anlarlar. Hasret giderdikten sonra Garip, Hazreti Hızır'ın atının ayağının altından aldığı toprağı annesinin gözlerine sürünce göz görmeye başlar.

Bu arada Şah Veled'le Senem'in düğünü başlamış ve otuz dokuzuncu gün dolmuştur. Garip, âşık kıyafetiyle düğün evine gelir ve saz çalıp türkü söylemeye başlar. Ardından da kendisini tanıtır ve sevdiğini Şah Veled'den alır. Ancak Şah Veled'in harcamalarını göz önüne alarak kız kardeşi Güllü Han'ı ona verir. Çiftlere yeniden kırk gün kırk gece düğün yapılır, mutlu sona ulaşılır (Türkmen 1974).

Ek 6: TAHİR İLE ZÜHRE HİKÂYESİ

Zengin bir padişahın çocuğu yoktur, bu sebepten üzüntüsü hiç bitmemektedir. Padişah, pek çok yöntemi denemesine rağmen çocuğu olmaz. Padişahın lalasının da derdi aynıdır. Bu ikili gamlarını, üzüntülerini dağıtmak düşüncesiyle sık sık şehir dışına yaptırdıkları bahçeye giderler ve orada üzüntülerini gidermeye çalışırlar, ancak bütün çabalar boşunadır. En son çare olarak yapacakları bir şey kalmıştır, o da kıyafet değiştirerek gezintiye çıkmaktır. Padişah ve lalası bir süre yolculuk yaptıktan sonra bir dervişle karşılaşırlar. Derviş, padişah ve lalasının sıkıntılarını bildiğinden onlara koynundan çıkardığı bir elmayı verir ve bunu eşleriyle birlikte yemelerini, zamanı gelince çocuklarının olacağını söyler ve gözden kaybolur. Gerçekten de dokuz ay sonra padişahın bir kızı ve lalanın da oğlu olur.

Tahir ve Zühre adları verilen bu çocuklar, aynı çevrede büyürler, birlikte okula giderler, hatta bu gençler kendilerinin kardeş olduklarını sanırlar. Zühre'nin babasının bir akarsu kenarında (bazı varyantlarda su üzerinde) Hint ve Rum hükümdarlarının ustalarına yaptırılmış bahçesi ile sarayı bulunmaktadır.

Tahir ve Zühre zaman zaman bu bahçeye giderek birbirlerine şiir söylerler. Çok geçmeden de iki genç birbirlerine karşı ilgi duymaya başlar. Her fırsatta babalarının bahçe ve köşküne giden ikilinin aşk dedikoduları her yerde konuşulmaya başlar. Bu arada iki genç bir saz ustasından ders alırlar ve sanatlarını icra ederler. Tahir ve Zühre büyürler ve on beş yaşına gelirler. Padişahın da bir Arap Köle'si vardır. Arap Köle günün birinde Tahir ve Zühre'nin birbirlerine âşık olduklarını Zühre'nin annesinin yanı sıra çevreye de anlatmaya başlar. Baba, dedikodulara inanmak istemezse de gençleri takip ettirmekten de geri kalmaz ve çok geçmeden anlatılanların doğruluğu ortaya çıkar. Baba, kızını Tahir'e vermek isterse de annesi buna razı olmaz ve bir büyücüden yardım alır.

Büyü tutunca Zühre, Tahir'den soğur. Olanlar karşısında ne yapacağını şaşırان Zühre, babasının yardımıyla ihtişamlı bir köşk yaptırır ve dadısıyla buraya yerleşir. Dadı, Zühre'ye annesinin yaptıklarını anlatınca kız kendinden geçerek bayılır. Ayıldığında yoldan geçen birisinin Tahir'e ait bir türküyü söylemesi onun derdini daha da arttırır. Bir süre sonra Tahir'le karşılaşan Zühre, başından geçenleri ona anlatır. Tahir ve Zühre'nin birlikte olduğu haberi çok geçmeden padişaha iletilir. Böylece gençler suçüstü yakalanmış olurlar.

Padişah, dedikoduların az da olsa önünü kesebilmek için Tahir'i Mardin'e sürgüne gönderir. Bu arada Mardin ve çevresinde Tahir'in başından geçenler ve türküleri dilden dile söylenmeye başlar.

Padişah, dedikoduların az da olsa önünü kesebilmek için Tahir'i Mardin'e sürgüne gönderir. Bu arada Mardin ve çevresinde Tahir'in başından geçenler ve türküleri dilden dile söylenmeye başlar.

Zühre de yedi yıllık hasretin aşkıyla yanıp tutuşmaktadır. Günün birinde bir kervancı (Keloğlan), Zühre'nin Tahir için söylediği türküyü işitir ve onunla ilgili haberleri Mardin'deki Tahir'e ulaştırır.

Zühre'nin sıkıntıda olduğunu anlayan Tahir dua edince Hazreti Hızır'ın yardımıyla bir göz açıp kapama anında sevdiğine kavuşur. Ancak Zühre, Tahir'i tanıyamaz, çünkü o yedi yılda çok değişmiştir ve kıyafeti çok kötüdür. Onun durumuna acıyan Zühre ona sadaka bile verir. Sevdiğinden ayrılan Tahir, biraz da Zühre'nin isteği üzerine, babasına kavuşur. Bir süre sonra kendisine gelen Tahir, fırsat buldukça Zühre ile gizli gizli görüşür. Ancak bu buluşma çok geçmeden Arap Köle tarafından fark edilir ve padişah durumdan haberdar edilir. Olanlara çok kızan padişah emrindeki askerlere Tahir'i yakalatmak ister ama ilkinde başarılı olamaz. Hatta Tahir padişahın onlarca askerini öldürür. Durumu fark eden padişah takviye güç gönderince, yapılacak bir şeyin olmadığını anlayan Tahir teslim olur. Ardından da bir sandığa kapatılarak deryaya (Nil Nehri) bırakılır.

Sevdiğinin başına gelenlere üzülen Zühre, Göl Padişahı'nın kızına mektup yazarak sevgilisinin kurtarılmasını ister. Tahir'i kurtaran kız onu görünce aşk ateşiyle yanmaya başlarsa da aşkına cevap alamaz, çünkü Tahir Zühre'den başka kimseyi sevmemektedir. Göl Padişahı'nın kızından kaçan Tahir Hazreti Hızır'ın yardımıyla çok kısa sürede Zühre'nin yanına ulaşır.

Bütün bunlar olurken Zühre de başka bir gence verilmiştir. Düğün hazırlıkları yapılmaktadır. Zühre'nin dadısı olanları gizlice Tahir'e bildirir. Kıyafet değiştirerek düğün evine gelen Tahir, Zühre ile karşılıklı aşk türküleri okurlar.

Durumu gören Arap Köle, padişahı haberdar eder. Padişah da iki âşığın üzerine ordu göndertir ve Tahir yakalanarak huzura getirilir. Padişahın yakın çevresinin isteği üzerine Tahir ölümden kurtulur ama çektiği acılar da onun canına tak eder ve daha fazla dayanamayarak Allah'tan canını almasını ister. Allah Tahir'in duasını kabul eder ve oracıkta ölür. Bu durumu gören Zühre de dua edince o da ölür. Bu iki gencin kavuşamamasına üzülen Arap Köle de olanlara daha fazla dayanamaz ve intihar eder.

Bütün halk bu iki gencin ölümüne üzüldü, cenaze merasimini yaparlar ve iki âşığı defnederler. Bir süre sonra Tahir'in mezarında kırmızı, Zühre'nin mezarında ise beyaz bir gül biter. Arap Köle'nin mezarında da bir karaçalı çıkar. Güller tam birbirlerine kavuşacakları sırada karaçalı onların arasına girerek bu kavuşmaya engel olur (Türkmen 1983).

Ek 7: HURŞİT İLE MAHİMİHRİ HİKÂYESİ

Padişahın bir oğlu olur, adını Hurşit koyar. Hurşit, dört yaşına gelince okula gönderilir ve on yaşında bütün ilimleri öğrenip okulu tamamlar. Ardından savaş aletlerini kullanmayı öğrenir.

Hurşit evlilik çağına gelince babası onu evlendirmek ister. Fakat oğlan kendi yakışıklılığına denk bir kızın olmadığını düşünerek, birazcık da kibirlenerek, bu teklife karşı çıkar. 7Uçma'an şehrinin beyinin Mahımihri adında çok güzel bir kızı vardır. Bey, kızına layık erkek olmadığını düşünerek kızını kimseye evlendirmek istemez.

Mutsuz bir şekilde dolaşan Hurşit rüyasında Murat Tepesi adında bir yere varır. Orada kırklarla karşılaşır. Kırklar ona Mahımihri'nin tasvirini gösterir. Kızın tasvirini gören Hurşit'in aklı başından gider, bayılır. Kırklar kızın aşkına ona bir kadeh abıhayat verirler ve: "Ağlama oğul biz bunu sana münasip gördük. Bu senin nasibindir, yedi ay tamam olunca ona kavuşacaksın. Ancak bizi gördüğünü kimseye söyleme." diyerek ortadan kaybolurlar. Hurşit uyandığında yanında hiç kimseyi göremez. O, günden güne Mahımihri'nin aşkıyla yanıp tutuşur. Kırkların tembihinden dolayı da aşkını kimseye söyleyemez.

Hurşit, aşkından dolayı gece gündüz ağlar, sararıp solar. Bunun derdini kimse bilemez. Bir gün Hurşit, Hıde kenarındaki sarayında gökyüzünü seyrederken turnaların geçtiğini görünce hemen sazını eline alıp turnalara Mahımihri'nin yerini sorar.

Altı ay dolar, Hurşit'in Mahımihri'ye kavuşmasına bir ay kalır. Hurşit'in sararıp solduğu babasına iletilir. Baba, hekimleri, ulemayı toplayıp oğlunun derdine çare ararsa da kimse Hurşit'in derdini anlamaz.

Şehrin içinde yedi sarhoş vardır. Bunlar padişaha gelip Hurşit'in derdine çare bulabileceklerini söylerler. Hurşit'i saraydan alarak bir has bahçeye giderler. Meclis kurulunca Hurşit sazı eline alıp olanları bir bir anlatır. Kâtibin yazdıklarından Hurşit'in aya âşık olduğunu sanırlar. Hurşit'ten tevbe istiğfar etmesini isterler. Hurşit söylenenleri duyunca babasının huzurunda da aynı şeyleri anlatır.

Bu arada kırkların vaadettiği gün tamam olur. Hurşit, kırkların kızı gösterdiği yere gider. Sabah namazını kıldıktan sonra etrafı gezmeye başlar. Geylâni Yaylası'nda kurulu olan çadırları görür. Hurşit avı yakalamak için elindeki şahini salar. Şahin avın peşinden bu çadırların olduğu bölgeye gider.

Obanın erkekleri Kara Han ile savaşmaya giderler. Obada sadece kadınlar kalır. Bu durumdan haberi olmayan Hurşit şahini bulmak için obaya varır. Mahımihri'yi orada görünce aklı başından gider ve düşüp bayılır. Hemen bir hoca çağırılır. Hoca, bu delikanlının ilacının Mahımihri olduğunu ve ancak oğlana sarılırsa kendine geleceğini söyler.

Hemen bir çadır kurulur. Mahımihri Hurşit'e sarılınca Hurşit kendine gelir. Sazını eline alıp derdini anlatmaya başlar. Hurşit söyledikçe Mahımihri de karşılık verir. Hurşit ile Mahımihri birbirlerine söz verdikten sonra ayrılırlar.

Hurşit babasına gelip olanları anlatır ve kıza dünür gitmesini ister. Padişah kızın kardeşlerine dünür gider. Kardeşler de kırk gün süre isterler.

Otuz gün dolunca yedi kardeş Mahımihri'yi alarak oradan uzaklaşırlar. Hurşit, Mahımihri'ye bir haberci gönderir. Haberci Mahımihri'nin gittiğini Hurşit'e bildirir. Haberi duyan Hurşit'in aklı başından gider, o da oradan uzaklaşır. Bir çeşme başına varan Hurşit; "Acaba benim Mah'ım buralarda gezdi mi, ocak taşına elini sürdü mü?" diyerek ocak taşını kaldırıncı Mahımihri'nin mektubunu bulur. Mektuptan sevgilisinin Yüzbaşı Han ile evlendirileceğini öğrenir. Yola çıkan Hurşit bir yaylaya varır ve orada bir çobana rastlar. Çobandan Mahımihri'nin nereye gittiğini öğrenir ve günlerce süren yolculuktan sonra Uçma'an şehrine varır. Şehirde su dolduran bir yaşlı kadına rastlar. Kadın, Hurşit'i evine götürüp karnını doyurur. Sonra Hurşit'i Hasbahçe denilen yere gönderir. Oraya varınca aşiretin beyinin kızı Boz Kula'yı görür ve ona Mahımihri'ye âşık olduğunu söyler. Burada bulunan Hasret Hatun, Hurşit'e yardım eder. Hatun, Kara Han'ın emrinde olan üç oğluna haber salar. Bunlara Hurşit'in Mahımihri'ye kavuşmasını sağlamalarını ister. Üç kardeş Hurşit'i alarak Kara Han'ın huzuruna çıkarırlar. Onun amcalarının oğlu olduğunu söylerler. Kara Han, Hurşit'i hazinedarın yanına yardımcı olarak verir.

Hurşit oradan ayrılıp kahveye döner ve kahvecinin verdiği sazla çalıp söyler. Hurşit'in sesini duyan kahveci, hemen Kara Han'a haber verir. Kara Han Hurşit'i huzura çağırır.

Hurşit, Han'ın huzurunda Mahımihri'ye olan aşkını saziyle dile getirir. Sonra tekrar kahvehaneye döner. Kara Han meclisi kurar. Kadehçibaşı şerbetlere rakı kattığı için herkes sarhoş olur. Bu arada Hasret Hatun, Mahımihri'yi Hurşit'in yanına getirir. Hurşit Mahımihri ile birlikte yola çıkar. Yolda düşmanla karşılaşırlar ve düşmanı helak ederler, daha sonra da bir hana gelirler. Burada haramiler tarafından yakalanırlar. Haramiler Hurşit'i öldürmesi için bir Arap'ı görevlendirirler. Bu Arap Hurşit'in babasının Arap'ıdır. Hurşit, Arap'a kendini tanıttıncı onu öldürmekten vazgeçer. Arap'la Hurşit birlikte bütün haramileri tek tek öldürürler. Mahımihri'yi mağaradan çıkarıp memleketlerine doğru yola çıkarlar.

Hurşit babasının huzuruna gelir. Sonra Hurşit ile Mahımihri'nin düğünleri yapılır ve âşıklar muratlarına ererler. (S. Sakaoğlu- A. Duymaz, Hurşit ile Mahımihri Hikâyesi, Ankara 1996, 91-135)

Ek 8: Yaratıcı Yazma İçin Değerlendirme Ölçütleri Formu (YİDÖF)

ÖLÇÜTLER		PUAN
1. ÖLÇÜT	Yazının içeriğinin, alışılmışın dışında belli başlı bir yenilik ya da yenilikler içermesi	20
2. ÖLÇÜT	Yazıda bilinen bir ögenin yeni bir biçimde ifade edilmesi	20
3. ÖLÇÜT	Yazıda özgün benzetme/benzetmelerin yer alması	15
4. ÖLÇÜT	Yazıda yer alan yeni fikirlerin anlaşır bir şekilde açıklanması	10
5. ÖLÇÜT	Yazıdaki duygu ve fikirlerin etkili ve akıcı bir şekilde ortaya konulması	20
6. ÖLÇÜT	Yazıya uygun bir başlık verilmesi	15

Ek 9: Halk Hikâyelerinin 8. Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcı Yazma Becerilerine Etkisini İncelemeye Yönelik Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu

1. Hikâyeler ilginizi çeker mi? Neden?
2. Bir hikâye yazmak isteseniz konusunun ne olmasını isterdiniz?
3. Okuduğunuz ve/veya dinlediğiniz hikâyelerde en dikkat çekici özellikler nelerdir?
4. Okuduğunuz ve/veya dinlediğiniz hikâyeleri değiştirme fırsatınız olsa neyi değiştirirsiniz?
5. Yazdığınız metinlerin yaratıcı unsurlar içerdiğini düşünüyor musunuz?
6. Hayal gücümüzü geliştirmek için neler yapılabilir?
7. Hayal gücümüzü geliştirmek yaratıcılığımızı etkiler mi? Nasıl?
8. Bu çalışmada yeni bir şeyler öğrendiniz mi? Neler öğrendiniz?

Ek 10: Öğrenci 2'nin Ön Uygulama Çalışması

Bütün bir kış boyunca atılan ile okuyup yaz gelinece düşüncemizi tuttu. Düşüncemizi atlatma biriktirme güdümüz biz tutulma neler yapacağımızı hayal ediyorduk. Ve işte yaz gelmişti; biz valizlerimiz hazırlandı, sonra gelmeye başladı. ve sonra da Antalya'ya gelmiştik. Sonra ottele geçtiklik. Ottele her akşam halka geydikler. Yayıp gürelele göre danslar yapıyorlardı. Ve yine ottele bir akşam yine bir halka geymeği yapıları ve danslarda yapıyorlardı. anama elini bırakır kalabalığa karıştıran sonra o kalabalığın içinde çıkamadan anama ve abla her yerde beni arıyordu o sırada ben ise bir hisseye oturmuş lağlabanman karhuşuğa ağılıyor ve tir, tir titriyordum. anama çok kalabalıkta geyme geyme bir abla geldi ben o anı anama ile yarıcalarla konuşmamam gerektiğini unuttu ve abla beni söyle dedi:

- Neden ağlıyorsun sen?

Bende şöyle dedim

- Günü anen: ve ablan. kuybottin.

Abla biraz durdu ve bana bakanlık şöyle söyledi:

- Hadi gel seni anane götürceyim.

Dende kabul ettin.

Sonra ableya annen ve ablan ile kaldığım oda numarasını söyledim
ablan da beni götürdü sonra annen ableya tepektir etti ben de kızdı
şöyle diyerdik:

- Olan ben sana elimi bırakma garibim ayni nu dedim neden benim
sözümü dinlemedin? Bul- hadi seni hic bulamasyoduk

Burada anememi sayıldım ve özer biledim anemede buna sarı ve
birdebu katabatlık artırlarında elini bürümürün sarıtlık sayıldı
beni tamam dedim. Bu maceceli tahlil sonucunda eve geldik ve
okulları başlatmaya çok az kalırlık ablan birge ben ise ilköğ
ve sınıfa girmişti okulları başlatmaya son bir hafta kala ablanı formu
atlayış benim formu ise gerdelenen alırlar okuturkış son okullar
aylı ve ardeylerim okuturkış eve atıldık ise anem buna sayıldı

- Oğlun okulun ilk günü nasıl geçti?

Amene şöyle dedin;

- Amerin okulun illi günü çok güzel geçti.

- Anne ablan dahu olulden yelmedimi?

Amen şayle dedi:

- Høyre ol- og gass, da ha ol- og gass

• I am an amc.

Sonra odama gectim ve idulerimi hizlama yaptim ablamı. Bekle neye
basladin ve sonunda ablan gelip ablama borseldin abla dedim ama
o bana hicbirsey denemedi odama kaptirdi. Ne oluyor ya ablan
artik benimle eskisi gibi ilgilenmiyor mu? diye düşünüyordum
lakin kendine neyse bekle kendi odama gectim. Sonra ablan
aldim odama gelip bana şöyle söyledi:

- Ablacıların serisi kurdusun özerklerinin

Bende ablama şöyle dedim ;

- Önemli değil olabilir.

Gel zaman, git zaman yine göz gelmişti ve bir yine tuttle gıthışlı
ana buseter anemim elini; cıkı, tıktı tutup bıgını bir bırahmadı
ve arılı ne zaman tuttle gıfıle anemim elini bir bırahmadı ve arılı
bıg da bırahmadı

konu: Arilesi ile tatile gıbir orada kuyupulan Gocugun hikayesi.

Ek 11: Öğrenci 7'nin Ön Uygulama Çalışması

Dagum Anı

Sabah kalktığımda çok heyecanlıyım. Okula gideceğim
şimdi aklımda ise bir posta girip en yakın arkadaşımın
dagum anıydı. İhtiyarım hazırda. Oo hia ama hia
bırakmamıcağı bir hediye vericektim yani. Şöyle istiyordum.
Oo! yahu tuttum çok heyecanlıyım okula iki arkadaş
gidiyorduk yanımdaki arkadaşım adı yağmur idi.
Bu gün benimde büyük bir heyecan sarıyordu.
Biz tam o arkadaşlar hepimiz birbirimizden daha
yakındık. Bugün ise yağmurun dagum günü yoldayken Bize belli
etmek istemedim ama o heyecana çok düşüp "Nem
sen benim dagum günüm den haberin varmı" diye soru
ben ise belli etmek istemedim "Yo gerçekten mi" diye
konuşup kapattım. Biraz bozuldu. ~~...~~
Okula vardık laen girdik dersler yemene kaldık. Yağmur
beni biraz dargındı ama olsun ben onun dagum günü
unutmuyum hia. Dersler bitti sonunda beklenen an geldi.
Posta çıktı. Oanduk önce biraz oturup sohbet ettik. Kaldık.
Sıra ben laşahaya gidecem diye ayaga kalktım.
İtemen memnuniyetle yanlarına kaldım. Yağmur ayaga kalkup
mıslıkla mumları üttü. Postayı kesmeye başladım ki
kendin posta kılınmış belli etmek istemedim postayı kilerak
vere ittim. Hepsi bir anda bi eğlik kırıldı ortaya
ben ise biraz utanarak "afedersiniz kılın gerçekten kilerak
olmadı dedim ama kılın benim postayı dışımeme değil
kılınan cıkan kılınlara bakıyorduk bende yapmıştık bir
şeyide "aaaaa..." dedim. Biraz güldük ve postayı yenden
toplayıp postaya götürdük adamın zıvır diye postayı
aldı. Bize anda bedava oturtup bir kağıt dım posta
verdi..

Sonunda bir postayı yapıp gittik. Yağmur çok mutlu
bir şekilde konuştu. Ben hayatım da bu kadar sevinmiş
gımedim ama bir okudanda eylendim dedi.
Hepimiz bi kıkılda ettik.

Ek 12: Öğrenci 6'nın 1. Uygulama Çalışması

↑ üsteğe + padişahın
(Fatma) (Ömer)

Ömer ve Fatmanın ayrılması

Bir zamanlar Ömer adında bir ailen yaşamış. Öyle yakışıklı
mi yakışıklıymış ki dillere destanmış. Padişahın oğlu Ömer'in
evlenme vakti yaklaşıyormuş. Ta başka ülkelerde krallar, padişahlar
geliyor kızını Ömre vermeyi istiyorlarmış. Böyle akıllı böyle
yakışıklı bir damat almanın varesi yakışıklı, padişahın
oğlunu olacağını düşünmüşlermiş.

Kara krallığın prensesinin gönlü Ömre düşmüştü ve bir gün
ona mektup yazmaya karar vermiş. Mektubunu edebek
özet bilanmış ve yordancı Fatmada istemiş. Fatma
çok güzel yazı yazmış ve güzelmiş fakat doğuştan kacaklı
kızına yordancı. Teberrüti sandalyeye mahkum olduğunu
düşünmüş. Prensese isim mektubu yazmış ve rafa
göndermiş, prensese veda ederek yola çıkmış.

Ömer'in babasına vardığında hizmetlilerden birine
sorarak Ömeri bulmuş ve kağıdı vermiş.

Ömer ilk gördüğüde tutmuş onu. Birkaç kez
Ömre rafa getirmiş Fatmayla iyice sıkıştı
almışlar. Sohbet etmişler. Bir gün Ömer Fatmaya
gönünü sunmuş fakat Fatma ihsan
etmek istemeyip reddetmiş. Ömer Fatma kim
nabedlerde gece yatsına kadar duvar etmiş.

1 yıl böyle sesip sitemiş. Fatmasında gönlü kaymış Ömre.

Ömre sonunda aşkıyla tutulan Fatma bir gün kara krallığın
prensese yakalanmış davalandıkları sırada kara
prensese Ömre ile birlikte beklemiş ve Fatmanın
teberrüti sandalyesinde oturmuş. Fatmanın
yere düşmesiyle birlikte Ömer hızla ayağa kalkmış
ve kara prensese talu şöyle demiş "Bizi bırakmaya
karşın herkes taşa dönüşsün" kara prensese
bu lafın üzerine pek durmuş ve oradan ayrılmış
padişaha bir süre söylemiş ve padişah oğlunun limanına
ayrılmasını istemiş. Ömer öyle aşkına ki 1 gram
etki etmemiş, ona ve 7 gün sonrası, padişahla,
Fatma ile Ömer ise dönmüş
yapmışlar, ne Fatmanın sandalyesi ağırlı
isteyenler, Fatma ve Ömer bu aşk ile sorumluluğu temin
etmiş. ♡

Ek 13: Öğrenci 3'ün 1. Uygulama Çalışması

177

AŞKIN HAZİN SONU

Adam ile Sibel adında 2 Kızı Koca varmış bu Kızı
Koca'nın bir oğlu 2 Kızı varmış oğullarının adı Yusuf
1 Kızının adı Şerife Öbürünün adı Haticeymiş Yusuf
dinne çok bağlı hiçbir ibadetini aksatmayan bir gençmiş
Her gece Namazı Sibel Yusufu görmek için adasına geldiğinde
Her gözü yaşlı Allaha dua ederken buluyormuş oğlunu
Birden güzel bir kız varmış bu kız tek çocukmuş Kardesi ya da
abisi yokmuş Fadime 20 yaşında iken Yusuf 34 yaşınday-
mış Fadime nur çok zengin bir ailenin çocuğu iken
Yusuf durum kötü olan bir ailenin çocuğuymuş
Fadime nur Yusuf gilin karşısına taşınmışlar
Yusuf 34 yaşına gelmesine rağmen hiç evlenmemiş
evlenmemesi sebebi ise ben Allaha başka kimseyi
Sevemem demesiymiş Fadimeyle Yusuf baya yakın
İlmiş Fadime nur baya aşıkmiş ve bunu Yusuf'a
Söylemiş Yusuf "ben Allaha başka sını sevemem"
demeye sigile Fadime nur Kahr almış Fadime hergace
dua ediyormuş Yusuf'ta benim aşkımin birazını hissedisin
diye Yusuf'ta Allahın takdiriyle Fadime'nura karşı
Kendini öldüre bilecek kadar bir aşk hasıl olmuş
Ama Allahın başkasına aşk duymak Allaha inanç
gibi geliyormuş Oyundan Fadimeyi sevdiğini Fadimeye
Söylüyormuş Allah Yusufun rüyasında ona
Fadimeyle evlenmesini söylemiş rüyadan sonra
Yusuf'ta Fadime ailelerine birbirlerini sevdikleri söylenişle
ama Fadime'nin ailesi Yusuf gilin gelir edileceğini iyi
bilmediği için kabul etmemişler Yusuf ile Fadime
Kavuşamadıkları için çok acılar çekmişler Yusuf Fadimeye
Kavuşamadığı için Allaha "Allahım benim canımı al ben
çok acı çekiyorum" diye dua etmiş Yusuf ve Fadime
o gün gece vefat etmişler ve ahirette kavuşmuşlar

Ek 14: Öğrenci 1'in 1. Uygulama Çalışması

KARA KADER

Günün birinde bir padişah vardı. Bu padişah'ın büyük bir sikuntısı vardı. Padişah bir oğlu olsun ve o öldüğünde onun tahtına geçsin istiyordu. Padişah bir gün dolasmaya çıkmış ormanda hava alıyordu. Gezerken bir mağaraya rastladı. Mağaradan yaşlı sakalları ağarmış bir derviş çıktı. Padişahı gördü ama padişah olduğunu bilmiyordu. Derviş padişaha derdinin ne olduğunu sordu. Padişah cevapladı bir oğlum olsun istiyorum dedi. Derviş cebinden bir elma çıkardı. Ve padişaha verdi. Padişah bunun ne işe yarayacağını sordu. Derviş, bu elmanın yarısını karına ver o yesin dedi. Padişah bunun ne işe yarayacağını sordu. Ona bu elmayı yerlerse bir oğlu olacağını söyledi. Ve padişah biraz umutlu oldu. Hemen eve gitti. Akşam olunca elmayı ikiye böldü. Yarısını karısına verdi. Yarısını da kendisi yedi. Günler, aylar geçti ve padişahın bir oğlu oldu. Padişah çok mutlu oldu. Aradan yıllar geçti ve şehzade büyüdü gelişti. Ve bir kızı âşık oldu. Şehzade çok seviyordu o kızı. Kız da onu seviyordu. Sürekli birbirleriyle bakışıyorlardı. Ve kızın babası da padişahın Saraya bir hizmetçi aldı hizmetçi kara, arap birisiydi. Hizmetçi de şehzadeye âşık olmuştu ve padişahın kızını hiç sevmiyordu. Sürekli onu öldürmek için tuzaklar kuruyor. Ve şehzadeyle evlenmek istiyordu. Bir gün yine padişahın kızına bir tuzak kurdu. Ve onu öldürmek için şerbetine zehir koydu. Bunu içen kız zehirlenerek öldü. Herkes ağlıyordu. Padişah kara hizmetçiyi cellata verdi. Şehzade ve kız kara kaderlerini yaşadılar.

Ek 15: Öğrenci 6'nın 2. Uygulama Çalışması

~ Benden Selam Olsun Bolu Beyi'ne ~

Konu: Kahramanlık

Benden selam olsun Bolu Beyi'ne

Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır. a -dır, -di, -du

Ok gıcirtısından kalkan sesinden. c -dan, -den

Dağlar seda verip seslenmelidir. a -dır, -di, -du

Düşman geldi tabur tabur dizildi. b -di, -di, -du

Alnımıza kara yazı yazıldı. b -di, -di, -du

Tüfek icat oldu mertlik bozuldu. b -di, -di, -du

Eğri kılıç kında paslanmalıdır. a -dır, -di, -du

(sahin içinde adını kullanması)

Köroğlu düşer mi yine şanından. c -dan, -den

(karak)

Ayırır çoğunu er meydanından. c -dan, -den

Kirat köpüğünden, düşman kanından. c -den, -den

Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır. a -dır, -di, -du

Köroğlu (savaşmotu mücadele etme)

~ Bizat Düşmanına ~

Herşeyim geleceğim kadar büyüktür,
İhtikam vakti bunlardan biridir,
Sevdiğimin bedeli ödemişimdir,
Yınyıldır oğlen sesler benimdir.

Ufuk uzağa gitti gözümdü,
Sevdiğim benim yaroma merhem oldu,
Onu özen taşkın sularla boğuldu,
Kükler kınından çıkarmalıdır.

kasar mı sarayın muhafazarından
Kara kulpü padişahın
Onun özü bizat düşmanından,
Ruhu candan çıkmalıdır.

Ek 16: Öğrenci 1'in 2. Uygulama Çalışması

Benden Selam Olsun Bolu Beyi'ne

Konu : Kahramanlık

Benden selam olsun Bolu Beyi'ne

Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır. a = dir, dir

Ok gıcırısından kalkan sesinden c = dan, den

Dağlar seda verip seslenmelidir. a = dir, dir

Düşman geldi ^{güno grup} tabur tabur dizildi b = di, di, du

Alnımıza kara yazı yazıldı. b = di, di, du

Tüfek icat oldu mertlik bozuldu b = di, di, du

Eğri kılıç ^{güno grup} kında paslanmalıdır. a = dir, dir

Köroğlu düşer mi yine ^{klasik korulan kılıç} sanından, c = dan, den

Ayın ^{ayın} çoğunu ^{er meydanından} c = dan, den

Kırat ^{Kıratın adı} köpüğünden, düşman kanından c = dan, den

Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır. a = dir, dir

Köroğlu ^{savaşmak, mücadele etmek}

Benden Selam Olsun

Peygamberim'e

Benden selam olsun Peygamberime

Şimdi burada olmalıdır.

O mübarek nuru yüzünden

Heryere ışıklar saçılmaktadır.

O müşriklere gönderildi

İslamı yayması istendi

Ama müşrikler inanmadı

Şimdi savaş başlamalıdır.

Peygamber vazgeçemi davasından

Kur'an-ı okutmadan ismi yaymadan

yardım eder imanından

Herkes müslüman olmalıdır.

Ek 17: Öğrenci 3'ün 2. Uygulama Çalışması

Konu

Kahramanlık

Benden Selam Olsun Bolu Beyi'ne

Benden selam olsun Bolu Beyi'ne

Çıkıp su dağlara yaslanmalıdır. $a = dır - dir$

Ok gıcirtısından kalkan sesinden $c = don, den$

Dağlar seda verip seslenmelidir. $a = dir - dir$

Düşman geldi tabur tabur dizildi $b = du, di, du$ *grup grup*

Alnımıza kara yazı yazıldı. $b = di, di, du$

Tüfek icat oldu mertlik bozuldu $b = di, di, du$

Eğri kılıç kında paslanmalıdır. $a = dir, dir$

Kılıc Kılıcı

Köroğlu düşer mi yine şanıdan, $c = don, den$

Ayırır çoğunu er meydanından, $c = don, den$

Kırat köpüğünden, düşman kanından $c = don, den$

Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır. $a = dir - dir$

Köroğlu

Savaşmak mücadele etmek

mahlas = Saitin

Sırde adını kullan

ması

mahlas yerine takma
et kullanılır

BENDEN SELAM OLSUN
GAZİ BEYİNE

Benden selam olsun Gazi Beyine

gelip yanımda yaslanmalıdır → yas tutmak

onun aşkımdan sevgisinden

Dağlar mani yazıp ağlamalıdır

vakit geldi gün geriledi

ugrun da ferman yazıldı

hainler geldi hayat bozuldu

herkes yerinde kalmalıdır

Gönes, hiç düşer mi şanıdan

Korkarmı hiç er meydanından

insan elinden namı ucuından

Sevgi Fırat nehrinden taşmalıdır

Ek 18: Öğrenci 10'un 3. Uygulama Çalışması

Fantastik bir hikaye yazacağız.

İKİ KARDEŞ

Ali beyirgan adında zengin bir tüccar varmış. Bu tüccarın 2 tane oğlu varmış. Birinin adı Ahmet, birinki de Mahmut'muş. Bu iki kardeşin babaları ölünce Ahmet bütün mirası kendine almıştır. Mahmut ise evinin geçimini sağlamak için canla başla çalışmıştır. Bu iki kardeşin askere gitme zamanı gelmiştir. Bu iki kardeş askerdayken anneleri bir hastalığa yakalanmış ve ölmüştür. Mahmut askerde mayına basar ve bir ayağını kaybeder. Ahmet ve Mahmut'un askerlikleri bitince Mahmut iş aramaya başlar fakat bir ayağı olmadığı için hiç kimse işe almaz. Ahmet babasının mirasıyla yaşamaya başlar. İğdir Padişahı adında bir padişah vardır. Bu padişah Mahmut'un haline üzülür ve ona bir teklifte bulunur. "Benim sarayında koruma olarak görev yapabilirsin." dermiş ve Mahmut da bu teklifi kabul etmiştir. Padişahın kızı Salihâ Mahmut'u ilk gördüğü an aşık olmuştur. Salihâ'nın mahmutla olan hisleri bir zaman sonra Mahmut'da da oluşmuştur. Ahmet, kardeşinin sarayda yaşadığını duyduğu an çok sinirlenmiştir. Ahmet bir gün plan gerevesinde saraya gider ve Mahmut'a zehirli elmadan verip, Mahmut'un ölmesini ister. Mahmut elmanın zehirli olduğunu farkına varmadan elmayı yer ve oracıkta ölür.

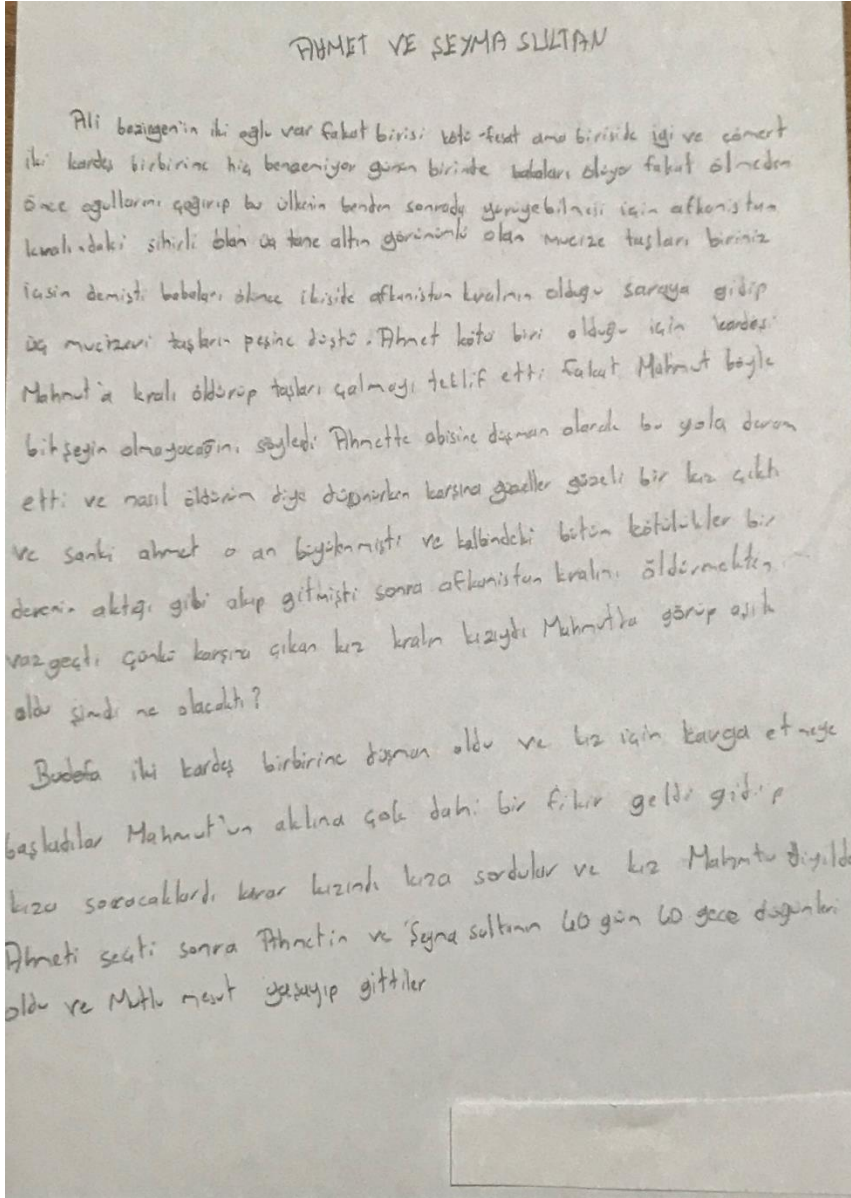
Ek 19: Öğrenci 3'ün 3. Uygulama Çalışması

(MAHMUTUN ASKI)

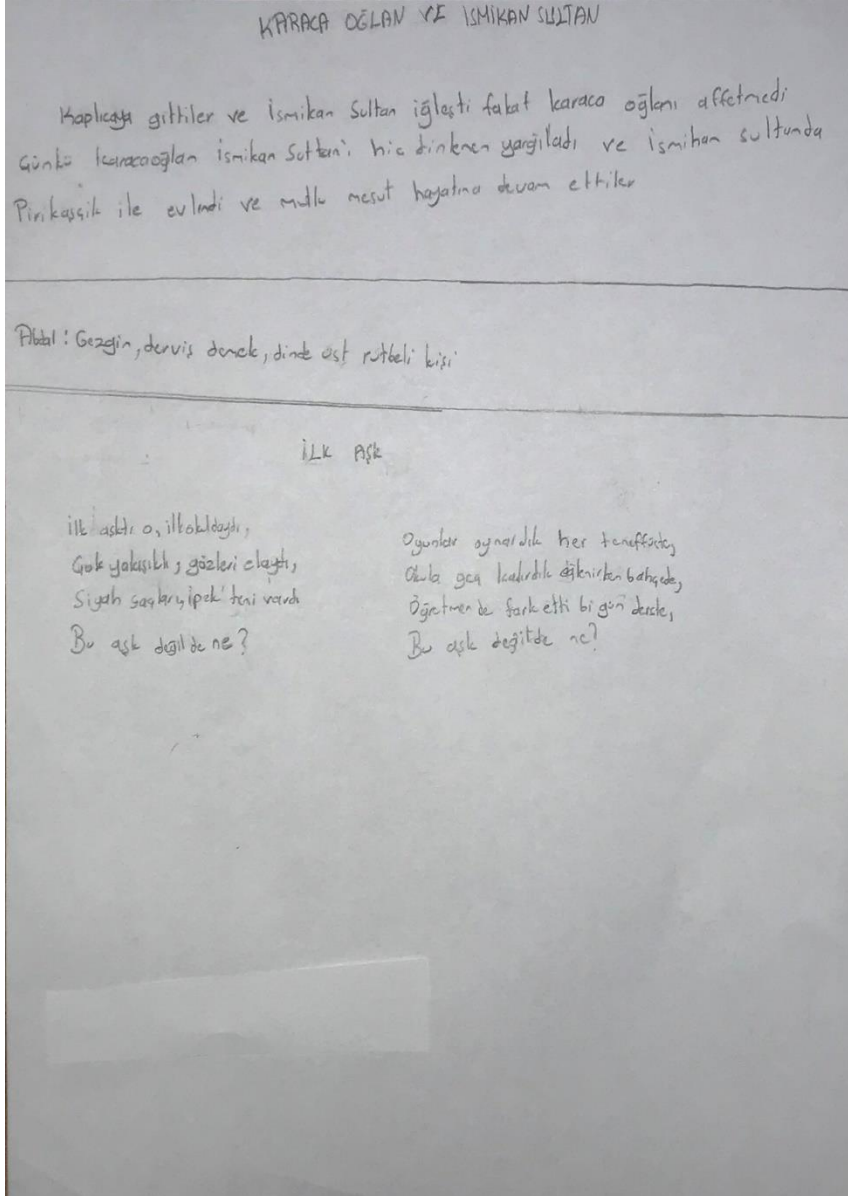
Ali bezingen Adında bir adam varmış bu adamın Ahmet ile Mahmut adında 2 çocuğu varmış Ahmet Kato, Mahmut iyi imiş iki Kardeş de padişahın en yakın Korumalarıymış padişahın ilayda adında bir Kızı varmış ve Ahmette, Mahmutta bu Kıza aşık olmuş Ahmet ilaydaya aşık olduğunu padişaha söyler ve evlenmek istediğini söyler Ama padişah kabul etmez çünkü Ahmetin çokta iyi olmadığını biliyormuş ondan Kızı Mahmutla evlendirmeyi düşündüğünü Ahmet'e söyler

Bunu duyan Ahmet çok sinirlidir ve Mahmutu padişahın gözünde Kato yapmak için pırlantalar Kurar ilaydanın yemeğinin içine 1 hafta boyunca bırakacak bir ilaç atar ilaın şifasında Mahmutun dolabına koyar ilayda yemeği yiyince bayılır ve padişah bütün sarayın arayıp bunu yapanı bulunmasını ister Mahmutun Odasında ilacı bulunca Mahmutu zindana atar ilaydanın eskiden tanıdığı her şeyi Allah aşkıyla yapan bir arkadaşı var ve iyilik ve doğruluk için kullana bildiği güçleri vardır ve Mahmutu zindandan çıkarır ve güçleri sayesinde padişaha olanların görüntüsüne Allahın takdiriyle gösterir ve padişah ilaydayla Mahmutu evlendirir Ahmetide idam ettirir Mutlu Son

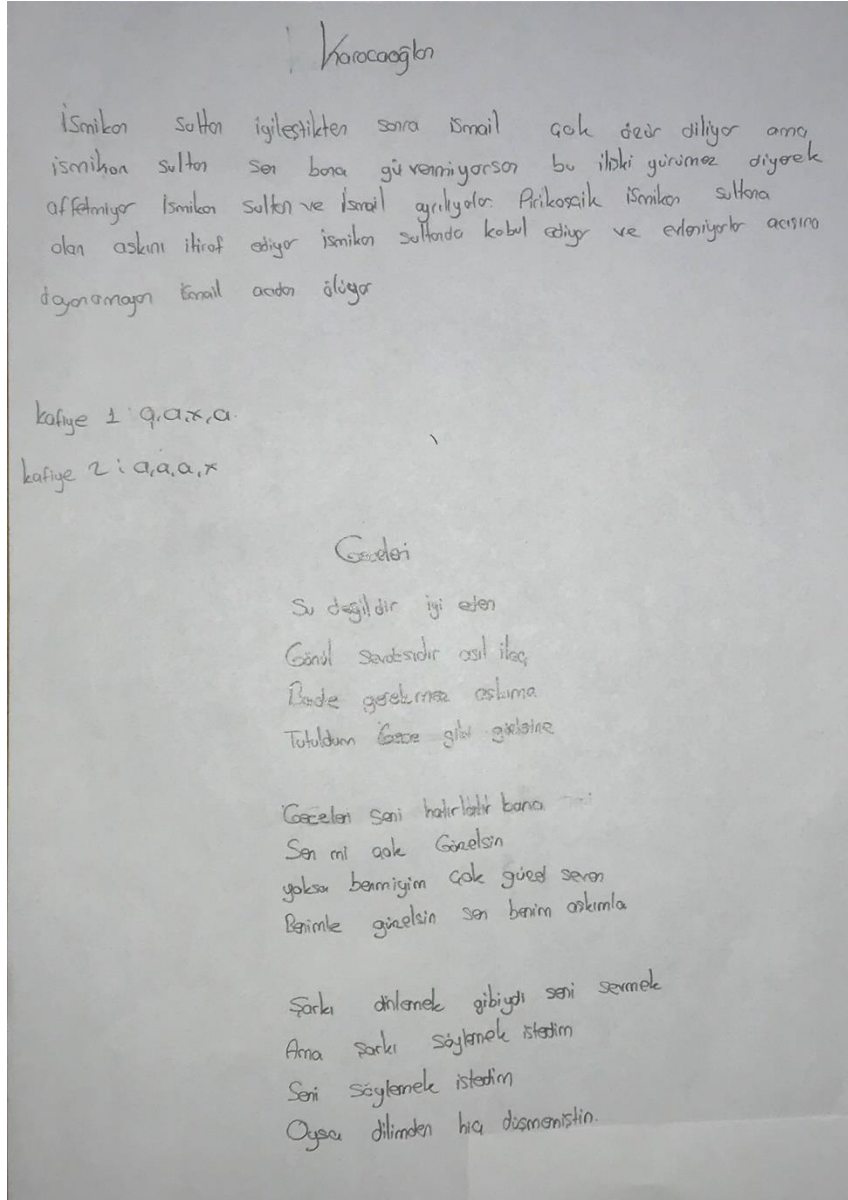
Ek 20: Öğrenci 2'nin 3. Uygulama Çalışması

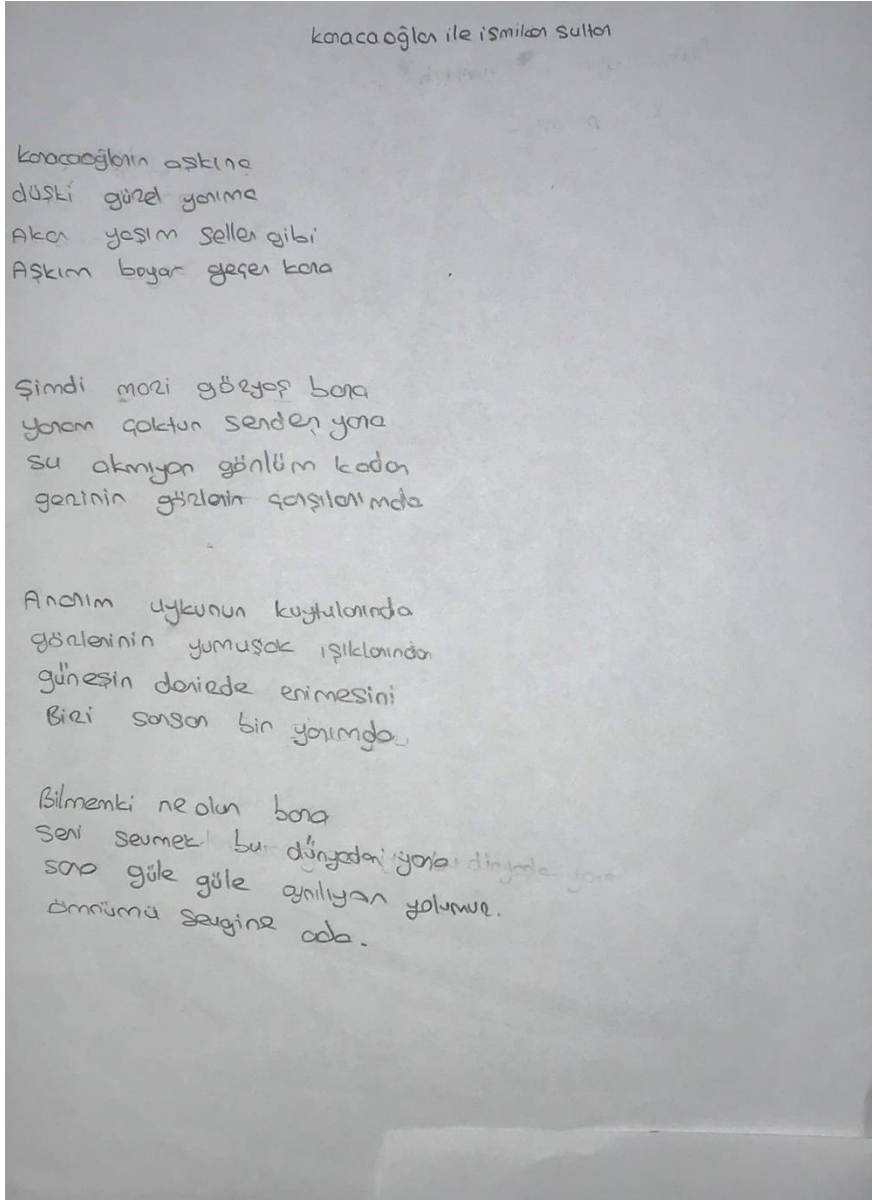
Ek 21: Öğrenci 2'nin 4. Uygulama Çalışması

Ek 22: Öğrenci 9'un 4. Uygulama Çalışması

Ek 23: Öğrenci 5'in 4. Uygulama Çalışması

Ek 24: Öğrenci 'in 5. Uygulama Çalışması

Erçisli Emrah ve Selvihan

Selatin Emrah'ı kaleye davet etmiş Emrah içeri
girdiğinde Selatin Emrahla hiç beklemeden burda
kalmak istemisiniz? diye sormuş Emrah ve babası
gidicecek yerleri olmadı işi kabul etmişler
Selatin Emrahla çok yakın davranıyormuş. Bir gün
Emrah atına binip dağları aşmış Selvihanın bulunduğu
yere gitmiş koca ve eşi de orda kapının önünde
duruşmuş. Emrah koca ve eşi yanından geçip gidenler
koca ve eşi Emrah'ı durdurup tatlatmış Emrahla sevgiye
kavuşa bilmek için koca ve eşi dönmüş. Ve geri
girmiş Selvihanı alıp aileye istemiş Şahabbas
bunu anlayıp razı olup geri gelmiş ve Selvihan
geyik yapmış ve Emrah ile Selvihan kaleye dönmüş
Selatin Selvihanı çok rahatmış almış ama
bunu Emrah'a söyleyememiş Selatin bir korana
varmış Selvihan'ı aldırıp Emrah'la orda buluşmuş.
kardeslerinin görev varmış Selvihanı tutmuş
ve tam biraktiyyaklanmış ki Selvihan
elindekileri Selatinin anlatmış ve Selatin
ve Selatin boyunmuş Emrah'ın anlatmış ve Selatin
aldırması ve Selvihanla evlenmiş ve emir tu
meşur yaşamışlar.

Ek 25: Öğrenci 'in 5. Uygulama Çalışması

Ercişi Emrah'ın tek oğlu

Selatin Piri Emrahı Sarılmak istedi ama Emrahın kalbinde sadece Selvihan vardı. Emrah Selatin Piriye olan aşkı anlatıp Sarıgözü Çiftliği Emrah ve babası Asik Ahmet 7 yıl Selvihanı andılar. Bir gün Selvihan bahçeden göl kenarına Emrahı Selvihanı görüyor. Emrah Selvihanın yanına gidince Selvihan Emrahı tanıdı. Kızarak Yanına gitti ve Sarıldılar. Sarıldıklarını gören Şah oğlu Şah abbas Selvihanı kışkırttı. Selatin Piri Emrahı takip edip Selvihanın Sarıldığını görür. Selvihanın babası mir oğlu Ahmet bey Emrahı Selvihan için şiir yazmasını Şahı başkent Selvihanı evlenmesine izin vereceğini söyledi. Emrah henüz Selvihanı bu tüm duyguları Şahı okudu. mir oğlu Ahmet bey Selvihanı çok başkent evlenmesine karşı çıkıyor. Selatin Piri Emrah ve Selvihanın evlenmesi için çok diretti. Ancak Tüm Qabalarına rağmen Emrah Selvihanı evlenmedi. Selatin Piri Göl kenarında otururken Şah oğlu Şah abbas Selatin Piriye gelir ve asik olur. Henüz Selatin Piriye yanına oturur biraz konuşur Şah abbas Selatin Piriye asik olduğunu Şah abbası Selatin Piriye dayısı gün gün kabul eder. Emrah - Selvihan ve Şah abbas - Selatin Piriye dayısı gün gün aynı yerde evlenirdi. Aynı gün geldi Emrah ve Selvihan das atlılar Kara vezirin oğlu Emrahı vurarak Selvihan Emrahı anıya getirir ve vurur. Şah abbas ve Selatin Piri evlendir. Emrah ise tek oğlu olan Selvihanı her gün ziyaret eder ve anıya getirir. Sadece Selvihan asik kalır.

Ek 26: Öğrenci 9'un 6. Uygulama Çalışması

Aşık Garip mektup

Tası Nasıl tanıdın? Neden Senem? Neden doğru düğün
bir işe girmek yerine aşıklık istedin? Kız kardeşini neden
karının eski namakzadaya evlendirdin? Baslık parası için
çekip gittin Senem'i düşünmeden yardım etmek isteyenlerden olsaydın.
Aşık Garip hikayesinde tanıdım seni ama bir halk hikayesi olarak
Düşün müyorum böyle gerçekte vordunuz. Mırsı yemek yerine biriktirseydin
Gurbete gitmek zorunda kalmazdın bégeliklede sevdiğin kızdan ayrılmazdın.
Annende Geçici süreliğine de olsa kör olmazdı Ama böyle senem'i
gürmeden duşlarla yıkılabıldığın için bu gerçek bir aşık değil aşık
olmak için girmek lazım böyle şimdi bir sürü saşgal medya hesabı
var Herkes hiç tanımadığı birisiyle sevgili oluyor. bu saşgal medya
hesaplarına fotoğraf atan paylaşıyor böyle dünya almıdığı anlaşıyor Sen
bu zamanda yaşadığın sana aşık diyenlerden. Eğer Sen Durarda
aşık oluyorsan gurbete baslık parası kazanmaya gittiğinde nasıl
Sana çalışırsın? Doğru düğün masası bir işe girseydin şimdi
Sigortada olurdu. başka klarni yaktu aşık olunacak 40 kеше
altın istiyor başka kira ben bakırsam sana hem senenden daha güzel
hediye 40 kеше altın isteniyerek birisini. Evet altın fiyatlarını görürse
2kеше yeter bile. Ayıldık 40 kеше altın topladıysan iyi yine.
Sevgililerim bitti yolum sana geldik umarım mutlusunuzdur. Vedaların
herisi kötü değildir aslında ben senin mutlu olduğunumu düşünerek Veda
ediyorum. Sendende en kısa sürede cevabını bekliyorum Hasşakal.

Ek 27: Öğrenci 1'in 6. Uygulama Çalışması

Sayın Âşık Garip ;

Öncelikle senin hikayeni dinledim. Ve gerçekten bir âşık olduğunu anladım. Şahsenemi ne kadar çok sevdiğini anladım. Onun için , onu almak için gurbette 7 yıl yaşadığını biliyorum. Tıpkı Kemal Sunal 'da ki gibi o da aynı senin gibi Emine 'yi almak için gurbete gidip başlık parası biriktirmiş, ve sevdiği için aç kalmış, parasını hiç harcamamıştı. Aşkı için her türlü zorluğa boyun eğmiş ve yaşamaya devam etmişti. Senin aynı onun gibi olman sevdiğin için aç kalıp , her türlü zorluğa katlanman benim çok hoşuma gitti. Bence bir âşığın sevdiği için her türlü zorluğa katlanması çok güzel birşey . Mesela Ferhat 'ın Şirin için dağları delmesi gibi , Mecnun 'un Leyla için cöllerde düşmesi gibi , sende aynı onlar gibi bir hikaye oldun. "Âşık garibin Şahsenem için 7 yıl gurbette yaşaması " diye sende onlar gibi bir hikaye oldun. Selam ve sevgiyle HOŞÇAKAL Âşık Garip ...

Ek 28: Öğrenci 6'nın 6. Uygulama Çalışması

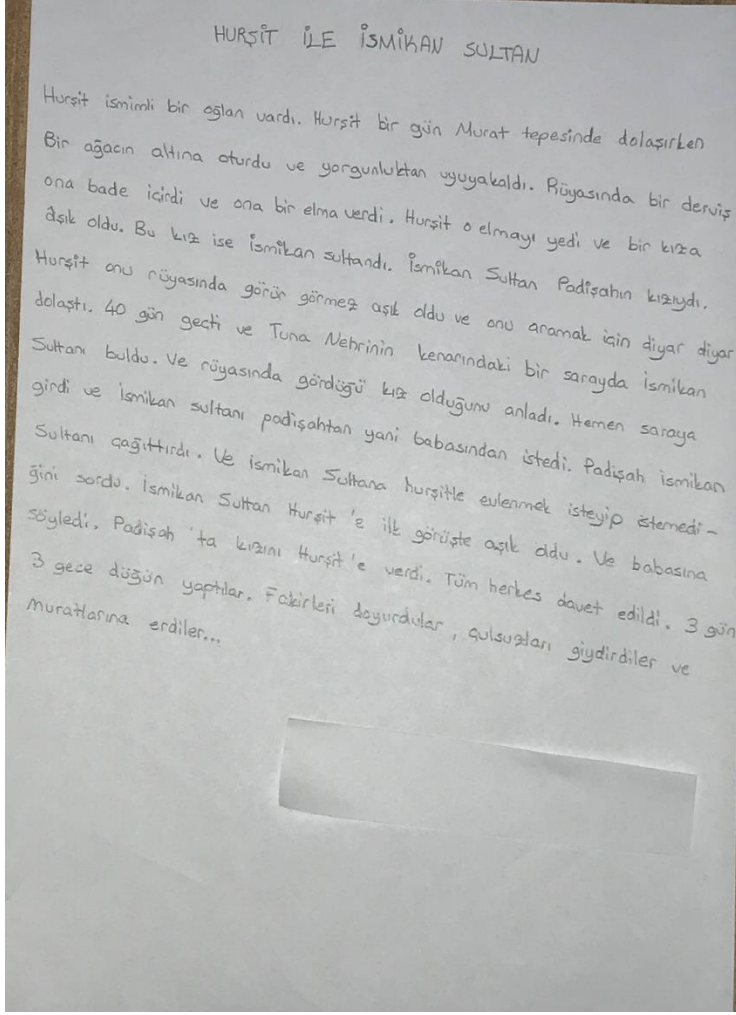
Sevgili Asik Garip!

Bir anda bir köşelerine düşmen, mirası bitirmen doğru muydu?
Sevdiğine kavuşmak için 7 yıl gurbete gittin ama hiç
Sahsane'nin özbeşiğine düşenmedin mi? Onun güzelliğine
Sen düştün başkasının ona ulaşmıyacağı malum mu?
Her hali hızla sevdiğine kavuşmak istiyordun oldu
39. sine kadar bekledin. Bilyonlar bile sen toz bi safsın
Her hafta gezdiğin 39. sin seliyan buna bizi'm
aşk. Ben senin yanında olsayım kimseye evlenmemesini
derim zaten dönmezsen o da baktırından ölür. Her
60 kase altın ne? Altının gramı 300 liralarla lan trilyoner
olursun sen ne diyen trilyoner olursun her kase peşine
düşer zaten ses icinden görülmür oh mis paradede
sende kalır, San Velez hem Gölle tbn, sevmiyan
ki niye o ikisini evlendirdiyan o senin
Sevdiğin biza aşık aşen mesela bizim
okulda ki 5'lerden Berk şayda çıkma teklifi etti Arda
ile ilayda sevgili oldu işin Arda Berk'i döndü okul sıkıştı,
sokaklar 11 yasında sen 20-30 varursan Gölle
tbn karıştıya bide işine Neyse öğtüm görürsün?
insallah bana seni cevap yazarsın Ha bide Sahsane'ye
selam söyle,

bu kocam

☺

Ek 29: Öğrenci 'nın 7. Uygulama Çalışması

Ek 30: Öğrenci 'nın 7. Uygulama Çalışması

Tahirle / Mahimihri

Eski zamanlarda 2 tane padişah varmış. Ahmet Padişah ve Murat Padişah. İki farklı şehrin çok yakın akrabaları. Arkadaşlık bir o kadar güzelmiş. Birinin daimi diğerinde daimi olurlarmış. Padişahlar bir gün koro almışlar. Ahmet padişahın oğlu Tahir ve Murat Padişahın kızı Mahimihriyi beşik ketmesi yapmaya koro verirler. Bir gün Murat Padişah Erzurum'un Padişahıyla toprak kavgası yaparlar. Bunun haberi duyan Ahmet Padişah Erzurum Padişahına yardım eder. Yardımı duyan Murat Padişah Ahmet Padişaha saras açar. İki dost çok büyük bir kavgaya girer ve bir daha görüşmezler. Aylar geçti bu sırada Tahir ve Mahimihri 13 yaşına gelir. Bir gün Tahir rüyasında bir kız görür kız oğ gibi bembeyaz teni Çalgüzi gibi masmavi gönlü varmış. rüyasında gördüğü kıza aşık olur. Tahir kızın babası Ahmet Paşaya anlatır. Tahirin ettiği kıza toynan Ahmet Paşa çok zengin ailesi rüyayı Mahimihri'de görür. Mahimihri'nin bir ettiği kişiyi Tahir olduğunu anlar. Murat Paşa Mahimihriyi resul ile evlendirmeyi ister. Mahimihri her ne kadar istemesede babasına bari almaz. Evlenmek için Erzurum'a giderler. Murat Paşa Erzurum'un Padişahıdır. Mahimihri ve resul evlenicilerken Tahir Mahimihri'nin rüyasında gördüğü kız olduğunu anlar. Mahimihri'de Tahir'i Tanır. Babası Ahmet ve Murat Paşa bosta kızı ailesinde sonra Tahir ve Mahimihri'nin dostluğu Meclislerden sonra itina olur. Yürekli dostluğu tekrar olur aradıkları görüş anlaşılmıyor duzeltir. Mahimihri ve Tahirin 60 gün 60 gece düğünü dur.